

Advies nr. 33/2018 van 11 april 2018

Betreft: Voorontwerp van wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (CO-A-2018-026)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna de Commissie);

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna AVG);

Gelet op Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad* (hierna Richtlijn);

Gelet op het verzoek om advies van de heer Philippe De Backer, staatssecretaris voor bestrijding van de sociale fraude, privacy en Noordzee, ontvangen op 20 maart 2018;

Gelet op het verslag van de voorzitter;

Brengt op 11 april 2018 het volgend advies uit:

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
BEGRIPPENLIJST.....	4
1. INLEIDING.....	5
2. ALGEMENE SYNTHESE	10
3. VOORAFGAANDE TITEL (art. 1 – 5).....	19
3.1. Materieel toepassingsgebied van het ontwerp	19
3.2. Territoriaal toepassingsgebied van het ontwerp	21
4. TITEL 1: DE BESCHERMING VAN NATUURLIJKE PERSONEN MET BETREKKING TOT DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS	24
4.1. Hoofdstuk I – Algemene bepalingen.....	24
4.2. Hoofdstuk II – Beginselen van verwerking	24
4.3. Hoofdstuk III – Rechten van de betrokkene	28
4.4. Hoofdstuk IV - Verwerkingsverantwoordelijke en verwerker	43
4.4.1. <i>Sectie 1 – Algemene bepalingen</i>	43
4.4.2. <i>Sectie 2 – Publieke sector</i>	43
4.5. Hoofdstuk V - Verwerking voor journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingvormen.....	52
5. TITEL 2: DE BESCHERMING VAN NATUURLIJKE PERSONEN MET BETREKKING TOT DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS DOOR DE BEVOEGDE OVERHEDEN MET HET OOG OP DE VOORKOMING, HET ONDERZOEK, DE OPSPORING EN DE VERVOLGING VAN STRAFBARE FEITEN OF DE TENUITVOERLEGGING VAN STRAFFEN, MET INEBGRIP VAN DE BESCHERMING TEGEN EN DE VOORKOMING VAN GEVAREN VOOR DE OPENBARE VEILIGHEID.....	60
6. TITEL 3 : DE BESCHERMING VAN NATUURLIJKE PERSONEN MET BETREKKING TOT DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS DOOR ANDERE OVERHEDEN DAN DIE BEDOELD IN TITELS 1 EN 2.....	70
6.1. Ondertitels 1, 2, 3 en 4	70
6.2. Ondertitel 5. De bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens door de passagiersinformatie-eenheid	74
7. TITEL 4: VERWERKING MET HET OOG OP ARCHIVERING IN HET ALGEMEEN BELANG, WETENSCHAPPELIJK OF HISTORISCH ONDERZOEK OF STATISTISCHE DOELEINDEN	79
7.1. Hoofdstuk I - Algemene bepalingen.....	82
7.2. Hoofdstuk II - Algemene waarborgen	85
7.3. Hoofdstuk III - Minimale gegevensverwerking.....	89
7.4. Hoofdstuk IV - Gegevensverzameling.....	92
7.4.1. <i>Afdeling 1 - Gegevensverzameling bij de betrokkene</i>	92

7.4.2.	<i>Afdeling 2 - Gegevensverzameling via verdere verwerking van gegevens</i>	97
7.4.3.	<i>Afdeling 3 - Anonimisering of pseudonisering van de gegevens verwerkt met het oog op onderzoek of statistische doeleinden</i>	99
7.4.4.	<i>Afdeling 4 - Verspreiding van gegevens verwerkt met het oog op archivering, onderzoek of statistische doeleinden</i>	102
7.4.5.	<i>Afdeling 5 - Mededeling van de gegevens verwerkt met het oog op archivering, onderzoek of statistische doeleinden</i>	103
8.	TITEL 5 : RECHTSMIDDELEN EN VERTEGENWOORDIGING VAN DE BETROKKENEN ...	105
8.1.	Hoofdstuk I - Vordering tot staking	105
8.2.	Hoofdstuk II - Vertegenwoordiging van betrokkenen	110
9.	TITEL 6 : SANCTIES	111
10.	TITEL 7 : HET CONTROLEORGaan OP DE POLITIONELE INFORMATIE	117
11.	BESLUIT	129

BEGRIPPENLIJST

GBA	De Gegevensbeschermingsautoriteit, opgericht door de wet van 3 december 2017 <i>tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit</i>
Commissie	De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer
EHRM	Het Europese Hof voor de rechten van de mens
EVRM	Het Europees Verdrag voor de rechten van de mens
BUPO	Het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
HvJ	Het Hof van Justitie van de Europese Unie
C.O.C.	Het Controleorgaan op de politionele informatie
Comité P	Het Vast Comité van toezicht op de politiediensten
Comité I	Het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten
WVP	Wet van 8 december 1992 <i>tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens</i>
GBAW	De wet van 3 december 2017 <i>tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit</i>
AVG	Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 <i>betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG</i>
Richtlijn	Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 <i>betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad</i>
Ontwerp	Het voorliggende wetsontwerp
Advies	Het voorliggende advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer
DPIA	De gegevensbeschermingseffectbeoordeling in de zin van artikel 35 AVG – in het Engels ook wel Data Protection Impact Assessment (DPIA) genoemd.
DPO	De functionaris voor gegevensbescherming in de zin van artikel 37 AVG – in het Engels ook wel Data Protection Officer (DPO) genoemd.
Groep artikel 29	De Groep Gegevensbescherming artikel 29. De groep omvat de nationale toezichthouders, waaronder de Commissie, en geeft advies over de toepassing van de Europese privacywetgeving. Vanaf 25 mei 2018 vervangt het Europees Comité voor gegevensbescherming de Groep Gegevensbescherming artikel 29.

1. INLEIDING

1. Le Dit advies handelt over een voorontwerp van wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna het Ontwerp).
2. Het werd op 20 maart 2018 officieel voor advies voorgelegd aan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna de Commissie).
3. Het Ontwerp kadert binnen de hervorming van de regelgeving inzake bescherming van persoonsgegevens en volgt op de goedkeuring op 27 april 2016 van de *Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG") en de *Richtlijn 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde overheden met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad* (hierna "Richtlijn").
4. Beide teksten die respectievelijk van kracht zijn geworden op 24 mei 2016 en 5 mei 2016 voorzien elk in een overgangperiode van 2 jaar.
5. Zo wordt de AVG van toepassing binnen enkele weken, met name op 25 mei 2018. De Richtlijn moet daarentegen omgezet zijn tegen 6 mei 2018.
6. Het Secretariaat van de Commissie heeft tijdens de voorbereidingsfase van het Ontwerp de gelegenheid gekregen om bepaalde suggesties te doen. Maar de Commissie betreurt het dat zij binnen een uiterst korte termijn haar advies moet geven over een tekst van dergelijke omvang die toch van enorm belang is voor de omkadering van persoonsgegevens.
7. De Commissie drukt de wens uit dat dit advies, hoe kritisch het ook is, zal leiden tot een betere tekst en ze blijft ter beschikking van de aanvrager om mee te helpen dit doel te verwezenlijken.
8. De AVG voorziet - niettegenstaande het bindend karakter ervan - in een aantal gevallen waarin de nationale wetgever naargelang het geval, moet of kan tussenkomen en als het geval zich voordoet, mag dit uitsluitend gebeuren binnen de toegelaten grenzen van de openstellingsbepaling.

9. Deze openstellingsbepalingen zijn zeer uiteenlopend. Bepaalde ervan machtigen de wetgever om de toepassing van de AVG gedetailleerd te omschrijven, andere dienen om te voorzien in uitvoeringsmaatregelen binnen de voorziene opties, nog andere om te voorzien in uitvoeringsmaatregelen die tot doel hebben de AVG verder aan te vullen. In al deze gevallen kunnen deze maatregelen niet ingaan tegen de AVG. Zij moeten worden betekend aan de Europese Commissie, meestal tegen 25 mei 2018.
10. De Richtlijn daarentegen moet binnen de voorziene wettelijke termijn worden omgezet en dit, zoals al vermeld, tegen 6 mei 2018. In het algemeen benadrukt de Commissie dat de tekst van de Richtlijn voor een zeer groot deel in overeenstemming is gebracht met de AVG waarbij rekening is gehouden met de specificiteiten die verband houden met het toepassingsgebied dat eigen is aan de Richtlijn, namelijk de gegevensverwerkingen die worden verricht met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke sancties.
11. De wetgever moet bij zijn voorbereidende werkzaamheden van de uitvoeringsmaatregelen en de omzetting van deze beide Europese teksten de filosofie eerbiedigen waarop zij gebaseerd zijn, de richting die door de Europese omkadering is gewild en natuurlijk ook de letter van deze teksten die gelet op de hiërarchie van de normen, voorrang heeft en eveneens de algemene beginsels inzake gegevensbescherming en inzake de rechtsstaat.
12. De wetgever geeft aan dat hij zich niet beperkt tot het voorstellen van uitvoeringsmaatregelen of omzetting van de hierboven bedoelde Europese teksten, maar dat hij er ook "bijzondere bepalingen" aan toevoegt.
13. Niettemin moet de omkadering van de gegevensbescherming in België de Europese teksten eerbiedigen en een coherente geheel vormen en tevens een daadwerkelijke bescherming van het fundamenteel recht op gegevensbescherming garanderen.

[Krachtlijnen van de AVG en de Richtlijn](#)

14. De krachtlijnen van de EU hervorming van het gegevensbeschermingskader worden hierna herhaald: Het is dan ook in het licht van deze krachtlijnen dat de Commissie in voorliggend advies de bepalingen van het Ontwerp heeft onderzocht en uitgeschreven:
  - Harmonisering: voor de AVG koos de Europese wetgever voor het juridische instrument waarmee de grootste harmonisering mogelijk is, namelijk een Verordening (AVG) en niet langer een richtlijn zoals dit het geval was in 1995. In diezelfde optiek, opteerde hij voor een lange lijst met geharmoniseerde definities. Tot slot opteert de Europese wetgever voor een gemeenschappelijk beschermingsstelsel voor de private- en overheidssector, waarbij hij aan de nationale wetgever de

mogelijkheid laat om voor de overheidssector de toepassing van de tekst gedetailleerd te omschrijven en dit binnen de beperkingen van de AVG.

- De versterkte rechten voor de betrokkenen staan in deze hervorming centraal. Met deze rechten krijgen de betrokkenen een reële controle over hun gegevens en een daadwerkelijke bescherming zodra zijn gegevens worden verwerkt. Het recht op informatie van de betrokkene, dat voorafgaand noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn andere rechten, is versterkt. De versterking van dit recht draagt bij aan het algemeen doel van grotere transparantie wat ook verankerd zit in de tekst. Het recht op uitwissing is verder uitgewerkt evenals het recht op beperking van verwerking. Vanuit diezelfde optiek zijn ook de vereisten ter omkadering van de toestemming als rechtmatigheidsgrond voor de gegevensverwerking, versterkt. Bovendien vloeien deze versterkte rechten ook voort uit bepaalde verplichtingen die de AVG invoert, zoals bijvoorbeeld de bescherming van de gegevens van bij het ontwerp en bescherming van gegevens door standaardinstellingen (artikel 25 AVG). Tot slot biedt de AVG aan de betrokkenen nieuwe instrumenten om een proces te voeren - zoals de collectieve vertegenwoordiging als bedoeld in artikel 80 AVG - met de bedoeling de juridische bescherming van de burgers te versterken en de eerbiediging van hun rechten te doen gelden voor hoven en rechtbanken.
- Schrapping van bepaalde voorafgaande formaliteiten - Accountability: De schrapping van de voorafgaande formaliteiten ten aanzien van de gegevenbeschermingsautoriteit gaat samen met het principe van de verantwoordingsplicht (accountability) dat in deze teksten werd uitgewerkt. De verwerkingsverantwoordelijke moet de AVG naleven en moet in staat zijn die naleving aan te tonen. De schrapping van de voorafgaande aangifte van verwerking is symbolisch voor deze paradigmaverschuiving. Dit werd niet lichtzinnig geschrapt maar wel omdat dit in de praktijk niet tegemoetkwam aan de doelen inzake transparantie, reflectie en responsabilisering die in 1995 werden vooropgesteld.
- De nieuwe verplichtingen voor de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers - risicogebaseerde aanpak: nieuwe verplichtingen zijn opgelegd aan de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers zoals het houden van een Register van de verwerkingsactiviteiten (art. 30 AVG), een striktere omkadering van het gebruik van verwerkers en verdere verwerking (art. 28 van de AVG), de aanduiding van een functionaris voor gegevensbescherming (art. 37 van de AVG), het verrichten van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (art. 35 van de AVG - DPIA) of de kennisgeving van de inbreuken op gegevens aan de gegevenbeschermingsautoriteit en de kennisgeving aan de betrokkene (art.33 en 34 van de AVG). Bepaalde van deze verplichtingen zijn slechts van toepassing als een verhoogd risico verband houdt met de verwerking of het incident. Deze verplichtingen zijn ook ontworpen om de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers te helpen zich in overeenstemming te brengen met die teksten.

- Versterkte bevoegdheden voor de gegevensbeschermingsautoriteit: het achterwege laten van de meeste voorafgaande formaliteiten bij de toezichthoudende autoriteit en het accountabilitybeginsel gaan samen met grotere bevoegdheden voor de toezichthoudende autoriteit, vooral de corrigerende bevoegdheden, waaronder de mogelijkheid de opschorting of het verbod te eisen van gegevensverwerkingen en de bevoegdheid om afschrikwekkende administratieve boetes op te leggen. Er wordt van de toezichthoudende autoriteit een optreden verwacht dat resoluut gericht is op een a posteriori controle. Zijn rol in de bewustmaking van het publiek in het algemeen en informatieverstrekking aan de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers over hun verplichtingen zijn evenzeer van wezenlijk belang.
- Versterkte internationale samenwerking In een gemonialiseerde context worden de gegevensverwerkingen van multinationals, die in meerdere Lidstaten van de unie gevestigd zijn, steeds talrijker. Gezamenlijke onderzoeken, wederzijdse bijstand tussen de gegevensbeschermingsautoriteiten van de Europese Unie worden door de AVG omkaderd, zodat er doeltreffender kan worden opgetreden tegen deze actoren. De keuze voor een verordening die in de praktijk een geharmoniseerde bescherming garandeert, gaat bovendien samen met het opzetten van een zogenaamd "coherentiemechanisme" waarmee de gegevensbeschermingsautoriteiten een overeenkomst kunnen sluiten volgens de procedures als vastgesteld in de AVG over een geharmoniseerde interpretatie en toepassing van de bepalingen van de AVG. Deze samenwerking krijgt uitvoering vanaf 25 mei 2018 binnen het Europees Comité voor Gegevensbescherming (ECG) waarbinnen een nationale toezichthoudende autoriteit die hiertoe werd aangeduid, moet zetelen.

15. De krachtlijnen van de Richtlijn zijn verwant met deze van de AVG waarbij zoals eerder al gemeld, rekening wordt gehouden met de specificiteiten van haar toepassingsgebied.

[Veiligheids- en inlichtingendiensten](#)

16. Het Ontwerp ambieert de omkadering van alle verrichte gegevensverwerkingen, met inbegrip van deze die niet vallen onder het toepassingsgebied van het recht van de Europese Unie. Dit is met name het geval voor de verwerkingen die "de inlichtingen- en veiligheidsdiensten" verrichten, hetzij de Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid. Die omkadering is voorzien onder Titel III van het Ontwerp. Ook in deze domeinen bestaat er een internationale consensus om de omkadering van de gegevensbescherming te versterken. Een moderniseringsontwerp van het Verdrag van 28 januari 1981 tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens (STE 108) ligt op tafel van het Comité van Ministers van de Raad van Europa. Zonder vandaag formeel te zijn aangenomen door de deelnemende staten, stemmen de meesten in met de inhoud van deze tekst. Hij integreert op zijn manier (het gaat om een internationaal verdrag en niet om een rechtstreekse toepasbare verordening) de hierboven herhaalde krachtlijnen die terug te vinden zijn in de AVG en Richtlijn.

[Methodologie van het advies](#)

17. Als methodologie volgt dit advies over het algemeen de structuur van dit Ontwerp, Titel per Titel. Gelet op deze Titels wordt de analyse aangeboden volgens de behoeften van het advies en de opmerkingen die het Ontwerp aan de Commissie ontlokken worden artikel per artikel zeer gedetailleerd of meer in het algemeen besproken. Zo nodig sluit de Commissie de analyse van elke Titel af met een algemene beoordeling van deze Titel en een lijst met opmerkingen en verzoeken bestemd voor de wetgever. De analyse van Titel 7 bevat eveneens andere artikels die overigens verspreid staan in het Ontwerp.

18. De opmerkingen met betrekking tot Titel 7 zijn essentieel omdat ze betrekking hebben op de doeltreffendheid van het toezicht door de gegevensbeschermingsautoriteiten, waaronder de toekomstige Gegevensbeschermingsautoriteit, die de rechtsopvolger is van de Commissie.

2. ALGEMENE SYNTHESE

Voorafgaande opmerking

19. Deze synthese beperkt zich tot het oplijsten van de grootste bekommernissen van de Commissie, haar belangrijkste aandachtspunten. Ook al bevat deze een aantal verwijzingen, toch moet voor een algemene beoordeling van het Ontwerp de lezing ervan samengaan met een lezing ten gronde van het integrale advies.

Doel van het Ontwerp

20. Het Ontwerp is een ambitieuze tekst dat tegelijkertijd de AVG wil uitvoeren (Titel I), de Richtlijn wil omzetten (Titel II), de gegevensverwerkingen wil omkaderen die niet gedekt zijn door de EU-kaderregeling inzake gegevensbescherming (Titel III) en wil voorzien in bijzondere bepalingen. Aangezien het hier gaat over een Verordening, merkt de Commissie op dat alleen die bepalingen waarvoor de Europese wetgever een opening heeft gelaten voor de nationale wetgever, aangevuld mogen worden met de bepalingen van voorliggend ontwerp en als dit het geval is, binnen de grenzen van de AVG. De Commissie heeft daar bijzondere aandacht aan besteed in haar analyse.

21. Zoals gezegd heeft de wetgever ook de bedoeling om bijzondere bepalingen toe te voegen. De Commissie is evenwel van mening dat niet alle hun plaats hebben in het Ontwerp. Zij moeten in ieder geval, als zij steunen op de concepten van de AVG, de aard en de doelstelling ervan eerbiedigen.

Toepassingsgebied en definities

22. Uit de analyse van de verschillende Titels blijkt duidelijk dat het noodzakelijk is om het precieze toepassingsgebied op te helderen.

23. De Commissie staat positief tegenover de poging van de wetgever om in de Ontwerptekst te voorzien in een oplossing voor conflictsituaties van mogelijke toepasselijke wetten (artikel 4 van het Ontwerp). Aangezien de AVG in meerdere artikels de nationale wetgever de mogelijkheid biedt om het voorgestelde Europees reglementair kader nader te omschrijven of aan te vullen, moet op de vraag welk nationaal recht van toepassing zal zijn, inderdaad een antwoord worden gevonden dat rechtszekerheid garandeert. De Commissie is echter van mening dat de oplossing die het Ontwerp aanbeveelt, niet solide genoeg is en geen reële oplossing biedt. De Commissie doet in dit advies hiertoe een alternatief voorstel.

24. Aangaande de definities, die bijdragen aan de opbouw van een coherente kaderregeling, bepaalt het Ontwerp dat de definities van de AVG van toepassing zijn «*onverminderd de definities bepaald in deze wet* » (art. 5). Dit ingelaste zinnetje zaait verwarring om ze tegenspraak lijkt te zijn met de voorrang van het internationaal recht voor de titels waarop de AVG en de Richtlijn moeten worden toegepast. In dit verband, benadrukt het advies dat Titel 4 die gewijd is aan de verwerkingen met het oog op archivering in algemeen belang, voor wetenschappelijk, historisch of statistisch onderzoek, een reeks definities invoert waarvan sommige afwijken van de AVG. De Commissie verzoekt de schrapping van die definities. In het algemeen moet een globale coherentie bewaard worden in de definities (en in de mate van het mogelijke, ook voor de verwerkingen bedoeld onder Titel III, die niet gedekt zijn door het Unierecht).

Daarentegen heeft de Commissie geen bezwaar tegen nieuwe definities die een begrip ophelderen dat niet in de AVG is gedefinieerd en waarvoor wordt verwezen naar het nationaal recht of tegen definities van ongedefinieerde woorden die ontegensprekelijk de rechtszekerheid verhogen.

25. Met betrekking tot de oprichting van verschillende "toezichthoudende autoriteiten", is de Commissie van mening dat hun respectievelijke bevoegdheden duidelijk en juridisch coherent moeten worden afgebakend zodat zij hun opdrachten daadwerkelijk en doeltreffend kunnen uitvoeren.

Beperkingen van de rechten van de betrokken personen die ongegrond of in tegenspraak zijn met de AVG

26. De Commissie stelt vast dat het Ontwerp talrijke beperkingen bevat op de rechten van betrokkenen waaronder een groot aantal die haar ongegrond lijkt en in tegenspraak met de AVG. De Commissie herhaalt, net zoals ze dat in de inleiding al deed, dat een van de belangrijkste krachtlijnen van de Europese hervorming precies de versterking van die rechten behelst.

27. Artikel 85.2 van de AVG «*Verwerking en vrijheid van meningsuiting en van informatie* » machtigt de nationale wetgever om te voorzien in uitzonderingen of afwijkingen op/aan Hoofdstuk III van de AVG, dat gewijd is aan de rechten van de betrokkenen *indien deze noodzakelijk zijn om het recht op bescherming van persoonsgegevens in overeenstemming te brengen met de vrijheid van meningsuiting en van informatie*. De Commissie is van mening dat de beperkingen als voorzien in de artikels 18 (recht op beperking van de verwerking) en 21 (recht van bezwaar) van de AVG ongegrond zijn aangezien de afweging van het recht op gegevensbescherming en de vrijheid van meningsuiting en informatie geen afwijking vereisen op het beginsel van de uitoefening van die rechten. Betreffende het recht op gegevenswissing is de Commissie gekant tegen de verklaring als opgenomen in de Memorie van toelichting volgens dewelke dit recht niet van toepassing zou zijn op de verwerkingen met vrije menings- en informatiedoeleinden.

28. Artikel 89 van de AVG "Waarborgen en afwijkingen in verband met verwerkingen met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden", staat de Lidstaten ook toe om te voorzien in afwijkingen op de rechten bedoeld in de artikelen 15, 16, 18 en 21, behoudens de voorwaarden en waarborgen bedoeld onder artikel 89.1. *voor zover* die rechten de verwezenlijking van de specifieke doeleinden onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren, *en dergelijke afwijkingen noodzakelijk zijn om die doeleinden te bereiken*. De Commissie is ook hier van mening dat de afwijkingen op de rechten van de betrokkenen onder Titel 4 die het Ontwerp invoert, in tegenspraak zijn met de AVG.
29. Naast de bovenvermelde artikelen en de eventuele voorziene afwijkingen ten aanzien van elk van de rechten in het artikel dat eraan is gewijd, machtigt artikel 23 van de AVG de Lidstaten om via wetgevende weg de rechten in te perken bedoeld onder de artikelen 12 tot 22 van de AVG. Een dergelijke beperking moet de essentie van de fundamentele rechten en vrijheden eerbiedigen en het moet gaan om een noodzakelijke en proportionele maatregel in een democratische samenleving om een van de redenen als opgesomd in dit artikel, zoals de nationale veiligheid of nationale defensie, om twee van de tien weerhouden redenen te citeren. Een dergelijke maatregel moet minstens de elementen bevatten die opgesomd zijn onder artikel 23.2 AVG (hetzij de identificering van de doeleinden van de verwerking, de categorieën persoonsgegevens, de waarborgen ter voorkoming van misbruik, etc.). In het Ontwerp ontbreken deze elementen in de bepalingen die zich baseren op artikel 23.1. van de AVG. Dientengevolge is de Commissie van oordeel dat deze afwijkingen de vereisten van artikel 23.2 van de AVG niet eerbiedigen voor wat de kwaliteit betreft van de wetgevende maatregel die de afwijking toestaat.
30. De Commissie betreurt dat het Ontwerp zich voor de gezondheids-, genetische en biometrische gegevens niet baseert op artikel 9.4. van de AVG zodat de bijkomende omkaderingsgaranties behouden blijven als voorzien in het bestaande Belgische wetgevend kader en een gelijkwaardig beschermingsniveau behouden blijft met wat vandaag van toepassing is ten gunste van de bescherming van de betrokkenen.
31. *Betreffende de beroepsmogelijkheden* (Hoofdstuk VIII van de AVG), die de rechten van de betrokkenen verder aanvullen, betreurt de Commissie dat de wetgever de onrechtstreekse, werkzame rechtsmiddelen niet toekent aan de betrokken personen, die de AVG nochtans toestaat in uitvoering van artikel 80.2. van *de AVG*.
32. Deze bepaling geeft immers aan de Lidstaten de mogelijkheid erin te voorzien dat elk orgaan, elke instelling of vereniging als bedoeld in artikel 80.1. los van elk mandaat toegekend door de betrokken persoon, in de Lidstaat waarvan sprake, het recht heeft klacht in te dienen bij de toezichthoudende autoriteit die bevoegd is krachtens artikel 77 en om de rechten uit te oefenen bedoeld onder de

artikelen 78 en 79 als zij menen dat de rechten van een betrokkene als bedoeld in deze verordening werden geschonden met het feit van de verwerking.

33. In toepassing van artikel 58.5 van de AVG, bepaalt iedere Lidstaat bij wet dat zijn toezichthoudende autoriteit de bevoegdheid heeft om elke schending van de verordening ter kennis te brengen van de gerechtelijke autoriteiten en eventueel een zaak aanhangig te maken voor het gerecht met de bedoeling de verordening te laten toepassen. Opdat het indienen van dergelijke beroepen rechtsgeldig zou zijn, is de Commissie van mening dat het absoluut noodzakelijk is dat de wetgever de wet van 3 december aanvult met een bepaling waarin nader wordt omschreven dat het aan het Directiecomité van de GBA is om te beslissen over dergelijke beroepsmiddelen. Zo niet, bestaat het gevaar dat elke vordering bij de GBA op ontvankelijkheid gecontesteerd wordt. Onrechtstreeks zouden de betrokkenen op die manier nog een ander beschermingsmiddel voor justitie worden ontzegd.
34. In diezelfde gedachte, verzoekt de Commissie dat een duidelijk juridisch onderscheid wordt gemaakt tussen de partij die in beroep gaat (hetzij GBA) en de vertegenwoordigingsbevoegdheid ervan.
35. Nog altijd met de bedoeling een daadwerkelijke bescherming van de betrokkenen toe te laten, verzoekt de Commissie de wetgever te voorzien in de mogelijkheid een beroep in te dienen om te vermijden dat zich een ernstig gebrek voordoet op het beroepsmodel als bedoeld in artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu.
36. En tot slot, het gebrek aan toepasselijke administratieve boetes voor de overheidssector ook al machtigt artikel 83.7 van de AVG de wetgever om *«regels vast (te) stellen betreffende de vraag of en in hoeverre administratieve geldboeten kunnen worden opgelegd aan in die lidstaat gevestigde overheidsinstanties en overheidsorganen »*, gecombineerd met de strafrechtelijke immunititeit van sommige rechtspersonen van publiek recht (art. 84 van de AVG) en met de afwijkingen - waarvan sommige in dit advies bekritiseerd worden (zie met name artikel 3 van het Ontwerp) - plaatst de overheidssector in een geprivilegieerde positie, in afwijking van het gelijkheidsprincipe met de andere verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers van de "privésector". Hoewel het klopt dat de Commissie beschikt over andere vormen van corrigerende bevoegdheden ten aanzien van de overheidssector, neemt dit niet weg dat de doeltreffendheid van haar vordering onvermijdelijk wordt afgezwakt.

Eerbiediging van de artikelen 5.2 en 24 van de AVG

37. Het principe van de verantwoordingsplicht staat in de AVG centraal. Het wordt in de volgende bewoordingen omschreven onder artikel 5.2.: De verwerkingsverantwoordelijke is verantwoordelijk

voor de naleving van lid 1 (van de principes met betrekking tot persoonsgegevensverwerkingen) en kan deze aantonen (verantwoordingsplicht).

38. Artikel 24 bepaalt dan weer dat rekening houdend met de aard, de omvang, de context en het doel van de verwerking, alsook met de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen, de verwerkingsverantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen treft om te waarborgen en te kunnen aantonen dat de verwerking in overeenstemming met de AVG wordt uitgevoerd.
39. Op meerdere plaatsen in het Ontwerp zijn er bepalingen die ingaan tegen dit artikel 24 van de AVG (artikel 3 van het Ontwerp is in dit verband bijzonder problematisch). Daarentegen staat de Commissie positief tegen de invoering van een omkaderingssysteem voor de doorzending van persoonsgegevens door « *de federale overheidsinstanties en de federale openbare organen*» met behulp van af te sluiten protocolakkoorden door de betrokken verwerkingsverantwoordelijken, na advies van hun respectievelijke functionarissen voor gegevensbescherming (DPO). Dit zou een goed accountability-instrument kunnen zijn voor de betrokken verwerkingsverantwoordelijken. De Commissie is echter van mening dat het systeem verplicht zou moeten worden maar dan enkel voor de verwerkingen die een risico vormen, en dit aansluitend op de op risico gebaseerde aanpak die de basis vormt van bepaalde verplichtingen van de AVG. Naast sommige voorgestelde verbeteringen, moeten die protocolakkoorden overigens bekend worden gemaakt.

Ongegronde beperkingen op de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijken

40. Het Ontwerp voorziet in het Hoofdstuk dat gewijd is aan de verwerkingen voor journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingvormen, in uitzonderingen op de naleving van bepaalde door de AVG opgelegde verplichtingen ten gunste van de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers (ter terbeschikkingstelling aan de gegevensbeschermingsautoriteit van het Register van de gegevensverwerkingen, de verplichte samenwerking met haar, de verplichte kennisgeving van gegevenslekken, verplichte raadpleging van de AVG over de voorafgaande gegevensbeschermingseffectbeoordelingen die zijn verricht en waaruit blijkt dat het restrisico van de bedoelde verwerking hoog blijft, afwijkingen van het hoofdstuk over het grensoverschrijdend gegevensverkeer).
41. Aangaande de uitzondering op de verplichte terbeschikkingstelling van het Register van verwerkingsactiviteiten op verzoek van de GBA (artikel 30.4 van de AVG), meent de Commissie dat dit niet noodzakelijk is en dus ingaat tegen de AVG; immers, de AVG vereist niet van het Register dat het de identiteit bevat van de personen van wie de gegevens worden verwerkt. De afweging van beide voormelde fundamentele rechten rechtvaardigt dus deze uitzondering niet. Hetzelfde geldt voor de artikelen 33 (kennisgeving van inbreuken (lekken) op gegevens en 36 (voorafgaande

raadpleging van de GBA voor de DPIA). In geen van deze gevallen zal de uitvoering van deze verplichtingen ertoe leiden dat de inhoud van een te publiceren persartikel aan de gegevensbeschermingsautoriteit wordt onthuld.

Verplichtingen die deze van de AVG aanvullen, opgelegd aan de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers en die in tegenspraak zijn met het onderliggend doel van deze verplichtingen in de AVG

42. *Functionaris voor gegevensbescherming* - Artikel 37.4. van de AVG laat aan de nationale wetgever de mogelijkheid om gevallen toe te voegen waarin een aanduiding van een functionaris voor gegevensbescherming (DPO) verplicht is. Artikel 37.1. van de AVG somt drie gevallen op waarin deze aanduiding - in toepassing van de AVG - verplicht is. Deze 3 gevallen kunnen naargelang de wensen van de nationale wetgever verder worden aangevuld. De Commissie merkt op dat de twee bijkomende gevallen waarbij het verplicht is een functionaris voor gegevensbescherming aan te duiden, als bedoeld in de artikelen 25 en 97 van het Ontwerp, afwijken van de filosofie achter de risicogebaseerde aanpak van de AVG. Inderdaad, de gevallen van een verplichte aanstelling van een functionaris voor gegevensbescherming in artikel 37.1 - wat zeker bijdraagt aan een daadwerkelijk uitvoering van de AVG - zijn verbonden met een risicofactor (verwerking van gevoelige gegevens, volgen van gedrag van personen, grote schaal, basisactiviteiten). Daarentegen worden de nieuwe gevallen gerechtvaardigd met het simpele feit van het doeleinde voor de verwezenlijking van verwerkingen voor archivering in algemeen belang, onderzoek of statistiek (artikel 191 van het Ontwerp) of het feit dat de overheden beroep doen op een verwerker (artikel 25 van het Ontwerp beoogt alle rechtspersonen van privaat recht die tussenkomen als verwerker in de bovenbedoelde federale openbare organen of particuliere organen en/of bij hen persoonsgegevens verzamelen), zelfs al zijn zij zelf verplicht een functionaris voor gegevensbescherming aan te duiden. Deze laatste voorwaarde sluit niet uit dat ook de verwerker hiertoe verplicht is als hij valt binnen de gevallen bedoeld onder artikel 37.1. van de AVG. Maar daarvan een algemene verplichting maken is evenwel bovenmatig, zo meent de Commissie.
43. *Register van de verwerkingsactiviteiten* - De Commissie vestigt er ook de aandacht op - tenminste dat is wat zij meent te begrijpen uit de bepalingen van Titel I - dat de verplichting om deel te nemen aan een centraal Register van verrichte verwerkingen in de overheidssector en toegankelijk wordt voor de betrokkenen, niet echt kan gezien worden als een uitvoeringsmaatregel van de AVG. Het streven naar transparantie is prijzenswaardig als principe maar kan niet worden verward met het verplicht bijhouden van een intern Register van verwerkingsactiviteiten als bedoeld in artikel 30 van de AVG. Deze bijkomende verplichting waarin het Ontwerp voorziet wijkt af van het doel van het Register dat niet dient om de betrokkenen rechtstreeks te informeren en geeft aan de Commissie het gevoel dat de verplichting van de voorafgaande aangifte van gegevensverwerkingen bij de toezichthoudende autoriteit in zekere zin opnieuw wordt ingevoerd terwijl er unanimitie was over de schrapping ervan omdat dit niet langer strookt met het accountabilitybeginsel dat de AVG

aanhangt. Iedereen was het erover eens dat deze verplichte voorafgaande aangifte niet tegemoetkwam aan het transparantiedoel ten aanzien van de betrokkenen noch aan de bewustmaking van de verwerkingsverantwoordelijken en de omzetting hiervan in concrete maatregelen om in overeenstemming te zijn met de regels inzake gegevensbescherming. Het vormde een zware administratieve last waarbij de doelen niet werden bereikt. Het is ten aanzien van de administratieve transparantie dat een actief bekendmakingsstelsel zou moeten worden ingevoerd zodat de ondoorgrondelijkheid van de doorgiften van persoonsgegevens tussen administraties kleiner wordt. Er wordt in dit verband een voorstel gedaan.

Betreffende Titel IV gewijd aan verwerkingen, met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden

44. De Commissie beoordeelt Titel IV in zijn geheel ongunstig. De Commissie is immers van mening dat de ingevoerde bepalingen in tegenspraak zijn met de AVG. Zij beperken bovendien de onderzoeks- en statistische activiteiten die niet uitsluitend voorbehouden zijn voor universiteiten of andere onderzoekscentra maar worden meer in het algemeen verricht door elke type structuur, ongeacht de omvang of basisactiviteit.

Nationale toezichthoudende autoriteit

✓ De oprichting van drie bijkomende Belgische DPA's

45. De Commissie stelt vast dat in het Ontwerp drie nieuwe DPA's worden opgericht: het C.O.C., het Comité I en het Comité P. Dit evident bovenop de reeds door de GBAW opgerichte DPA, met name de GBA (en ook bovenop een apart toezicht op de gerechten in het kader van hun gerechtelijke taken¹). In totaal zou de federale wetgever dus vier DPA's creëren (en wellicht nog een apart toezichtsorgaan voor de gerechten).

46. De Commissie neemt akte van deze beleidskeuzes en gaat in dit advies wel na in welke mate de concretisering van deze politieke keuzes in de tekst van het Ontwerp: (1) leidt tot een duidelijke/coherente/efficiënte bevoegdheidsverdeling tussen de DPA's² en (2) strookt met alle regels die in de AVG en in de Richtlijn aan DPA's worden opgelegd en coherent is met de GBAW.

47. De Commissie is van oordeel dat het uittekenen van een sluitende bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende Belgische DPA's cruciaal is. Gezamenlijke/overlappende bevoegdheden moeten

¹ Cf artikel 4, §2, eerste lid GBAW en overweging 20 AVG.

² De Commissie heeft er evident alle belang bij dat er een duidelijke regeling wordt voorzien, aangezien haar rechtsopvolger – de GBA – vanaf 25 mei 2018 in dit landschap een centrale rol zal moeten opnemen.

hierbij zoveel mogelijk vermeden worden omdat dit tot rechtsonzekerheid leidt en omdat dit ook hoogst inefficiënt is.

48. De Commissie stelt vast dat de bevoegdheidsverdeling die in het Ontwerp voorzien wordt bijzonder complex is.
49. De Commissie dringt er dan ook op aan dat het Ontwerp op dit punt herzien wordt.
50. De Commissie vestigt de aandacht erop dat zowel het C.O.C. als het Comité P en het Comité I als toezichthoudende autoriteit gekwalificeerd worden. Het C.O.C. beschikt evenwel niet over alle bevoegdheden als vereist in de AVG, in toepassing van de artikels 57 en 58. Voor het Comité P en Comité R, wordt verwezen naar Titel 7.
51. De hiernavolgende opmerking houdt rechtstreeks verband met de voorgaande opmerking betreffende de oprichting van meerdere toezichthoudende autoriteiten.
52. Noch de wet GBA noch het Ontwerp bevatten bepalingen betreffende de internationale samenwerking die, nochtans zoals gezegd in de inleiding, centraal zal staan binnen de GBA vanaf 25 mei 2018. In toepassing van artikel 51.3 van de AVG *«Wanneer er in een lidstaat meer dan één toezichthoudende autoriteit is gevestigd, wijst die lidstaat de toezichthoudende autoriteit aan die die autoriteiten in het Comité moet vertegenwoordigen en stelt hij de procedure vast om ervoor te zorgen dat de andere autoriteiten de regels in verband met het in artikel 68 bedoelde coherentiemechanisme naleven»*.
53. De Commissie meent dat voor deze kwestie absoluut een werkbare en doeltreffende oplossing moet worden gevonden. Wanneer de wetgever daarin niet voorziet, bestaat het risico op een "lege stoel". Als voorbeeld, de Commissie ontvangt vandaag al aanvragen voor goedkeuring van sectorale gedragscodes die een Europese bestemming hebben waarover zij na 25 mei niet langer alleen zal kunnen beslissen. Dergelijke verzoeken zullen moeten passeren via het coherentiemechanisme in toepassing van artikel 64.1.b. van de AVG. Maar welke DPA zal voor België aan de werkzaamheden deelnemen?
54. Als conclusie van haar analyse, verleent de Commissie een **ongunstig advies** op de bepalingen van het Ontwerp die betrekking hebben op de drie nieuwe DPA's³, gelet op het feit dat: (1) de bevoegdheidsverdeling tussen de 4 federale DPA's complex is, (2) de hervorming van het C.O.C. niet ver genoeg gaat en op sommige punten niet conform is aan de Europese regels.

---

³ Zie in hoofdzaak artikelen 73, 97 t.e.m. 100, 107.8, 130 t.e.m. 133, 163, 186 & Titel 7 van het Ontwerp.

55. De Commissie schuift **twee alternatieve pistes** naar voor om toch tot een Belgisch dataprotectielandschap te kunnen komen dat logisch en efficiënt geordend is.

Ongegronde beperkingen van de bevoegdheden van de Toezichthoudende autoriteit en eerbiediging van haar onafhankelijkheid

56. Het Ontwerp voorziet in het Hoofdstuk dat gewijd is aan de verwerkingen voor journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingsvormen in afwijkingen op de uitoefening van bevoegdheden van de toekomstige gegevensbeschermingsautoriteit (GBA).

57. Wat de uitzondering betreft op de verplichte samenwerking van de verwerkingsverantwoordelijke met de Gegevensbeschermingsautoriteit (artikel 31 van de AVG) voorzien in artikel 29, § 9 van het ontwerp en de beperking van alle bevoegdheden van de Gegevensbeschermingsautoriteit ten opzichte van deze verwerkingen wanneer hun toepassing "aanwijzingen zou verschaffen over de bronnen van informatie of wanneer de toepassing ervan een controlemaatregel voorafgaandelijk aan de publicatie van een artikel zou uitmaken" bedoeld in artikel 29, § 11 van het ontwerp, stelt de Commissie het overmatig karakter hiervan vast. De afwijking op artikel 31 van de AVG is niet noodzakelijk aangezien de toepassing ervan geen verplichting inhoudt tot het onthullen van de informatiebronnen.

58. Anderzijds bepaalt het Ontwerp dat het Register van de verwerkingen van de "openbare sector" (waarvan sprake in de artikelen 23-24 van het Ontwerp) bij de toezichthoudende autoriteit wordt bijgehouden. De Commissie is van mening dat dit Register (wanneer het wordt behouden ondanks de opmerkingen van de Commissie in voorliggende advies), niet kan worden bijgehouden bij de toezichthoudende autoriteit, met name omwille van de budgettaire kost die het hosten van dit Register zou betekenen. Anderzijds, nog fundamenteler, meent de Commissie dat deze hosting bij de toezichthoudende autoriteit onverenigbaar zou zijn met het accountability- en onafhankelijkheidsbeginsel die de toezichthoudende autoriteit ook ogenschijnlijk, moet garanderen.

Overeenstemming van de Memorie van toelichting met de AVG - Correcties

59. Op meerdere plaatsen in het Ontwerp is een op elkaar afstemmen van de AVG en de Memorie van Toelichting noodzakelijk.

Legistiek

60. Een zuiver legistische opmerking betreft het feit dat het Ontwerp op meerdere plaatsen bepalingen van de AVG onnodig herhaalt.

3. VOORAFGAANDE TITEL (art. 1 – 5)

3.1. Materieel toepassingsgebied van het ontwerp

[Artikel 2](#)

61. De WVP is van toepassing op *"elke geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, alsmede op elke niet-geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen"* en dit ongeacht de sector waarin de verantwoordelijke voor de verwerking actief is.
62. De bedoeling van de wetgever is deze lijn door te trekken *"teneinde ervoor te zorgen dat geen enkel domein buiten de regelgeving valt, wat rechtsonzekerheid zou creëren en een juridisch vacuüm ten opzichte van de situatie van vandaag alsook onze verplichtingen krachtens het Verdrag 108."*
63. De Commissie onderschrijft dit opzet volledig.
64. De noodzaak om in artikel 2 van het ontwerp een uitzondering op te nemen voor de Krijgsmacht is onduidelijk. Een expliciete afwijking van het tweede lid (dat de AVG overeenkomstig van toepassing verklaart) is overbodig, daar het derde lid titels 2 en 3 (waarin de Krijgsmacht is opgenomen) hieraan al onttrekt. Bepalen dat *"onverminderd artikel 107 deze wet niet van toepassing [is]"* is eveneens overbodig, daar de structuur van het ontwerp reeds tot gevolg heeft dat enkel artikel 107 de beoogde verwerkingen door de Krijgsmacht regelt. De Commissie is van oordeel dat het laatste lid van artikel 2 van het ontwerp geschrapt dient te worden.

[Artikel 3](#)

65. Artikel 3, eerste lid van het ontwerp herhaalt artikel 1.3 AVG met toevoeging van 'vrij verkeer op het Belgisch grondgebied': *"Het vrije verkeer van persoonsgegevens **op het Belgische grondgebied** wordt noch beperkt noch verboden om redenen die verband houden met de bescherming van natuurlijke personen ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens"*. De Memorie van toelichting licht toe *"Dit betekent dat een verwerkingsverantwoordelijke een gegevensstroom niet kan blokkeren onder het voorwendsel van het garanderen van de bescherming van persoonsgegevens."*
66. Artikel 3 tweede lid van het ontwerp vervolgt:
67. *"In het bijzonder kan de uitwisseling van persoonsgegevens tussen de verwerkingsverantwoordelijken, de bevoegde overheden, de diensten, organen en de ontvangers die zich in de titels 1 tot 3 van deze wet bevinden et (sic) die binnen het kader van de doelstellingen*

bedoeld in artikel 23.1.a) tot h) van de Verordening werken niet worden beperkt noch verboden omwille van dergelijke redenen, onverminderd de bevoegdheden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit."

68. Deze ontwerp-bepaling is om verschillende redenen hoogst problematisch.
69. Het eerste lid van deze bepaling overtreedt het overschrijfverbod zonder dat hiervoor een verantwoording gegeven wordt. De Commissie ziet overigens geen reden om de doelstelling van de AVG te kopiëren.
70. Wat de toevoeging van het 'Belgisch grondgebied' betreft, merkt de Commissie op dat artikel 1 AVG geen nationale specificatieclausule bevat die een afwijking toelaat. De verenigbaarheid van deze bepaling met de hogere rechtsnorm moet daarom zorgvuldig onderzocht worden.
71. Aldus de Memorie van toelichting betekent deze bepaling "*dat een verwerkingsverantwoordelijke een gegevensstroom niet kan blokkeren onder het voorwendsel van het garanderen van de bescherming van persoonsgegevens.*" Deze zienswijze is manifest in strijd met de verantwoordingsplicht vervat in de artikelen 5.2 en 24 AVG. Een verwerkingsverantwoordelijke die weet dat een ontvanger het gegevensbeschermingsrecht met de voeten treedt moet uiteraard de mededeling van persoonsgegevens stopzetten. Overigens lijkt deze bepaling de verwerkingsverantwoordelijke elke keuzevrijheid te ontnemen, telkens een derde hem vraagt om persoonsgegevens mee te delen moet hij dit doen⁴, hetgeen manifest in strijd is met onder meer het doelbindingsbeginsel vervat in art. 5.1.b AVG.
72. Uit de Memorie van toelichting blijkt dat het tweede lid ingegeven is om te garanderen dat de overheid zijn missies kan volbrengen (continuïteit van de publieke dienstverlening)⁵. Dit is een belangrijke bezorgdheid, maar de Commissie meent dat het ontwerp onbedoeld ernstige gevolgen heeft voor de rechten en vrijheden van betrokkenen. Elke uitwisseling van persoonsgegevens moet conform de geldende regels gebeuren. Net zoals hierboven gesteld, kan niet aan de verwerkingsverantwoordelijke opgelegd worden om in te gaan op elk verzoek tot mededeling van persoonsgegevens.
73. De verwijzing naar artikel 23 AVG voldoet niet aan de daarin gestelde voorwaarden. Het volstaat niet om te verwijzen naar de doelstellingen opgesomd in art. 23.1.a-h AVG. De wetgeving moet de wezenlijke inhoud van de grondrechten en fundamentele vrijheden onverlet laten (art. 23.1 AVG)

---

⁴ Behoudens eventueel gevallen waar redenen buiten het gegevensbeschermingsrecht de mededeling verbieden.

⁵ "*Een overheidsdienst mag vooral dus nooit tekort komen aan het volbrengen van zijn opdrachten om een reden gelinkt aan de gegevensbescherming. Elke overheidsdienst moet dus zijn opdrachten volbrengen met respect van het wettelijk kader inzake de gegevensbescherming. Het is van essentieel belang dat de nodige gegevensstromen en proportioneel aan het volbrengen van zijn openbare opdrachten gebeuren in naleving van de Verordening en de huidige wet.*"

en de garanties vermeld in artikel 23.2 AVG vervullen. Overigens laat artikel 23 AVG de wetgever niet toe om instanties geheel te onttrekken aan de AVG, maar enkel om bepaalde rechten te beperken.

74. Een verwerkingsverantwoordelijke die persoonsgegevens meedeelt op vraag van de overheid kan deze ontwerp-bepaling niet inroepen om in alle omstandigheden te ontsnappen aan de toezichtsbevoegdheden van de GBA geregeld in de artikelen 58.2 AVG en 83 AVG, of aan het rechterlijk toezicht bepaald in artikel 79 AVG. Ondenkbaar is dat de verwerkingsverantwoordelijke zou moeten wachten op het ingrijpen van de GBA of een rechter vooraleer een onrechtmatige mededeling te mogen stopzetten. Het signaal geven aan overheden die doelstellingen van artikel 23.1.a-h AVG nastreven dat zij zich geen zorgen hoeven te maken om gegevensbeschermingsregels zolang de bevoegde autoriteit niet tussenkomt, is geheel onaanvaardbaar. Dit signaal staat in schril contrast trouwens met het belang dat de Memorie van toelichting zegt te hechten aan gegevensbescherming.⁶
75. De Commissie is van oordeel dat dit artikel geschrapt moet worden. Overigens bevat het ontwerp elders reeds bepalingen die toepassing maken van artikel 23 AVG (zie verder).

3.2. Territoriaal toepassingsgebied van het ontwerp

[Artikel 4](#)

76. Artikel 4 van het ontwerp omschrijft het territoriaal toepassingsgebied en volgt hierbij de krijtlijnen van artikel 3 AVG.
77. De Commissie merkt op dat de Memorie van toelichting niet overeenstemt met de inhoud van de ontwerp-bepaling, noch met artikel 3 AVG. De Memorie luidt als volgt:
78. *“Het gaat om een bepaling waarin het territoriale toepassingsgebied wordt bepaald, waarin enerzijds de vestiging van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker wordt opgenomen en anderzijds het gegeven zich op het Belgische grondgebied te bevinden voor de betrokkene teneinde de toepassing van het recht en de procedures te vergemakkelijken. Gelet op de uniforme regels in de Europese Unie zal in beginsel een zekere samenhang worden behouden. In de gevallen waarin beoordelingsruimte voor de lidstaten van de Europese Unie bestaat, zou een dergelijke territoriale regeling tot een wetsconflict kunnen leiden. Het criterium van de verblijfplaats/het gegeven dat de betrokkene zich op het Belgische grondgebied bevindt, moet evenwel tevens behouden blijven*

---

⁶ “Elke overheidsdienst moet dus zijn opdrachten volbrengen met respect van het wettelijk kader inzake de gegevensbescherming. Het is van essentieel belang dat de nodige gegevensstromen en proportioneel aan het volbrengen van zijn openbare opdrachten gebeuren in naleving van de Verordening en de huidige wet.”

teneinde de betrokkene eventueel tegen minder bindende regels te beschermen. Hierbij kan worden gedacht aan de leeftijd van het kind of de toestemming om gevoelige gegevens te verwerken, terwijl dat in België niet mogelijk is.”

79. Het criterium dat de betrokkene zich op het Belgische grondgebied bevindt is enkel relevant voor niet in de EU gevestigde verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers, maar speelt in het ontwerp geen zinvolle rol in de oplossing van wetsconflicten tussen lidstaten onderling daar waar de AVG beoordelingsruimte laat aan de nationale wetgever om de AVG verder in te vullen.

Het ontwerp is van toepassing op de activiteiten van de verwerkingsverantwoordelijke of een verwerker op het Belgische grondgebied. Verwerkingsverantwoordelijken gevestigd in een andere lidstaat kunnen de persoonsgegevens van betrokkenen die in België verblijven verwerken volgens de regels die gelden in hun eigen lidstaat – voor zover ze geen in België gevestigde verwerker onder de arm nemen. Strengere Belgische regels rond de verwerking van gevoelige gegevens zouden dus niet gelden, in tegenstelling tot hetgeen de Memorie van Toelichting impliceert.

80. Onduidelijk is de situatie van de verwerkingsverantwoordelijke gevestigd in een andere lidstaat die een Belgische verwerker inschakelt. Het ontwerp creëert een wetsconflict maar regelt de oplossing ervan niet. De verwerkingsverantwoordelijke is gebonden door de wetgeving van diens lidstaat bij het formuleren van instructies aan de Belgische verwerker, die op zijn beurt gebonden is door Belgische wetgeving die de AVG implementeert. Rechtsonzekerheid over welke Belgische bepalingen van toepassing zijn op de verwerker en doorwerken op de activiteiten van de verwerkingsverantwoordelijke is een concurrentieel nadeel voor Belgische verwerkers. Het probleem stelt zich overigens ongeacht of er Belgische betrokkenen gemoeid zijn bij de verwerking in kwestie.

81. Een piste van hoe het wetsconflict inzake verwerkers gevestigd in België geregeld kan worden is te vinden in de geldende Oostenrijkse wetgeving. De basisregel is daar dat de wet van toepassing is op elke verwerking van persoonsgegevens die in Oostenrijk ondernomen wordt of aangestuurd door een in Oostenrijk gevestigde verwerkingsverantwoordelijke. Voor verwerkers is volgende afwijking pertinent:

82. *“[ ] het recht van het land waarin de verwerkingsverantwoordelijke is gevestigd, is van toepassing op een verwerking van persoonsgegevens in [Oostenrijk], voor zover een verwerkingsverantwoordelijke uit de private sector [...] met vestiging in een andere lidstaat van de EU persoonsgegevens verwerkt in Oostenrijk voor een doeleinde dat geen in Oostenrijk gelegen filiaal toegerekend moet worden.”⁷*

---

⁷ Vrije vertaling van “(2) Abweichend von Abs. 1 ist das Recht des Sitzstaates des Auftraggebers auf eine Datenverarbeitung im Inland anzuwenden, wenn ein Auftraggeber des privaten Bereichs (§ 5 Abs. 3) mit Sitz in einem anderen Mitgliedstaat der Europäischen Union personenbezogene Daten in Österreich zu einem Zweck

83. De Commissie dringt aan op een verduidelijking van de ontwerp-bepaling.

[Definities](#)

84. Artikel 5 van het ontwerp luidt als volgt:

“Onverminderd de definities bepaald in deze wet, zijn de definities van de Verordening van toepassing.”

85. Voor de toegankelijkheid van de regelgeving is het inderdaad wenselijk expliciet te verwijzen naar de vindplaats van de definities in de AVG. De toevoeging “*Onverminderd de definities bepaald in deze wet*” is een formulering die tot verwarring leidt. Het woord “onverminderd” wordt vaak begrepen als een voorbehoud, hetgeen zou inhouden dat aan de definities opgenomen in de nationale wet voorrang wordt gegeven boven deze van de AVG, die een hogere rechtsnorm is. Dit is problematisch met name in titel 4 waar een aantal kernbegrippen uit de AVG opnieuw gedefiniëerd worden (zie verder). De Raad van State, afdeling wetgeving, beveelt aan het woord ‘onverminderd’ te vermijden en in de plaats ‘los van’ te gebruiken (Beginselen van de wetgevingstechniek, nr. 3.2).

86. De Commissie meent dat deze zinssnede geschrapt of aangepast moet worden.

CONCLUSIE van de Commissie over de voorafgaande titel van het ontwerp

87. Het advies van de Commissie met betrekking tot deze voorafgaande titel is dan ook globaal genomen ongunstig. Artikel 3 moeten geschrapt worden voor de hierboven aangehaalde redenen. De artikelen 2, 4 en 5 moet de aanvrager grondig aanpassen en verduidelijken om te voldoen aan de opmerkingen van de Commissie.

---

verwendet, der keiner in Österreich gelegenen Niederlassung dieses Auftraggebers zuzurechnen ist.” - §2, 2de lid van de Oostenrijkse Datenschutzgesetz 2000, <https://www.dsb.gv.at/gesetze-in-osterreich> .

4. TITEL 1: DE BESCHERMING VAN NATUURLIJKE PERSONEN MET BETREKKING TOT DE VERWERKING VAN PERSOONSgegevens

4.1. Hoofdstuk I – Algemene bepalingen

[Uitvoering van de AVG](#)

88. Artikel 6 van het ontwerp bepaalt "Met uitzondering van de verwerkingen bedoeld in de titels 2 en 3, en onverminderd bijzondere bepalingen, geeft deze titel uitvoering aan de Verordening".
89. Voor alle duidelijkheid en rechtszekerheid zou het aangewezen zijn het materieel toepassingsgebied van titel 1 van het ontwerp af te bakenen door bijvoorbeeld te verduidelijken dat dit van toepassing is op alle in artikel 2, 1ste lid bedoelde gegevensverwerkingen, met uitzondering van deze bedoeld in de titels 2 en 3.

4.2. Hoofdstuk II – Beginselen van verwerking

[Uitvoering van artikel 8.1 AVG](#)

90. Betreffende artikel 7 van het ontwerp, dat de leeftijd verlaagt vanaf welke minderjarigen alleen toestemming kunnen verlenen voor de verwerking van hun gegevens bedoeld in artikel 8.1 van de AVG, verwijst de Commissie naar het persbericht dat zij hierover uitbracht: *«De Privacycommissie ondersteunt de keuze van de Belgische wetgever om de leeftijd voor ouderlijke toestemming krachtens [artikel 8 van]⁸ de AVG te verlagen tot 13 jaar. Deze leeftijd sluit beter aan bij de dagdagelijkse praktijk waarbij heel wat jongeren zich reeds vanaf jonge leeftijd online begeven. We mogen hen hierbij geen kansen ontnemen om zich digitaal te ontwikkelen. Maar omdat kinderen zich ook bewust moeten zijn van hun privacy moet de keuze voor 13 jaar gepaard gaan met extra inspanningen om kinderen van jongs af mediawijs gedrag aan te leren.»*
91. Omwille van de duidelijkheid dient artikel 7 te preciseren dat het artikel 8.1. van de AVG uitvoert. Dit artikel van de AVG heeft immers een beperkte draagwijdte aangezien het enkel de verwerkingen beoogt uitgevoerd door de aanbieders van online informatiediensten die zich rechtstreeks tot de kinderen wenden (art. 8.1. van de AVG). En artikel 8.3 AVG blijft overigens van toepassing, de geldigheid van de verleende toestemming doet geen afbreuk aan het algemene overeenkomstenrecht van de lidstaten. Bijgevolg, bij gebrek aan verduidelijking dat artikel 7 enkel paragraaf 1 van artikel 8 uitvoert, geeft de tekst van het voorontwerp de indruk artikel 8.3 te overschrijden.

---

⁸ Deze termen tussen [...] werden toegevoegd ten opzichte van het vermelde persbericht.

[Uitvoering van artikel 9.2.g\) AVG](#)

92. Artikel 8 van het voorontwerp stelt artikel 9.2.g van de AVG uit te voeren en herneemt de verwerkingen bedoeld in artikel 3 § 6 van de huidige Privacywet (child focus), in artikel 6, §1, k van dezelfde wet (verwerking van gevoelige gegevens door de vzw voor de verdediging van de rechten van de mens) en in artikel 6, § 3, steeds van de Privacywet (begeleiding en behandeling van daders van seksuele misdrijven), door deze te beschouwen als verwerkingen die noodzakelijk zijn om gewichtige redenen van algemeen belang.
93. Bij het lezen vormt artikel 8 van het ontwerp geen uitvoeringsmaatregel van artikel 9.2.g van de AVG krachtens hetwelk de wettelijke bepaling ter omkadering van de verwerking van gevoelige gegevens in de zin van artikel 9.2.g van de AVG niet alleen dient te beantwoorden aan gewichtige redenen van algemeen belang, maar eveneens de bedoelde verwerkingen zodanig dient te omkaderen dat het proportionaliteitsbeginsel wordt gerespecteerd (bepaling van de categorieën verwerkte gegevens, precieze bepaling van de bestemmingen en de personen die over een recht op raadpleging beschikken, omstandigheden die de verschillende soorten verwerkingen rechtvaardigen, bewaringstermijn...) en voorzien in gepaste en specifieke maatregelen voor het vrijwaren van de fundamentele rechten en belangen van de betrokkenen. Welnu, artikel 8 van het ontwerp beperkt er zich toe een lijst op te stellen van redenen die bestempeld worden als gewichtige redenen van algemeen belang. Aangezien het gaat om een afwijking op het principiële verbod op de verwerking van gevoelige gegevens, zijn deze waarborgen bijzonder essentieel en onontbeerlijk.
94. Wat de verwerkingen van gevoelige gegevens door child focus betreft (momenteel bedoeld in artikel 8, 1ste lid, 2° van het ontwerp) zijn de garanties die momenteel voorkomen in artikel 3 van de Privacywet - namelijk (i) het verbod voor het Centrum om een bestand te houden betreffende personen die ervan verdacht worden een misdaad of wanbedrijf te hebben begaan of van veroordeelde personen, (ii) de verplichting om te beschikken over een DPO, (iii) de onderwerping van de personeelsleden aan de geheimhouding in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek, (iv) het verbod op het opnemen van telefoongesprekken zonder voorafgaande kennisgeving aan de oproeper en voor zover hij zich daartegen niet heeft verzet - verdwenen. Er wordt aanbevolen dat een wettelijke bepaling die conform artikel 9.2.g van de AVG is, wordt opgenomen in een autonome wettekst.
95. Vervolgens meent de Commissie dat artikel 8, 1ste lid, 1° van het ontwerp onnodig is aangezien artikel 9.2.d van de AVG reeds het verbod op de verwerking van gevoelige gegevens in de zin van artikel 9 van de AVG opheft te voordele van "*een stichting, een vereniging (...) zonder winstoogmerk die op politiek, levensbeschouwelijk, godsdienstig of vakbondsgebied werkzaam is, in het kader van haar gerechtvaardigde activiteiten en met passende waarborgen, mits de verwerking uitsluitend betrekking heeft op de leden of de voormalige leden van de instantie of op personen die in verband*

met haar doeleinden regelmatig contact met haar onderhouden, en de persoonsgegevens niet zonder de toestemming van de betrokkenen buiten die instantie worden verstrekt".

96. Zo wordt de hypothese bedoeld in artikel 8, 1ste lid, 3° van het ontwerp reeds omkaderd door artikel 9.2.h van de AVG. In dat geval dient de verwerking te worden uitgevoerd door een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg die tot geheimhouding is gehouden of door een derde die eveneens tot een wettelijke of deontologische geheimhouding is gehouden (art. 9.3 AVG)

97. Tenslotte, indien de auteur van het ontwerp een wettelijke basis wil behouden voor eventuele koninklijke besluiten die werden goedgekeurd ter uitvoering van artikel 6 van de huidige Privacywet, dient hiertoe een specifieke wettelijke bepaling te worden opgenomen in de slotbepalingen van onderhavig ontwerp.

98. La Commissie stelt vast dat de wetgever geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid die hem wordt geboden door artikel 9.4 AVG om bijkomende voorwaarden met betrekking tot de verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens of gegevens over gezondheid te handhaven of in te voeren. Aangezien het KB van 13 februari 2001 ter uitvoering van de Privacywet zal worden opgeheven, zullen de bijzondere waarborgen die in artikel 25 ervan waren opgenomen, worden geschrapt. Teneinde het beschermingsniveau ter zake niet te verlagen dient de auteur van het ontwerp deze waarborgen opnieuw op te nemen in de wet ter uitvoering van de AVG en voor deze gegevensverwerkingen te voorzien in:

- de verplichting van het aanwijzen van de categorieën van personen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
- het bijhouden van een nominatieve lijst van deze personen die ter beschikking moet gesteld worden van de GBA zodra zij daarom verzoekt;
- de onderwerping van de aangewezen personen aan een wettelijke of statutaire of contractuele verplichting tot het bewaren van het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens.

[Uitvoering van artikel 10 AVG](#)

99. Artikel 9 van het ontwerp voert artikel 10 AVG uit en bepaalt de categorieën verwerkingsverantwoordelijken andere dan de openbare overheden die gegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen mogen⁹ verwerken.

---

⁹ De formulering van het begin van § 1 van artikel 9 van het wetsontwerp verdient op dit punt te worden aangepast en te verduidelijken dat het de lijst omvat van personen die gemachtigd zijn om de bedoelde gegevens te verwerken.

100. Eerst en vooral merkt de Commissie op dat, in tegenstelling tot wat de Memorie van Toelichting stelt, artikel 9 van het ontwerp de toegangen tot het Strafregister niet omkadert. Het Strafregister en de limitatieve lijst van personen die er toegang toe hebben worden geregeld door het Wetboek van Strafvordering. De Memorie van Toelichting moet op dit punt gecorrigeerd worden
101. Betreffende de categorieën personen die gemachtigd zijn om gerechtelijke gegevens in de zin van artikel 10 AVG te verwerken, meent de Commissie dat de formulering van de 3de categorie van personen die gemachtigd zijn om gerechtelijke gegevens in de zin van artikel 10 AVG te verwerken, moet worden herzien om uitdrukkelijk enkel de personen te beogen die aangeduid zijn door een wet, een decreet of een ordonnantie, goedgekeurd wegens gewichtige redenen van algemeen belang voor het vervullen van taken van algemeen belang die hen zijn toevertrouwd door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.
102. Betreffende de 4de hypothese voor machtiging tot verwerking van gerechtelijke gegevens, merkt de Commissie op dat het begrip wetenschappelijk onderzoek te restrictief is aangezien het niet noodzakelijk het historisch onderzoek omvat. Het begrip historisch onderzoek dient dus in artikel 9, § 1, 4° van het ontwerp te worden toegevoegd. Opdat de onderzoekers toegang zouden krijgen tot de gegevens die zij nodig hebben voor hun onderzoek, dienen eveneens de verwerkingsverantwoordelijken bedoeld te worden die door de wetgever werden belast met opdrachten van openbare dienst bestaande uit archivering in het algemeen belang op voorwaarde dat de toegankelijkheid tot de in het algemeen belang gearhiveerde gegevens beperkt wordt tot de onderzoekers. Dit alles in naleving van artikel 4 van het ontwerp waarvoor de Commissie verwijst naar haar opmerkingen (cf. infra).
103. Artikel 9, §1, 5° voegt een nieuwe categorie personen toe die gemachtigd worden om deze gegevens te verwerken (child focus). In de ogen van de Commissie dient deze te worden geschrapt daar ze niet relevant, noch noodzakelijk is. Eerst en vooral zal Child focus op die basis geen toegang krijgen tot het Strafregister, in tegenstelling tot wat de Memorie van Toelichting stelt (zie punt XX hierboven). Bovendien wordt de verwerking door Child focus van dergelijke gegevens reeds gedekt door artikel 9, § 1, 3° van het ontwerp in het licht van artikel 383bis/1 van het Strafwetboek en het Koninklijk besluit van 15 november 2016 houdende de erkenning van Child Focus als organisatie bedoeld in artikel 383bis/1 van het Strafwetboek en dus gemachtigd om signaleringen te ontvangen betreffende afbeeldingen die mogelijk bedoeld worden in artikel 383bis (kinderporno), om de inhoud en de oorsprong te analyseren, en deze door te spelen aan de politiediensten en gerechtelijke autoriteiten.
104. Tot slot merkt de Commissie op dat de definitie van gerechtelijke gegevens in de zin van artikel 10 AVG restrictiever is dan deze van artikel 8 van de huidige Privacywet die eveneens de verdenking van inbreuken dekt. Vanaf 25 mei eerstkomend zullen de verwerkingen van gerechtelijke gegevens enkel bestaan uit de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen

en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen. De Commissie vraagt zich af of in de Nederlandse versie van artikel 9 van het ontwerp de woorden « infractions pénales » niet zouden moeten vertaald worden door « strafrechtelijke inbreuken » in de plaats van « strafbare feiten », zelfs indien deze vertaling overeenstemt met de officiële vertaling van artikel 10 AVG.

4.3. Hoofdstuk III – Rechten van de betrokkene

105. Als inleidende opmerking beveelt de Commissie aan om de titel van dit hoofdstuk te veranderen naar "*Beperkingen aan de rechten van de betrokkene*" aangezien de huidige titel niet overeenstemt met het eigenlijke opzet van dit hoofdstuk. In dit hoofdstuk wil de aanvrager uitvoering geven aan artikel 23 AVG dat de Lidstaten toelaat om binnen welbepaalde grenzen en voor specifieke doeleinden te voorzien in uitzonderingen op de rechten van de betrokkene.

[De basisprincipes die de wetgever in acht moet nemen bij de uitvoering van artikel 23 AVG](#)

106. Om de draagwijdte van de beoordelingsmarge die de wetgever hierbij geniet in kaart te brengen, is het van belang om te herinneren aan de rechtspraak van het Hof van Justitie over artikel 13 van Richtlijn 95/46/EG dat voorzag in een gelijkaardige uitzonderingsgrond. In het arrest *Smaranda Bara* bevestigde het Hof dat deze uitzonderingen alleen door "*wetgevende maatregelen*" kunnen ingevoerd worden¹⁰. Eerder preciseerde het Hof al dat de Lidstaten deze uitzonderingen slechts kunnen aannemen voor zover deze "*noodzakelijk*" zijn¹¹. Gelet op het onveranderde streven van de Europese wetgever naar een hoog beschermingsniveau¹² betekent dit dat de uitzonderingen op de rechten van de betrokkenen moeten blijven binnen de grenzen van het strikt noodzakelijke¹³. De noodzaak en de evenredigheid van de betrokken maatregelen moeten dus beperkend geïnterpreteerd worden.

107. Artikel 23 AVG laat toe om door middel van een punctuele wetgevende interventie te voorzien in wettelijk omkaderde uitzonderingen waarvan de noodzaak voor één van de doeleinden van artikel 23.1 AVG duidelijk is aangetoond. In de Belgische rechtsorde vormen de artikelen 64 en 65 van de Wet van 18 september 2017 een goed voorbeeld van gemotiveerde sectorspecifieke uitzonderingen die beantwoorden aan de onderliggende filosofie van artikel 23 AVG¹⁴. De Commissie stelt vast dat de aanvrager dit vertrekpunt erkent in haar memorie van toelichting waar zij onder meer aangeeft dat deze uitzonderingen moeten worden neergelegd in "*een wettelijke bepaling*" die "*zo nauwkeurig*

¹⁰ Hof van Justitie 1 oktober 2015 (C-201/14), *Smaranda Bara e.a.*, §39; Hof van Justitie 27 september 2017 (C-73/16), *Pušár*, §96.

¹¹ Hof van Justitie 7 november 2013 (C-473/12), *BIV v. Englebert*, §32.

¹² Overweging 10 AVG; Overweging 10 Richtlijn 95/46/EG.

¹³ *Ibid.*, §39.

¹⁴ Wet 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, BS 6 oktober 2017.

mogelijk" is¹⁵. De memorie van toelichting stelt zelfs dat een specifieke analyse moet plaatsvinden om de rechten van de betrokkene af te wegen aan de werkbaarheid voor de betrokken diensten¹⁶.

108. Tot slot moet iedere wettelijke maatregel die voorziet in uitzonderingen op de rechten van de betrokkene, *ten minste* de elementen vernoemd in artikel 23.2 AVG bevatten.

109. De wetsartikelen in dit hoofdstuk worden dan ook getoetst aan deze basisprincipes.

[Arikelen 10 en 11 van het ontwerp](#)

110. Artikel 10 en 11 van het ontwerp voorzien in een zeer ruime en algemene uitzondering op *alle* rechten van de betrokkene waarop overheidsadministraties met bevoegdheden om strafbare feiten op te speuren, te onderzoeken en vervolgen, zich kunnen beroepen. De memorie van toelichting vermeldt op niet-exhaustieve wijze als voorbeelden: de sociale inspectiediensten, de economische inspectie, de inspectiedienstendiensten binnen de FOD Financiën, de gemeenten etc. Daarnaast zou deze uitzondering ook gelden voor "*andere openbare administraties [...] die [...] nood hebben aan een bijzondere regeling*"¹⁷. Die bijzondere regeling zou noodzakelijk zijn omdat er "*een algemeen geloof [circuleert] dat de GDPR te strikt zou zijn*" en om "*een bepaalde soepelheid te behouden voor de openbare sector*"¹⁸. De Commissie is van mening dat de aanvrager door dit 'algemeen geloof' de AVG met de voeten treedt. De artikelen 10 en 11 van het ontwerp doorstaan de toets van artikel 23.2 dan ook niet.

111. Volgens artikel 23.2.a) en 23.2.e) AVG moeten de wettelijke maatregelen de categorieën van verwerkingsverantwoordelijken en de doeleinden opsommen. De samenlezing van paragrafen 1, 2, 3 van artikel 10 van het ontwerp laat niet toe om de precieze verwerkingsverantwoordelijken te identificeren die zich op deze uitzonderingen kunnen beroepen. In het bijzonder artikel 10, §2 schendt deze vereiste door ruwweg te verwijzen naar elke instantie die een doelstelling in de zin van artikel 23.1.e) AVG nastreeft. Dit artikel voert de AVG niet uit, maar roept integendeel een misleidende norm in het leven die de indruk doet ontstaan dat elke overheidsinstantie artikel 23.1.e) AVG kan inroepen om de rechten van de betrokkene willekeurig in te perken. Artikel 10 preciseert evenmin de nagestreefde doeleinden doordat het ontwerp eenvoudigweg terugverwijst naar artikel 23.1 AVG, zonder de wettelijke opdrachten en taken van de betrokken diensten te omschrijven.

112. In dit verband verwijst de Commissie naar de mededeling van de Europese Commissie van 24 januari 2018 die uitdrukkelijk stelt: "*Reproducing the text of the Regulation word for word in national*

---

¹⁵ Memorie van toelichting, blz. 21.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Memorie van toelichting, blz. 19.

¹⁸ Memorie van toelichting, blz. 19.

*specification law should be exceptional and justified, and cannot be used to add additional conditions or interpretations to the text of the regulation."*¹⁹

113. De aanvrager voorziet zelfs niet in een verwijzing naar een Koninklijk Besluit om de diensten aan te wijzen die zich zouden kunnen beroepen op deze uitzonderingen, zoals dit momenteel het geval is voor artikel 3,§5 WVP²⁰. Bovendien zou ook deze oplossing ontoereikend zijn omdat de filosofie van artikel 23 GDPR in samenlezing met artikel 22 van de Grondwet vereist dat deze uitzonderingen op de rechten van de betrokkenen bij formele wet ("door de wet") worden vastgesteld. Een willekeurige uitbreiding bij Koninklijk Besluit van de draagwijdte *ratione personae* van een ruime en algemene uitzondering als artikel 10 van het ontwerp, is in dit opzicht onaanvaardbaar. Zoals hierboven aangegeven vereist een goede uitvoering van artikel 23 AVG een aanpassing van de toepasselijke sectorale wetgeving zodat de uitzonderingen op maat zijn van de noden, taken en opdrachten van de betrokken diensten, zonder de rechten van de betrokkene overmatig te beperken.
114. De Commissie stelt vast dat de memorie van toelichting het gebrek aan afbakening van het personele toepassingsgebied van artikel 10 van het ontwerp bevestigt. De memorie stelt immers dat: "*Het toepassingsgebied van artikel 10 voldoende breed [is] om het geheel van de diensten te dekken die betrokken zouden kunnen zijn*". Het toepassingsgebied van artikel 10 van het ontwerp is dus volstrekt onduidelijk, terwijl dit een uitdrukkelijke vereiste is van artikel 23.2.c) AVG.
115. Volgens artikel 23.2.d) AVG moeten de wettelijke maatregelen waarborgen bevatten ter voorkoming van misbruik. Artikel 11 van het ontwerp doet hiertoe een poging door te voorzien in een systeem van minimumgaranties. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de aanvrager zich liet inspireren door artikel 3,§7 WVP²¹. Artikel 11 van het ontwerp herneemt artikel 3, §7 WVP helaas op selectieve wijze en laat belangrijke waarborgen vallen waardoor het broze evenwicht dat deze wetsbepaling belichaamt, na meerdere adviezen van de Commissie²² en een arrest van het Grondwettelijk Hof²³, breekt. Het ontwerp schiet tekort op de volgende vlakken:

---

¹⁹EC, "Stronger protection, new opportunities – Commission guidance on the direct application of the General Data Protection Regulation as of 25 May 2018", 24 januari 2018, blz. 9, te raadplegen via [deze link](#).

²⁰Zie bijvoorbeeld voor de sociale inspecteurs: *Koninklijk besluit van 11 maart 2015 ter uitvoering van artikel 3,§5,3° van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*, BS 25 maart 2015; Advies 09/2010 van de Commissie van 17 maart 2010, te raadplegen via [deze link](#); Advies 34/2016 van de Commissie van 29 juni 2016, te raadplegen via [deze link](#).

²¹Memorie van toelichting, blz. 24.

²²Advies 11/2012 van de Commissie van 11 april 2012, te raadplegen via [deze link](#); Advies 32/2012 van de Commissie van 17 oktober 2012, te raadplegen via [deze link](#).

²³Grondwettelijk Hof 27 maart 2014, Arrest nr. 51/2014.

- *beperking in de tijd*: destijds vernietigde het Grondwettelijk Hof een eerdere versie van artikel 3, §7 WVP net omdat de bestreden wetsbepaling niet preciseerde hoe lang de voorbereidende werkzaamheden die de schorsing van de rechten verantwoorden, konden duren²⁴. De aanvrager laat deze maximale termijn vallen. Bijgevolg ontnemt artikel 11 niet alleen een waarborg aan de betrokkene, maar treedt het zelfs de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof met de voeten. Tot slot leidt artikel 11, §3, tweede lid ertoe dat een openbare administratie voor "*belangrijke doelstellingen van algemeen belang*" *de facto* voor onbeperkte tijd de rechten van betrokkenen buiten werking kan stellen. Het ontwerp reikt geen enkel criterium aan om het begin- en eindpunt van deze periode vast te stellen waarvoor 'doelstellingen van algemeen belang' kunnen ingeroepen worden om de rechten van de betrokkene te schorsen. Dit is niet in overeenstemming met het arrest van het Grondwettelijk hof²⁵ en disproportioneel in het licht van artikel 23.1 AVG;
- *relevante gegevens*: in haar arrest benadrukt het Grondwettelijk Hof dat deze uitzondering zich niet mag uitstrekken tot gegevens die losstaan van het doel van het onderzoek of de controle. De bewoordingen "*voor zover*" van artikel 11 moeten dan ook op grondwetsconforme wijze geïnterpreteerd worden in deze zin. Toch verdient het aanbeveling om in dit soort uitzonderingsbepalingen ook uitdrukkelijk te bepalen dat voor alle andere persoonsgegevens die de betrokken dienst verwerkt voor andere doeleinden, de rechten van de betrokkene onaangetast blijven;
- *meedelen van motivering*: volgens artikel 3, §7 WVP deelt de verwerkingsverantwoordelijke na afloop van de schorsing de volledige motivering mee van de genomen beslissing. De zinssnede werd opgenomen in het huidige artikel 3, §7 WVP op advies van de Commissie²⁶ om af te wijken van de gemeenrechtelijke motiveringsplicht van de wet van 29 juli 1991²⁷ en te voorzien in een *a posteriori* controle van de motieven van de administratie. Artikel 11, §1, tweede lid van het ontwerp volstaat niet om van de motiveringsplicht van de wet van 29 juli 1991 af te wijken en ontnemt de betrokkene bovendien de waarborg om automatisch op de hoogte te worden gesteld van de motieven van de betrokken dienst na afloop van de controle of het onderzoek.

116. Tot slot moeten de artikelen 10 en 11 van het ontwerp in hun totaliteit ook de evenredigheids- en noodzakelijkheidstoets van artikel 23.1 AVG doorstaan. In het licht van de hierboven beschreven opmerkingen valt deze balans negatief uit. Bovendien roept artikel 10 een schorsing van *alle rechten* van de betrokkenen in het leven zonder na te gaan of de uitsluiting van bepaalde rechten wel noodzakelijk is in het licht van de wettelijke opdrachten en taken van de betrokken dienst. Zo merkte

²⁴Grondwettelijk Hof 27 maart 2014, Arrest nr. 51/2014, B.8.5.

²⁵Grondwettelijk Hof 27 maart 2014, Arrest nr. 51/2014, B.7.3.

²⁶Stukken, Kamer, 2012-2013, nr. 2756/001, blz. 161-164; Advies 32/2012 van de Commissie van 17 oktober 2012, te raadplegen via [deze link](#), randnummers 15-19.

²⁷Wet van 29 juli 1991 *betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen*, BS 12 september 1991.

de Commissie op in haar advies over artikel 3, §7 WVP dat de uitsluiting van het recht op verbetering of verwijdering tot gevolg zou kunnen hebben dat de fiscus een aanslag vestigt op foutieve gegevens of gegevens waarvan de verwerking verboden is²⁸. De wetgever moet in het kader van de toepasselijke sectorale wetgeving gelijkaardige afwegingen maken waarbij aan de hand van de opdrachten van de betrokken dienst de noodzaak tot schorsing van ieder van de rechten afzonderlijk kan gerechtvaardigd worden. Zo ziet de Commissie bijvoorbeeld niet in waarom noodzakelijk zou zijn om systematisch te voorzien in een uitzondering op artikel 34 AVG²⁹.

117. De Commissie is dan ook van mening dat de artikelen 10 en 11 van het ontwerp in essentie een uitgeholde versie van huidig artikel 3, §7 WVP belichamen waarop bovendien een onbepaald aantal ongeïdentificeerde overheidsdiensten – mogelijks zelfs voor onbepaalde duur – beroep zouden kunnen doen. De poging om een zo groot mogelijk aantal openbare administraties onder te brengen in één uitzondering, heeft onverbiddeijk tot gevolg dat de aanvrager niet de noodzakelijke belangenafweging kon maken tussen de specifieke noden van elke dienst enerzijds, en de rechten van de betrokkene anderzijds. In tegenstelling tot wat artikel 11, §4 van het ontwerp suggereert komt het in de eerste plaats toe aan de wetgever om in haar uitvoeringsbepalingen van de AVG een juist evenwicht tussen deze conflicterende belangen vast te leggen. Deze paragraaf heeft dan ook geen enkele toegevoegde waarde³⁰.

[Artikel 12 van het ontwerp](#)

118. Artikel 12 van het ontwerp voorziet in een uitzondering op de rechten van de betrokkene voor de verwerkingsverantwoordelijken die over informatie beschikken die afkomstig is van de veiligheids- en inlichtingendiensten. De Commissie verwelkomt deze aanpassing die verhelpt aan een lacune die de rechtsleer al twintig jaar geleden identificeerde³¹. De bepaling wil voorkomen dat vertrouwelijke informatie zou kunnen 'leken' via actoren in zowel de privé- als de publieke sector

²⁸ Advies 32/2012 van de Commissie van 17 oktober 2012, te raadplegen via [deze link](#), randnummer 9.

²⁹ Zie in gelijkaardige zin advies 24/2017 van de Commissie van 24 mei 2017, te raadplegen via [deze link](#), randnummer 36.

³⁰ Hetzelfde geldt voor artikel 11, §1, derde lid: de verwerkingsverantwoordelijke moet immers *altijd* zijn beleid omtrent de rechten van de betrokkene verantwoorden op verzoek van de Gegevensbeschermingsautoriteit. Dit vloeit op natuurlijke wijze voort uit de controleopdracht van de Gegevensbeschermingsautoriteit en behoeft geen overbodige en mogelijks verwarrende herhaling in uitzonderingsbepalingen.

³¹ Y. POULLET EN B. HAVELANGE, "Secret d'Etat et Vie Privée: ou comment concilier l'inconciliable?", *Cahiers du Crids* n° 16, te consulteren via [deze link](#), pagina 233-234: "Comme il a été souligné, l'article 13 de la directive autorise des exceptions pour des responsables de traitement en communication avec la sûreté de l'État et les services de renseignements. [...] La directive permet dans de tels cas des dérogations à l'application de ses prescrits. Une dérogation est-elle possible en droit belge? C'est discutabile mais en tout cas certainement pas sur base de la nouvelle version de l'article 3."

die op basis van de artikelen 14 en 16 van de wet van 30 november 1998³² in aanraking komen met de veiligheids- en inlichtingendiensten.

119. Het ontwerp zou uitdrukkelijk moeten verwijzen naar deze artikelen als de rechtsgrond voor deze informatie-uitwisseling in de plaats van de zeer algemene verwijzing naar de wetten van 30 november 1998 en 10 juli 2006³³ in de memorie van toelichting³⁴. De uitzonderingen op de rechten van de betrokkene kunnen en mogen immers niet geïnterpreteerd worden als een wetsbepaling die impliciet deze informatie-uitwisseling toestaat bij gebreke aan een wetsbepaling die deze praktijk uitdrukkelijk in het leven roept. In dit opzicht merkt de Commissie op dat de betrokken wet van 10 juli 2006 geen gelijkaardige bepalingen bevat als de artikelen 14 en 16 van de wet van 30 november 1998.
120. Hoewel uit de memorie van toelichting blijkt dat met name de inlichtingen- en veiligheidsdiensten zich op deze uitzondering kunnen beroepen, veroorzaakt de Nederlandse formulering in artikel 12, eerste lid van het ontwerp verwarring over het personele toepassingsgebied. In plaats van te verwijzen naar "*persoonsgegevens [...] die afkomstig zijn van andere overheden bedoeld in artikel (sic) 3 van deze wet*", zou de aanvrager beter eenvoudigweg verwijzen naar de overheden in titel 3 van het ontwerp. De Franstalige versie van het ontwerp is wel aangepast op dit punt.
121. De uitzondering heeft betrekking op de gegevens die afkomstig zijn van de instanties van titel 3 van het ontwerp, de instanties in artikel 10 van de wet van 10 juli 2006 en artikel 44/11/3ter, §2 en 3 van de *wet op het politieambt*. Ten eerste vraagt de Commissie zich af of het wel noodzakelijk is om in deze twee laatstgenoemde situaties een exceptie voor de doorgifte naar zowel de privé- als de publieke sector in het leven te roepen, terwijl deze twee wetten zelf op exhaustieve wijze opsommen wie de evaluatierapporten van het OCAD mag ontvangen en welke actoren toegang hebben tot de gemeenschappelijke databanken. Noch het ontwerp zelf, noch de memorie van toelichting duidt de wettelijke basis aan die verdere doorgifte van deze informatie mogelijk maakt. De Commissie maakt opnieuw het voorbehoud dat de uitzondering op de rechten van de betrokkene geen indirecte legitimering kan vormen van een praktijk die niet steunt op een expliciete wetsbasis.
122. Op redactioneel vlak ziet de Commissie niet de juridisch toegevoegde waarde in om doorheen artikel 12 van het ontwerp tot driemaal toe de uitsluiting van de rechten in de artikelen 12 tot 22

---

³² Wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, BS 18 december 1998.

³³ Wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging, BS 20 juli 2006.

³⁴ Memorie van toelichting, blz. 26.

en 34 en het recht op transparantie te herhalen³⁵. De rechten en de plichten die voortvloeien uit die artikelen zijn twee keerzijden van éénzelfde medaille en behoeven geen afzonderlijke uitzondering.

123. Artikel 12, §2 van het ontwerp voorziet in een gedifferentieerd 'beroepsrecht'. In dit verband wenst de Commissie meerdere opmerkingen te formuleren. Ten eerste zou het ontwerp, zowel in dit artikel als dooreen het gehele ontwerp, meteen moeten vastleggen wie de bevoegde toezichthoudende autoriteit is. Dit is des te belangrijker aangezien de aanvrager niet altijd duidelijk is in de afbakening van het toepassingsgebied tussen de AVG enerzijds en de Richtlijn³⁶ anderzijds.

124. Ten tweede stelt de Commissie zich vragen bij de toepassing van dit gedifferentieerde beroep. Sluiten de huidige bewoordingen voldoende uit dat een nietsvermoedende betrokkene een klacht zou neerleggen bij de Gegevensbeschermingsautoriteit en vervolgens antwoord krijgt van het Comité I dat *"de nodige verificaties werden verricht"* waardoor het onderzoeksgeheim breekt? Uit de bijkomende toelichting van de aanvrager blijkt evenwel dat de Gegevensbeschermingsautoriteit deze informatie zou meedelen. Het ontwerp spreekt echter van *"de toezichthoudende autoriteit"*. Aangezien het Comité I de toezichthoudende autoriteit is van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (cfr. Artikel 97) sluit de huidige tekst van het ontwerp echter niet uit dat het Comité I deze informatie mee zou delen op basis van de tekst artikel 12, §2, laatste lid van het ontwerp.

125. Bovendien stelt zich de vraag onder welke omstandigheden een betrokkene een klacht kan neerleggen bij om het even welke toezichthoudende autoriteit die *"enkel betrekking heeft op persoonsgegevens afkomstig van een autoriteit bedoeld in titel 3"*. Artikel 12 van het ontwerp wil immers net uitsluiten dat een betrokkene op de hoogte kan zijn van het feit dat de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens ontvangt van de veiligheids- en inlichtingendiensten.

126. Tot slot merkt de Commissie op dat haar rechtsopvolger geen kennis zal nemen van 'beroepen' die uitgaan van de betrokkene, maar wel van verzoeken en klachten. Het is dan ook onduidelijk

---

³⁵ Artikel 12, eerste lid: *"geniet de betrokkene met betrekking tot de verwerking van zijn persoonsgegevens die rechtstreeks of onrechtstreeks afkomstig zijn van andere overheden bedoeld in artikel 3 van deze wet, niet van de rechten bedoeld in de artikelen 12 tot 22 en 34 van de Verordening en ook niet van het recht op transparantie"/* Artikel 12, tweede lid: *"zijn de verplichtingen bedoeld in artikelen 12 tot 22 en 34 van de Verordening niet van toepassing op instanties en personen die in het bezit zijn van deze gegevens"/* Artikel 12, derde lid: *"De verwerkingsverantwoordelijke of de bevoegde overheid deelt niet mee dat hij in het bezit is van gegevens die van overheden bedoeld in titel 3 afkomstig zijn."*

³⁶ Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad.*

waar de term 'beroep' op slaat en een doordachte harmonisatie met de bepalingen inzake indirecte toegang in de artikelen 80 t.e.m. 84 onder titel 3 van het ontwerp dringt zich op. Op die manier moet de wetgever het volledige proces dat de betrokkene doorloopt bij de uitoefening van zijn of haar rechten (en de eventuele beperkingen hierop) duidelijk en rechtlijnig in kaart brengen.

[Artikel 13 van het ontwerp](#)

127. Artikel 13 van het ontwerp vormt het logische spiegelbeeld van artikel 12. Terwijl artikel 12 van het ontwerp de veiligheids- en inlichtingendiensten wil beschermen als bron, wil dit artikel een gelijkaardige resultaat bereiken wanneer de veiligheids- en inlichtingendiensten ontvanger zijn. De Commissie stelt echter vast dat dit artikel overbodig is. De veiligheids- en inlichtingendiensten vallen immers niet onder het begrip "*ontvanger*" zoals gedefinieerd in artikel 4.9) AVG dat stelt: "*Overheidsinstanties die mogelijk persoonsgegevens ontvangen in het kader van een bijzonder onderzoek overeenkomstig [...] het lidstatelijke recht gelden echter niet als ontvangers*". De veiligheids- en inlichtingendiensten vallen binnen deze uitzonderingscategorie. Uit de memorie van toelichting blijkt trouwens dat de aanvrager deze zienswijze weliswaar ook zelf aanhangt³⁷, maar vervolgens niet vertaalt naar het de tekst van het ontwerp zelf.

128. Artikel 13, tweede lid behoudt weliswaar haar bestaansreden voor structurele gegevensstromen met een specifieke wettelijke omkadering. De aanvrager moet zich echter buigen over de vraag of het verstrekken van algemene informatie over de samenwerking met veiligheids- en inlichtingendiensten het geheim van een punctueel onderzoek niet kan ondermijnen. Stel dat deze diensten samenwerken met een werkgever om personen met een risicoprofiel inzake terrorisme op te volgen, is het dan wenselijk dat de werkgever op algemene wijze haar personeel inlicht over deze contacten?

[Artikel 14 van het ontwerp](#)

129. Artikel 14 van het ontwerp wil de identiteit van de agenten van de veiligheids- en inlichtingendiensten beschermen wanneer zij gegevensbanken in de private of openbare sector rechtstreeks bevragen. Om het geheim van het onderzoek te verzekeren wil dit artikel door middel van technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen de toegang tot de logs van deze gegevensbanken tot vier actoren beperken: de twee betrokken verwerkingsverantwoordelijken en hun respectievelijke functionarissen voor de gegevensbescherming. Uit de filosofie van de memorie blijkt dat het steeds om één persoon zou moeten gaan, zodat het aantal personen dat op de hoogte is van deze toegang

---

³⁷ Memorie van toelichting, blz. 22 en 23.

tot een strikt minimum – vier dus – beperkt blijft³⁸. De tekst van het ontwerp zou zelf moeten specificeren dat het steeds om één enkele natuurlijke persoon gaat.

130. De Commissie maakt voorbehoud bij de mogelijkheid om bij louter protocolakkoord tussen de betrokken verwerkingsverantwoordelijken niet alleen derden toegang te verlenen tot deze logs, maar deze toegang ook mogelijk te maken voor andere doeleinden. De Commissie begrijpt de noodzaak om voor technische ondersteuning beroep te doen op een derde persoon³⁹, maar de toegang door dergelijke derden moet dan duidelijk kaderen binnen de wettelijke toezichtopdrachten van de functionarissen voor de gegevensbescherming en hun verwerkingsverantwoordelijken. Het ontwerp moet dit preciseren. Artikel 14, derde lid moet geschrapt worden wegens onaanvaardbaar vanuit het beginsel van doelbinding. Doeleinden moeten door de wet zelf bepaald worden.

131. Artikel 14, laatste lid van het ontwerp laat de overheden bedoeld in titel 3 van het ontwerp toe om dit artikel buiten werking te stellen "*wanneer hij van oordeel is dat de toepassing op een bepaalde gegevensbank niet relevant is*". De memorie van toelichting verklaart dat deze paragraaf doelt op de gemeenschappelijke gegevensbanken in de zin de artikelen 44/11/3*bis* tot *quinquies* van de wet op het politieambt. De buitenwerkingstelling voor deze specifieke databanken moet in de wet zelf opgenomen worden. De huidige bewoordingen van artikel 14, laatste lid maken de toepassing van de wet afhankelijk van een discretionaire bevoegdheid in hoofde van de overheden bedoeld in titel 3. Het principe van de rechtstaat vereist echter dat ook overheidsorganen gehouden zijn aan de naleving van de wet en niet willekeurig kunnen beslissen over de toepassing van deze wetten.

132. Tot slot dient het ontwerp ook te verwijzen naar de specifieke wetsbepalingen op basis waarvan deze bevraging van zowel private als publieke gegevensbanken mogelijk is.

[Artikel 15 van het ontwerp](#)

133. Artikel 15 van het ontwerp lijkt te voorzien in een vergelijkbare uitzondering als artikel 12, maar dan voor de politiediensten. De betrokkenen kunnen hun rechten niet in roepen ten aanzien van de "*ontvangers voorzien in de artikelen 44/1, §§ 3 en 4 alsook in de artikelen 44/11/7 tot 44/11/11 van de wet op het politieambt aan wie de politiediensten die gegevens bezorgd hebben*". Artikel 44/1, §§ 3 en 4 verwijst naar in essentie naar de politieoverheden in hun hoedanigheid van gerechtelijke als bestuurlijke politie. De verwijzing naar de artikelen 44/11/7 tot 44/11/11 omvat bovendien een groot aantal actoren die ofwel bevoegde overheid zijn in de zin van artikel 31.7 van het ontwerp ofwel vallen onder artikel 75 van het ontwerp. De definitie van de ontvangers is gedeeltelijk tautologisch en slaat dus ook op verwerkingen van persoonsgegevens die uitsluitend

---

³⁸ Memorie van toelichting, blz. 31.

³⁹ Memorie van toelichting, blz. 32.

onder het toepassingsgebied van de Richtlijn vallen⁴⁰. Bovendien stelt de memorie van toelichting dat de exceptie voor andere actoren die in de opsomming van de artikelen 44/11/7 tot 44/11/11 voorkomen – bijvoorbeeld het Comité P – zelfs overbodig is⁴¹. Bijgevolg is de draagwijdte van deze uitzondering onduidelijk en de memorie van toelichting kan evenmin de exacte toedracht van dit artikel verklaren. Het ontwerp moet met precisie de actoren omschrijven die deze uitzondering kunnen invoeren.

134. De Commissie merkt ook op dat in tegenstelling tot wat artikel 15, vijfde lid van het ontwerp lijkt te suggereren, het in de eerste plaats aan de wetgever toekomt om te voorzien in de gepaste waarborgen in de zin van artikel 23.2 AVG. Een totaal gebrek aan de noodzakelijke wetgevende waarborgen kan niet geregulariseerd worden door de bal terug te kaatsen naar de verwerkingsverantwoordelijke zelf.

135. Artikel 15, laatste lid van het ontwerp bepaalt dat ieder verzoek tot uitoefening van de rechten van de betrokkene aan de bevoegde toezichthoudende autoriteit wordt bezorgd. Opnieuw benadrukt de Commissie de noodzaak om de toezichthoudende autoriteit te benoemen en deze wetsbepaling af te stemmen op, of ten minste verwijzen naar de bepalingen van hoofdstuk III onder titel 2 van het ontwerp. De huidige formulering en versnippering biedt geen duidelijk zicht op het volledige proces dat de betrokkene moet doorlopen bij de uitoefening van zijn of haar rechten en de controlemechanismen waarop hij of zij zich kan beroepen.

[Artikel 16 van het ontwerp](#)

136. Artikel 16 van het ontwerp voorziet in een bijna identieke kopie van artikel 15, maar ditmaal voor de ontvangers van informatie van de gerechtelijke overheden. Het enige verschil situeert zich in de bepaling dat deze ontvangers kunnen afwijken van de beperkingen op de rechten van de betrokkene indien de wet dit verplicht in het kader van een geschillenprocedure of de betrokken gerechtelijke overheid dit toestaat. De Commissie stelt zich de vraag waarom deze bepaling niet geldt voor artikel 15 van het ontwerp. Op die manier kon één geconsolideerde uitzonderingsbepaling opgesteld worden voor alle ontvangers van informatie die afkomstig is van de bevoegde overheden in de zin van titel 2 van het ontwerp.

137. Met betrekking tot de artikelen 12 tot 16 en 18 van het ontwerp merkt de Commissie tot slot op dat deze bepalingen niet thuishoren in titel 1 van het ontwerp. De organieke afbakening van de respectievelijke toepassingsgebieden van titels 1, 2 en 3 houdt onvoldoende rekening met de nagestreefde doeleinden van de verschillende actoren, waardoor veel onduidelijkheden ontstaan, bijvoorbeeld voor de aanduiding van de bevoegde toezichthoudende autoriteit.

---

⁴⁰ De memorie van toelichting lijkt dit trouwens zelf te bevestigen op bladzijde 35.

⁴¹ Memorie van toelichting, blz. 36.

138. Voor de veiligheids- en inlichtingendiensten is artikel 4.9) van de AVG nochtans duidelijk: *"Overheidsinstanties die mogelijk persoonsgegevens ontvangen in het kader van een bijzonder onderzoek [...] gelden echter niet als ontvangers; de verwerking van die gegevens door die overheidsinstanties strookt met de gegevensbeschermingsregels die op het betreffende verwerkingsdoel van toepassing zijn".* Hoewel deze bepaling zich beperkt tot het begrip ontvanger, biedt dit een stevig argument om de bepalingen die overheden zoals bedoeld in titel 3 van het ontwerp willen beschermen als bron, op te nemen in titel 3 van het ontwerp.

139. Een gelijkaardige opmerking dient zich aan voor de artikelen 15 en 16 van het ontwerp die uitdrukkelijk bepalen dat *"deze uitzonderingen slechts van toepassing [zijn] op de gegevens die aanvankelijk [...] verwerkt worden voor de doeleinden in artikel 32 van de wet"*. Deze zinssnede erkent dat de beoogde verwerkingen in het licht van de doeleinden die zij nastreven, in essentie vallen onder titel 2 van het ontwerp. De uitzonderingen op de rechten van betrokkenen ten aanzien van derden die samenwerken met de overheden vermeld in titel 2 of 3 van deze wet – en dus plaatsvindt voor de specifieke doeleinden die deze overheden nastreven – komen dus beter tot hun recht onder deze respectievelijke titels.

[Artikel 17 van het ontwerp](#)

140. Artikel 17 van het ontwerp bepaalt dat *"Wanneer de persoonsgegevens in een rechterlijke beslissing of een gerechtelijk dossier zijn opgenomen of in het kader van strafrechtelijke onderzoeken en procedures worden verwerkt, de in de artikelen 12 tot 22 en 34 van de Verordening bedoelde rechten [worden] uitgeoefend overeenkomstig het Gerechtelijk wetboek en het wetboek van Strafvordering."* De Commissie merkt op dat strafrechtelijke onderzoeken en procedures vallen onder het toepassingsgebied van de Richtlijn en dus niet thuishoren in titel 1 van het ontwerp.

141. Met betrekking tot de procedures die vallen onder het *Gerechtelijk wetboek* kan de wetgever dan wel de intentie hebben om de uitoefening van de rechten van de betrokkene te moduleren, dit belet niet dat de AVG voorgaat op het nationale recht van de Lidstaten krachtens de primauteit van het unierecht⁴². Dit wetsartikel heeft bijgevolg geen enkele toegevoegde waarde en geeft de rechtsonderhorige de foutieve indruk dat het *Gerechtelijk Wetboek* afbreuk zou kunnen doen aan de AVG. In de mate dat het *Gerechtelijk Wetboek* wil afwijken van de rechten van de betrokkene, dient dit te gebeuren onder de voorwaarden van artikel 23 AVG. Een dergelijke generieke bepaling voldoet niet aan de vereisten van artikel 23 AVG. De bepalingen van de betrokken nationale wetgeving moet getoetst worden aan de voorwaarde die artikel 23 oplijst, luidens dewelke *"die*

---

⁴² Hof van Justitie 9 maart 1978 (C-106/77), *Simmentahl*, §22 en 24. M.b.t. de rechtstreekse doorwerking van het internationaal recht in de Belgische rechtsorde zie: Hof van Cassatie 27 mei 1971, *Franco-Suisse Le Ski*, *Arr. Cass.* 1971, 959.

bepanking de wezenlijke inhoud van de grondrechten en fundamentele vrijheden onverlet laat en in een democratische samenleving een noodzakelijke en evenredige maatregel is ter waarborging van:... d) ter voorkoming, het onderzoek, de opsporing en vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid;... f) De bescherming van de onafhankelijkheid van de rechter en gerechtelijke procedures."

142. Een dergelijk onderzoek lijkt op het eerste zicht een titanenwerk maar zou normaliter geen bijzondere problemen mogen opleveren gelet op het feit dat sinds vele jaren nieuwe wetgeving wordt getoetst aan enerzijds het artikel acht van het EVRM enerzijds en aan de principes van het verdrag 108 van de raad van Europa van 28 januari 1981⁴³, het BUPO, de oude EU privacy richtlijn 95/46⁴⁴ en uiteraard ook de WVP. Men mag er dus geredelijk van uitgaan dat de bestaande wetgeving in overeenstemming is met de vereisten van artikel 23 AVG. Maar via een algemeen wetsartikel ontsnappen aan dit onderzoek is niet aanvaardbaar.
143. In dat onderzoek dient niet alleen het *Wetboek van Strafvordering* en het *Gerechtelijk Wetboek* betrokken te worden maar ook tal van andere wetten en regelgeving die, meestal op een gedetailleerde manier, de behandeling van persoonsgegevens en in het bijzonder de rechten van de betrokken burger legifereert. Louter bij wijze van voorbeeld: de huiszoekingswet van 7 juni 1969, DNA-wet van 22 maart 1999, de wet centraal staatsregister van 31 juli 2009,... voor wat het strafrecht betreft. Daarnaast is er ook o.a. nog ook uitvoeringsregelgeving zoals het KB van 21 juni 2011 houdende het beheer van de centrale registers van testamenten en huwelijksovereenkomsten⁴⁵.

[Artikel 18 van het ontwerp](#)

144. Tot slot ziet de Commissie de toegevoegde waarde niet in van artikel 18 van het ontwerp. Een cumulatieve toepassing van de – grondig herschreven – artikelen 12, 15 en 16 van het ontwerp zou moeten leiden tot het gewenste resultaat. De memorie moet de noodzaak van deze bepaling duiden en verklaren hoe deze exceptie zich verhoudt ten opzichte van de andere uitzonderingen op de rechten van de betrokkene. Bovendien laat het ontwerp na om te definiëren wat begrepen moet worden onder "*een gemeenschappelijke behandeling*" terwijl het gaat om een constitutief element van deze wetsbepaling dat doorslaggevend is voor de bepaling van het toepassingsgebied. Uit de

⁴³ Council of Europe, Treaty n° 108, Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, 28 January 1981.

⁴⁴ Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens*.

⁴⁵ Zie voor wetsverwijzingen: Larcier thema wetboeken "privacy-wetgeving 2015", Willem Debeuckelaere, Gert Vermeulen, III.2: strafwetgeving en III. Gerechtelijk en burgerlijk recht.

bijkomende toelichting verschaft door de aanvrager blijkt dat het ontwerp de gemeenschappelijke gegevensbanken in de zin van artikelen 44/11/3bis, 44/11/3ter, 44/11/3quater, 44/11/3quinquies van de *wet op het politieambt* bedoelt. Dit valt noch uit de tekst van het ontwerp, noch uit de memorie van toelichting op te maken. De aanvrager moet deze uitzondering dan ook uitwerken en verantwoorden in het licht van de specifieke noden die voortvloeien uit de gemeenschappelijke gegevensbanken in de *wet op het politieambt*.

[Algemeen besluit voor hoofdstuk III van titel I](#)

145. Samengevat worden alle uitzonderingen die hoofdstuk III van titel I opsomt gekenmerkt door grote onduidelijkheid over a) wie de uitzondering kan invoeren; b) voor welke doeleinden; c) m.b.t. welke gegevens; en d) voor welke duur. Bovendien ontbreekt het aan afdoende wettelijke waarborgen – of verwijzingen naar bestaande waarborgen – die bescherming moeten bieden tegen een willekeurige inperking van de rechten van de betrokkene. Wetsbepalingen waarvan de omvang zo onduidelijk is falen niet alleen om de vereisten van artikel 23 AVG te vervullen, maar zijn door hun dubbelzinnigheid voor de rechtsonderhorige evenmin redelijkerwijze voorzienbaar in de zin van artikel 8 EVRM. Om al deze redenen is het advies van de Commissie voor het volledige hoofdstuk III van titel I ongunstig.

[Voorstel van amendement](#)

146. De Commissie stelt de volgende structuur voor om helder geformuleerde uitzonderingen op te stellen die uitvoering geven aan artikel 23 AVG in de toepasselijke sectorale wetgeving:

1) Een inleidende bepaling die aangeeft van welk *specifieke* recht van de AVG de wetgever wenst af te wijken, voor welke doelstelling in de zin van artikel 23.1 AVG dit moet gebeuren en de concrete uitwerking van die doelstelling aan de hand van de toepasselijke sectorale wetgeving. Ook de actoren die deze uitzondering kunnen invoeren moeten exhaustief opgesomd worden. Bijvoorbeeld:

"In afwijking van artikel 15 van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), om [doelstelling artikel 23.1 AVG] te waarborgen, kan het recht op inzage van de hem betreffende persoonsgegevens geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld en beperkt voor wat betreft verwerkingen van persoonsgegevens waarvan [de verwerkingsverantwoordelijken en de omschrijving van hun wettelijke taken en opdrachten die de uitzondering wettigen] verwerkingsverantwoordelijke zijn."

2) Een omschrijving van de verwerkingen waarvoor deze uitzondering geldt. Bijvoorbeeld:

"De in het eerste lid bedoelde verwerkingen zijn deze die de voorbereiding, de organisatie, het beheer en de opvolging van de door de in het eerste lid bedoelde diensten gevoerde onderzoeken, met inbegrip van de procedures voor de eventuele toepassing van een administratieve geldboete of administratieve sanctie door de bevoegde diensten, tot doel hebben."

3) Een afbakening in de tijd van deze uitzondering – of indien dit niet mogelijk is een onderbouwde verantwoording in de memorie van toelichting die uitlegt waarom de uitzondering niet beperkt is in tijd (bv. voor de politie- en inlichtingendiensten waarbij een tijdelijke schorsing van de rechten ontoereikend zou kunnen zijn). Bijvoorbeeld:

"Deze afwijkingen gelden gedurende de periode waarin de betrokkene het voorwerp uitmaakt van een controle of een onderzoek of de daarmee verband houdende voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd door de voormelde inspectiediensten in het kader van de uitvoering van hun wettelijke opdrachten

De duur van de voorbereidende werkzaamheden gedurende dewelke artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming niet van toepassing is, mag niet meer bedragen dan één jaar vanaf de ontvangst van het verzoek dat is ingediend in toepassing van artikel 15.

Wanneer een dossier wordt overgemaakt aan het openbaar ministerie, worden de rechten pas hersteld nadat het openbaar ministerie aan de bevoegde dienst heeft bevestigd hetzij dat het afziet van het instellen van strafvervolging, hetzij van het voorstellen van een minnelijke schikking of een bemiddeling in de zin van artikel 216ter van het Wetboek van strafvordering, en nadat de bevoegde dienst voor administratieve geldboeten een beslissing heeft genomen.

Wanneer een dossier wordt overgemaakt aan de administratie waarvan de inspectiedienst afhangt, of aan de bevoegde instelling om over de bevindingen van het onderzoek te beslissen, worden de rechten pas hersteld nadat de bevoegde administratie of instelling heeft beslist over het resultaat van het onderzoek."

4) Een duidelijke afbakening van het materiële toepassingsgebied van deze uitzondering. Bijvoorbeeld:

"Deze afwijkingen gelden voor zover de toepassing van dit recht nadelig zou zijn voor de controle, het onderzoek of de voorbereidende werkzaamheden of het geheim van het strafonderzoek dreigt te schenden.

De beperking bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, heeft geen betrekking op de gegevens die losstaan van het voorwerp van het onderzoek dat of van de controle die de weigering of beperking van inzage rechtvaardigt."

5) Een goed uitgewerkt mechanisme voor het behandelen van klachten of verzoeken van de betrokkene (rechtstreekse toegang), waarbij de rol van de functionaris van de gegevensbescherming omkaderd is door strikte deadlines. Bijvoorbeeld:

"Bij ontvangst van een verzoek tot inzage bevestigt de functionaris voor de gegevensbescherming van de verwerkingsverantwoordelijke de ontvangst hiervan.

De functionaris voor gegevensbescherming van de verwerkingsverantwoordelijke informeert de betrokkene schriftelijk, onverwijld, en in ieder geval binnen één maand na de ontvangst van het verzoek, over iedere weigering of beperking van zijn recht op inzage van de hem betreffende gegevens alsook van de redenen voor deze weigering of beperking. Die informatie kan achterwege worden gelaten wanneer de verstrekking daarvan één van de doelstellingen genoemd in [...] zou ondermijnen. Afhankelijk van de complexiteit van de verzoeken en van het aantal verzoeken kan die termijn indien nodig met nog eens twee maanden worden verlengd. De verwerkingsverantwoordelijke stelt de betrokkene binnen één maand na ontvangst van het verzoek in kennis van deze verlenging en van de redenen van het uitstel."

6) Een consequente informatiestroom naar de betrokkene toe over de toepassing van deze uitzondering en de beschikbare controlemechanismen is ook noodzakelijk. Bijvoorbeeld:

"De functionaris voor gegevensbescherming van de verwerkingsverantwoordelijke informeert de betrokkene over de mogelijkheden om een klacht in te dienen bij de Gegevensbeschermingsautoriteit of om een juridictioneel beroep in te stellen.

De functionaris voor gegevensbescherming van de verwerkingsverantwoordelijke vermeldt de feitelijke of juridische redenen waarop zijn beslissing steunt. Deze inlichtingen worden ter beschikking gesteld van de bevoegde toezichthoudende autoriteit.

Wanneer één van de voormelde inspectiediensten gebruik heeft gemaakt van de uitzondering bepaald bij [...] wordt de uitzonderingsregel onmiddellijk opgeheven na de afsluiting van de controle of van het onderzoek. De functionaris voor gegevensbescherming van de verwerkingsverantwoordelijke brengt de betrokkene hiervan onverwijld op de hoogte."

4.4. Hoofdstuk IV - Verwerkingsverantwoordelijke en verwerker

4.4.1. Sectie 1 – Algemene bepalingen

[Ontvangstbevestiging bij vraag tot uitoefening van de rechten](#)

147. Artikel 19 van het ontwerp legt aan de verwerkingsverantwoordelijken een maximumtermijn op van een maand voor het verzenden van een ontvangstbevestiging aan eenieder die zijn rechten uitoefent overeenkomstig de AVG. De Commissie meent dat deze termijn moet worden ingekort aangezien elke verwerkingsverantwoordelijke krachtens artikel 12.3 AVG onverwijld en in ieder geval binnen een maand na ontvangst van het verzoek krachtens de artikelen 15 tot en met 22 aan de betrokkene de nodige informatie moet verstrekken.

4.4.2. Sectie 2 – Publieke sector

148. Afdeling 2 van Hoofdstuk III strekt ertoe specifiek de gegevensstromen te omkaderen die afkomstig zijn van de openbare sector.

[Begrippen « overheidsorgaan en overheidsinstantie »](#)

149. Vanuit algemeen oogpunt merkt de Commissie op dat het ontwerp, als wet ter uitvoering van de AVG, de door de AVG onder meer in haar artikel 37.1.a (die hen verplicht een functionaris voor gegevensbescherming aan te wijzen) gebruikte bewoordingen "overheidsinstantie en overheidsorgaan" zou moeten definiëren, en dit om een correct rechtszekerheidsniveau te bereiken. De Groep Artikel 29 heeft in zijn richtsnoeren over de DPO vooropgesteld dat deze begrippen moeten worden gedefinieerd in functie van het nationaal recht. Deze uitvoeringsmaatregel ontbreekt in onderhavig ontwerp aangezien de voorgestelde definities voor overheidsinstantie en overheidsorgaan enkel betrekking hebben op afdeling 2 van het ontwerp.

150. Artikel 21 van het ontwerp definieert de begrippen overheidsinstantie en overheidsorgaan bedoeld in afdeling 2 van het ontwerp als "de openbare instelling of privaatrechtelijke instelling of publiekrechtelijke instelling die een openbare dienst verleent". Het verduidelijkt dat afdeling 2 eveneens van toepassing is op de politiediensten.

151. Hoewel de Commissie de bedoeling van de wetgever begrijpt, gaat het erom dat elke publiekrechtelijke rechtspersoon en elke privaatrechtelijke rechtspersoon wordt bedoeld die werd opgericht of erkend door de openbare overheden of waarvan de werking wordt gecontroleerd door de openbare overheden, die door de wetgever werd belast met een opdracht van openbare dienst en beschikt over de bevoegdheid om dwingende beslissingen te nemen jegens derden.

152. Indien dit het geval is, is het belangrijk (i) dat de auteur van het ontwerp dit expliciet vermeldt in artikel 21 van het ontwerp, door toe te voegen dat hij "de publiekrechtelijke rechtspersonen en de privaatrechtelijke rechtspersonen" bedoelt "die werden opgericht of erkend door de openbare overheden of waarvan de werking wordt gecontroleerd door de openbare overheden, en die door de wetgever werden belast met een opdracht van openbare dienst en beschikken over de bevoegdheid om dwingende beslissingen te nemen jegens derden" en (ii) dat hij hen een gemeenschappelijk patronaat toekent zoals bijvoorbeeld "openbare of private instellingen". De thans in het ontwerp gebruikte benaming "openbaar orgaan" leidt tot verwarring. In het vervolg van haar advies gebruikt de Commissie de woorden "betrokken of bovenvermelde openbare en private instellingen".

[Omkadering van gegevensdoorgiften door federale overheidsinstantie- of federale openbare organen \(artikel 22 van het ontwerp\)](#)

153. Artikel 22 van het ontwerp voorziet in een facultatief systeem van omkadering van doorgiften van persoonsgegevens door de voormelde federale openbare en private instellingen, via door de verwerkingsverantwoordelijken goed te keuren protocolakkoorden na advies van hun respectievelijke functionarissen voor gegevensbescherming (DPO).

154. De Commissie benadrukt het belang van de naleving van het rechtmatigheidsbeginsel voor de gegevensverwerkingen in deze sector. Een uitwisselingsprotocol kan nooit een wettelijke basis vormen voor een gegevensverwerking. De authentieke bronnen van persoonsgegevens beschikken over een wettelijk kader dat de essentiële elementen bevat voor de verwerkingen die hiermee mogen worden uitgevoerd⁴⁶.

[Verplicht en niet facultatief](#)

155. Bijgevolg onderschrijft de Commissie de noodzaak tot invoering van een systematische routine die de DPO zal toelaten de invoering van een doorgifte van persoonsgegevens voor te bereiden en te analyseren voor de uitvoering van een opdracht van openbare dienst. Iedere gegevensuitwisseling in de schoot van de voormelde openbare of private instellingen mag slechts plaatsvinden nadat de betrokken verwerkingsverantwoordelijken de verenigbaarheid met de AVG hebben gecontroleerd en meer in het bijzonder of de mededeling kadert binnen de opdrachten van de betrokken openbare of private instelling die de gegevens meedeelt en dat de inzameling van gegevens kadert binnen de opdrachten van de voormelde openbare of private instelling die de gegevens raadpleegt/ontvangt. Bijgevolg oordeelt de Commissie dat dit systeem, dat bijdraagt aan

---

⁴⁶ Cf. de wet van 8/08/1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, wet van 19/05/2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen, ...

de toepassing van de "accountability" (Verantwoordingsplicht - artikel 5.2 AVG) van de verwerkingsverantwoordelijken, verplicht moet gesteld worden en niet facultatief mag blijven.

156. Het is anderzijds, in verband met de risicogebaseerde benadering die voortvloeit uit sommige bepalingen van de AVG voor de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers, aangewezen dit te beperken tot elektronische gegevensdoorgiften betreffende risicovolle verwerkingen (zoals het hergebruik van persoonsgegevens voor andere doeleinden dan waarvoor ze werden ingezameld, of de uitwisseling van gegevens tussen de voormelde openbare of private instellingen die opdrachten van openbare dienst van verschillende aard nastreven, of nog verwerkingen van gevoelige gegevens,...).
157. Het is eveneens denkbaar sommige verwerkingen, waarbij de risico's beperkt zijn, hiervan uit te sluiten (mededeling van gepseudonimiseerde gegevens voor wetenschappelijk onderzoek overeenkomstig de nadere regels bedoeld in het specifiek hieraan gewijd hoofdstuk in de wet ter uitvoering van de AVG,...). Bovendien is het wenselijk dit systeem van protocol voor gegevensuitwisseling te verzoenen met het *voorontwerp van wet tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG*. Hiertoe is het in voorkomend geval aangewezen de gegevensmededelingen door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, de instellingen van de sociale zekerheid of het eHealthplatform van dit systeem van protocol voor gegevensuitwisseling vrij te stellen aangezien hiervoor noodzakelijkerwijs een voorafgaande beraadslaging van dit informatieveiligheidscomité zal vereist zijn.
158. De Commissie stelt zich vragen bij de relevantie van de vermelding in artikel 22 van het ontwerp van de gegevensstromen naar private instellingen die geen opdrachten van openbare dienst uitvoeren. De elektronische mededelingen van gegevens, uitgaande van de voormelde openbare of private instellingen betreffen over het algemeen enkel gegevensstromen voor de vervulling van opdrachten van openbare dienst of voor de verwezenlijking van wetenschappelijk onderzoek.
159. Wat de formulering betreft van dit artikel 22, § 1, 1ste lid, verdient het begrip "verwerkingsverantwoordelijke bestemming van de gegevens" de voorkeur op "verdere gegevensverwerker" aangezien de bedoelde gegevensstromen niet systematisch bestaan uit een verdere gegevensverwerking.

160. Wat de inhoud van het protocol betreft zoals artikel 22 van het ontwerp dit bepaalt; naast het feit dat de wetgever zijn elementen verplicht dient te stellen en niet facultatief ("kan" moet worden vervangen door "moet"), dringen de volgende opmerkingen zich op:

- a. Punt 2 "identificatie van de verwerkingsverantwoordelijke" moet worden vervangen door "identificatie van de verwerkingsverantwoordelijken". Van nature heeft de gegevensuitwisseling bedoeld in het eerste lid van artikel 22, § 1 van het ontwerp ten minste twee verwerkingsverantwoordelijken;
- b. Punt 5 dient niet alleen te slaan op de precieze categorieën gegevens maar conform het proportionaliteitsbeginsel eveneens op hun omvang⁴⁷;
- c. Punt 7 zou moeten vervangen worden door "de wettelijke basis(sen) die zowel de mededeling als de inzameling van de gegevens wettigen";
- d. Punt 9 zou moeten beperkt worden tot de maatregelen die eigen zijn aan de beveiliging van de gegevensuitwisseling aangezien het enkel deze verwerking van gegevensuitwisseling is die omkaderd wordt door het protocol. Bovendien dient de formulering van deze maatregelen functioneel te zijn teneinde te vermijden dat gevoelige details worden onthuld over de technische veiligheidsmaatregelen en dat de betrokkenen worden blootgesteld aan veiligheidsaanvallen;
- e. Punt 10 moet worden geschrapt aangezien het strijdig is met artikel 28 van de AVG. Behoudens in de hypothese waar een gegevensverwerking wordt uitgevoerd door gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken die samen een beroep doen op een verwerker, is de verwerkingsverantwoordelijke die de bestemming is van de gegevens de enige verantwoordelijke voor de keuze van zijn eigen verwerker;
- f. Punt 11 dient eveneens te worden geschrapt; enkel de wetgever is bevoegd om afwijkingen toe te staan op de rechten van de betrokkenen en dit volgens de voorwaarden vervat in artikel 23 van de AVG. In de plaats zou erin kunnen worden voorzien dat de verwerking geniet van wettelijke afwijkingen op sommige rechten van de betrokkenen alsook de rechtvaardiging van hun toepassing in voorkomend geval;
- g. De nummering van de titel waarnaar punt 16 verwijst is foutief, het gaat om titel 6;
- h. De volgende punten moeten worden toegevoegd vermits zij inherent zijn aan het onderzoek van de bedoelde gegevensuitwisselingen:
  - i. De beschrijving van de precieze doeleinden waarvoor de gegevens oorspronkelijk werden ingezameld door de voormelde openbare of private instelling, beheerder van de geraadpleegde gegevensbron;

---

⁴⁷ Het proportionaliteitsbeginsel vereist dat niet alleen de gegevens worden beperkt tot het strikt noodzakelijke voor het verwezenlijken van de beoogde doeleinden maar ook hun formaat in die zin dat een formaat van het type "ja of neen" of "aantal personen waaruit het gezin bestaat" of nog "inkomstenniveau hoger of lager dan een bepaald bedrag" kan in sommige gevallen ruimschoots volstaan.

- ii. Ingeval van latere verwerking⁴⁸ van de ingezamelde gegevens, vermelding van de verenigbaarheidsanalyse van de doeleinden van deze verwerking met het doeleinde waarvoor de gegevens aanvankelijk zijn verzameld overeenkomstig artikel 6.4 van de AVG;
- iii. Controle op de naleving van het beginsel "inzameling bij de authentieke gegevensbron" die de kwaliteit van de gegevens garandeert alsook de eerbiediging van het wettelijk kader dat de toegang tot de authentieke bron regelt;
- iv. Alle specifieke maatregelen die de gegevensflux omkaderen conform het proportionaliteitsbeginsel en de vereisten inzake gegevensbescherming by design en default (keuze van het formaat van de mededeling, logging van de toegangen zodat men kan controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens en waarom, invoering van een verwijzingsrepertorium ingeval van automatische mededeling van de wijzigingen aan de gegevens om zich ervan te verzekeren dat enkel de noodzakelijke gegevens worden bijgewerkt en dit voor de nodige termijn,...)

[Adviezen van de functionarissen voor gegevensbescherming](#)

161. Artikel 22, § 2 van het ontwerp dient te bepalen dat de adviezen van de DPO zullen aangehecht worden aan het protocol voor gegevensuitwisseling en dat de inleidende bepalingen van het protocol de rechtvaardiging zullen bevatten van de verwerkingsverantwoordelijke(n) wanneer hij/zij afwijken van het advies van de DPO.

[Openbaarheid van het protocol](#)

162. Teneinde de voorzienbaarheid van de bedoelde gegevensstromen te waarborgen zullen deze uitwisselingsprotocollen moeten bekend gemaakt worden in het Belgisch Staatsblad. Dit dient uitdrukkelijk te worden bepaald in artikel 22 van het ontwerp. Aangezien deze protocollen verwerkingen van gegevens van burgers zullen omkaderen, dienen zij te voldoen aan de criteria inzake voorzienbaarheid en toegankelijkheid⁴⁹.

[Gewesten en Gemeenschappen](#)

163. Tot slot, aangezien de elektronische gegevensuitwisselingen verbonden aan E-government - van nature - niet beperkt zijn tot de voormelde federale openbare of private instellingen, oordeelt de Commissie dat een specifieke omkadering zich dient uit te strekken tot de Gewesten en

---

⁴⁸ Gebruik van de gegevens voor (een) ander(e) doeleinde(n) dan waarvoor de gegevens oorspronkelijk werden ingezameld door de overheid of openbare instelling die de gegevens meedeelt.

⁴⁹ Zie hierover HvJEU, 1/10/2015, Zaak Smaranda Bara, ECLI :EU :C :2015 :638 ; EHRM, 4/12/2015, zaak Roman Zakarov v. Rusland <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:%222001-160008%22>]

Gemeenschappen, wat kan worden verkregen door een samenwerkingsakkoord dat door de wetgevers zal worden goedgekeurd, zoals wordt voorzien in artikel 92bis, § 1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen⁵⁰.

[Omkadering van de Registers van de gegevensverwerking \(artikelen 23 en 24 van het ontwerp\)](#)

164. Met het oog op normalisering omkaderen de artikelen 23 en 24 van het ontwerp de registers van de verwerking van persoonsgegevens die gehouden worden door de voormelde openbare of private instellingen in toepassing van artikel 30 van de AVG⁵¹.

165. In dit verband stelt de Commissie zich vragen bij de relevantie van een normalisering van de modaliteiten voor het beheer en het houden van het register gelet op de diversiteit van de verwerkingen van persoonsgegevens waarmee de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers van deze sector worden geconfronteerd. De centralisatie van de registers biedt in de ogen van de Commissie geen enkele meerwaarde voor de toekomstige gegevensbeschermingsautoriteit.

166. Bijgevolg dient artikel 24 van het ontwerp te worden geschrapt (de AVG voorziet reeds dat het register uit een elektronisch geschrift moet bestaan). Ten overvloede zouden overgangsmaatregelen moeten worden voorzien en tot slot lijkt § 1 van artikel 23 redundant met artikel 30 van de AVG dat reeds bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke verplicht een register van de verwerkingsactiviteiten moet bijhouden.

[Inhoud van het Register](#)

167. Voor het overige erkent de Commissie het nut van het opleggen aan de betrokken openbare of private instellingen dat hun registers bijkomende elementen moeten bevatten bovenop deze bepaald in artikel 30 van de AVG waar specifieke kenmerken van hen worden vereist bij de verwerking van persoonsgegevens. Voor de leesbaarheid zou de formulering van artikel 23 in die zin moeten worden herzien. Na analyse denkt de auteur van het ontwerp aan de volgende aanvullende punten: een eventuele toevlucht tot profilering, de rechtsgrond, de categorieën externe bronnen, het protocol voor gegevensuitwisseling, het advies van de DPO en de motivering van de verwerkingsverantwoordelijke wanneer het advies van zijn DPO niet wordt gevolgd. Volgende opmerkingen kunnen dienaangaande worden gemaakt:

---

⁵⁰ Cf. hierover Elise Degrave, *L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Legalité, transparence et contrôle*, Collection du CRIDS, Larcier, 2014, p. 295 en v.

⁵¹ *De Commissie vraagt zich af in hoeverre bepaalde delen van dit wetsontwerp nog actueel zijn aangezien dit niet overeenstemt met de uitleg die dienaangaande op 5 april 2018 werd verstrekt bij de FOD BOSA.*

- i. De rubriek profilering zou facultatief moeten zijn en worden vervolledigd met " de verwijzing, in voorkomend geval, naar de wettelijke bepaling bedoeld in artikel 22 van de AVG".
- j. De punten "rechtsgrond" en "categorieën van externe bronnen" zouden moeten worden gepreciseerd. Bedoelt men de wettelijke basis die de verwerking omkadert of de wettelijke basis die de opdracht van openbare dienst van de verwerkingsverantwoordelijke omkadert of allebei? Wat de categorieën externe bronnen betreft, bedoelt men de bron(nen) van persoonsgegevens waar de verwerkingsverantwoordelijke de gegevens onrechtstreeks inzamelt om zijn opdracht van openbare dienst te vervullen? Waarom enkel doelen op de categorieën van bronnen en niet de volledige bronnen als dusdanig?
- k. De volgende bijkomende punten zouden kunnen worden toegevoegd⁵²:
  - i. De benaming van de verwerking (niet te verwarren met haar doeleinde);
  - ii. De precisering met betrekking tot elk verwerkingsdoeleinde, indien bijzondere categorieën gegevens worden verwerkt in de zin van artikelen 9 en 11 van de AVG;
  - iii. De aanduiding voor elk verwerkingsdoeleinde van de dienst bij wie de betrokkenen hun rechten kunnen uitoefenen;
  - iv. Indien, met betrekking tot elk verwerkingsdoeleinde, de verwerking een gegevensbeschermingseffectbeoordeling vereiste en de verwijzingen naar het betrokken administratief document;
  - v. In voorkomend geval, voor elk betrokken verwerkingsdoeleinde, de redenen waarop de verwerkingsverantwoordelijke zich baseert om te rechtvaardigen dat hij voldoet aan een van de wettelijke afwijkingen op de rechten van de betrokkenen;
  - vi. Het overzicht van alle inbreuken in verband met persoonsgegevens zoals vereist in artikel 33.5 van de AVG.

[Het Register mag niet worden gehouden bij de GBA](#)

169. De § 4 en 5 van artikel 23 van het ontwerp bepalen dat het register van verwerkingsactiviteiten wordt bijgehouden door de Gegevensbeschermingsautoriteit (behalve dit van de politiediensten dat enkel ter beschikking van de van de Gegevensbeschermingsautoriteit wordt gesteld), wat strijdig is met de AVG aangezien het niet tot haar opdracht behoort het bijhouden van deze registers te verzekeren en het beheer van een dergelijk informaticasysteem haar begroting negatief zou beïnvloeden (terwijl het een regeringswens is om in de mate van het mogelijke een budgettair

---

⁵² Cf. de Aanbeveling nr. 06/2017 van 14 juni 2017 van de Commissie betreffende het Register van de verwerkingsactiviteiten.

neutrale hervorming door te voeren⁵³). Volgens de AVG blijft elke verwerkingsverantwoordelijke en verwerker verantwoordelijk voor het bijhouden van het Register van de verwerkingsactiviteiten. Aangezien de AVG reeds bepaalt dat het register op haar vraag ter beschikking moet gesteld worden van de toezichthoudende autoriteit, dienen deze twee paragrafen te worden geschrapt.

[Openbaarheid van het register](#)

170. Over de kwestie van de openbaarheid van het register, aangesneden in artikel 24 van het ontwerp, herinnert de Commissie eraan dat het Register van de verwerkingsactiviteiten in de eerste plaats een intern « accountability » instrument is voor de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker⁵⁴. Voorzien (bij Koninklijk besluit) in het potentieel openbaar karakter van dit register (art. 24 van het ontwerp) is strijdig met de *ratio legis* van artikel 30 van de AVG.

171. Om te beantwoorden aan de problematiek van ondoorzichtigheid van de elektronische gegevensuitwisselingen door de betrokken openbare of private instellingen, dient te worden voorzien in een systeem van actieve openbaarheid dat kan worden gerealiseerd via een specifiek portaal dat ter beschikking wordt gesteld van de burgers die, mits voorafgaande authenticatie, kennis kunnen nemen van (i) de verschillende categorieën gegevensstromen in de betrokken openbare of private instellingen, met hun doeleinde(n), de verwijzing naar hun specifiek uitwisselingsprotocol en de datum van de publicatie in het Belgisch Staatsblad; (ii) het gebruik controleren dat zal worden gemaakt van hun persoonsgegevens ; (iii) de eventuele fouten in hun gegevens verbeteren⁵⁵ en, ten slotte, (iv) makkelijk in contact treden met de functionaris voor gegevensbescherming van de betrokken openbare of private instelling. Een dergelijk systeem zou het reeds bestaande recht op elektronische toegang dat reeds op verschillende niveaus is voorzien (Rijksregister....) op nuttige wijze vervolledigen. Gelet op artikel 2 van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur en het KB van 19 juli 2001 tot uitvoering van artikel 2, 1°, van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, wordt misschien

---

⁵³ De Commissie onderschrijft niet de passage in de Memorie van toelichting met betrekking tot deze bepaling van het ontwerp (p. 45). Naast het feit dat een systeem van openbare registers die gecentraliseerd worden bij de CBPL deel uitmaakt van een logica die door de AVG bewust werd verlaten (Register van aangiften van verwerkingen) zou het houden van een dergelijk geïnformatiseerd systeem voor de GBA de ontwikkeling impliceren van specifieke IT middelen, wat een belangrijke kostprijs zou vertegenwoordigen. Hoewel het punt b (budgettaire impact) op pagina 3 van de Nota aan de Ministerraad van 9/03/2018 handelt over dit systeem, merkt de Commissie eveneens het foutieve karakter op van de 2de paragraaf. Geen enkele actuele technische infrastructuur zou hiertoe materieel kunnen worden gerecupereerd.

⁵⁴ Cf. de voormelde Aanbeveling 06/2017

⁵⁵ Cf. dienaangaande het advies CBPL 02/2018 van 17 januari 2018 over het ontwerp van KB tot vaststelling van de criteria op basis waarvan gegevens als authentiek gekwalificeerd worden en advies 08/2017 van de Europese toezichthouder voor gegevensbescherming over (vrije vertaling) het voorstel van Verordening tot oprichting van een uniek digitaal portaal en over het principe "voor eens en altijd".

geoordeeld dat de oprichting van dit portaal behoort tot de bevoegdheden van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister.

[Bijkomende hypothesen voor verplichte aanwijzing van een DPO \(art.25 van het ontwerp\)](#)

172. Artikel 25 van het ontwerp voorziet in de gevallen waarin verplicht een DPO moet worden aangewezen, bovenop deze die reeds zijn voorzien in artikel 37.1 van de AVG. De Commissie is verwonderd over de reikwijdte van het toepassingsgebied van artikel 25 aangezien het alle privaatrechtelijke rechtspersonen⁵⁶ dekt die optreden als verwerker voor de voormelde federale openbare of private instellingen en/of bij hen persoonsgegevens verzamelen. Het is aangewezen om de voorkeur te geven aan de op het risico gebaseerde benadering van de AVG en enkel de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers aan deze verplichting te onderwerpen die verwerkingen uitvoeren die een zeker risico vormen (groot aantal bij de verwerkingen betrokken personen, verwezenlijking van opdrachten van openbare dienst (monopolie) die de verwerking vergen van de persoonsgegevens van de gebruikers van hun openbare diensten,...).
173. §2 van artikel 25 kan worden geschrapt aangezien de vertegenwoordiging reeds is voorzien in artikel 37.4 van de AVG.

[Advies van de DPO \(artikel 26 van het Ontwerp\)](#)

174. Artikel 26 verplicht de federale openbare of private instellingen om voorafgaand aan elke gegevensverwerking systematisch het advies van de DPO te vragen. Voor de gegevensuitwisselingen tussen deze instellingen verwijst de Commissie naar haar hogervermelde overwegingen. Voor het overige meent de Commissie dat verplichten om voor elke gegevensverwerking systematisch het advies van de DPO in te winnen niet strookt met de risicogebaseerde benadering van de AVG. Artikel 39 AVG omkadert reeds de taken van de DPO en bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker er voor dienen te zorgen dat hij beschikt over de nodige middelen voor het vervullen van deze taken. Het bepaalt eveneens dat "*de functionaris voor gegevensbescherming houdt bij de uitvoering van zijn taken naar behoren rekening met het aan verwerkingen verbonden risico, en met de aard, de omvang, de context en de verwerkingsdoeleinden.*" De Groep Artikel 29 heeft in zijn richtsnoeren hieruit afgeleid dat de DPO's prioriteiten zullen moeten bepalen onder hun activiteiten en hun inspanningen concentreren op de kwesties die een hoog risico vormen inzake gegevensbescherming⁵⁷.

[Expertengroep \(artikel 27 van het ontwerp\)](#)

---

⁵⁶ De formulering "privaatrechtelijke rechtspersoon" verdient de voorkeur op het gebruikte "particulier orgaan";

⁵⁷ Richtsnoeren van de Groep van het Artikel 29 betreffende de DPO, goedgekeurd op 5 april 2017, blz. 22

175. Artikel 27 van het ontwerp voorziet in de mogelijkheid om een expertengroep op te richten, samengesteld uit verwerkingsverantwoordelijken om op te treden als overlegplatform in het raam van de ontwikkeling van het beleid inzake gegevensbescherming in de schoot van de voormelde openbare en private instellingen. Gelet op de overlegdoelstelling van deze expertengroep zou het nuttig en relevant zijn de DPO's hierbij te betrekken. Bovendien zou artikel 27 van het ontwerp de concrete opdrachten van deze expertengroep moeten preciseren.

176. Artikel 28 van het ontwerp kan worden geschrapt aangezien artikel 35.1 van de AVG reeds voorziet in de verplichting voor de verwerkingsverantwoordelijke om het advies in te winnen van de DPO in het raam van de uitvoering van de gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA). De Commissie is immers van mening dat de formulering van artikel 39.1.c. deze verplichting niet opnieuw in vraag stelt.

[Toepassing van artikel 35.10](#)

177. Artikel 28 § 2 van het ontwerp stelt dat een DPIA wordt verricht vóór de verwerkingsactiviteit, ook al werd reeds een algemene gegevensbeschermingseffectbeoordeling uitgevoerd "in het kader van de vaststelling van de rechtsgrond". Dit standpunt stemt overeen met dat wat de Commissie uitdrukkelijk formuleerde in haar aanbeveling 01/2018 van 28 februari 2018 met betrekking tot de gegevensbeschermingseffectbeoordeling en voorafgaande raadpleging en de toepassing van artikel 35.10 van de AVG.

4.5. Hoofdstuk V - Verwerking voor journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingvormen

[Uitvoering van artikel 85 van de AVG](#)

178. Artikel 85 AVG verplicht elke lidstaat om wettelijke bepalingen goed te keuren om de twee grondrechten, zijnde het recht op bescherming van persoonsgegevens en het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie, daaronder begrepen de verwerking voor journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingvormen, in overeenstemming te brengen. Voor deze verwerkingen laat artikel 85.2 AVG de lidstaten toe uitzonderingen of afwijkingen vast te stellen op sommige hoofdstukken van de AVG indien deze noodzakelijk zijn om deze twee grondrechten in overeenstemming te brengen; wat het doel is van hoofdstuk V van het ontwerp.

[Begrip verwerking van persoonsgegevens voor journalistieke doeleinden](#)

179. Artikel 29 van het ontwerp geeft een duidelijke definitie van het begrip verwerking van persoonsgegevens voor journalistieke doeleinden, die de nadruk legt op de grond van de informatie

en niet op de vorm, conform de rechtspraak van het HvJEU⁵⁸. Naar het voorbeeld van de huidige "Franse privacywet⁵⁹", beveelt de Commissie aan om hieraan een begrip naleving van de journalistieke deontologische regels als volgt toe te voegen : "en waarbij de verwerkingsverantwoordelijke zich de naleving van de journalistieke deontologische regels tot taak stelt".

Wettelijke basis

180. De Memorie van toelichting vermeldt met betrekking tot artikel 29 van het ontwerp een passage op basis van de rechtmatigheid van journalistieke verwerkingen. Er wordt vermeldt dat deze rechtmatigheidsbasis gebaseerd is op artikel 6.1.f van de AVG (gerechtvaardigd belang van de verwerkingsverantwoordelijke). Deze bepaling kan niet de enige potentiële rechtmatigheidsbasis zijn aangezien in bepaalde omstandigheden verwerkingen van journalistieke gegevens de toestemming vergen van de persoon over wie een reportage wordt gemaakt. Bijgevolg dient de passage van de Memorie van toelichting in die zin te worden gematigd.

Afwijkingen

181. L§3 en volgende van artikel 29 bevatten:

- (i) afwijkingen op **de rechten van de betrokkenen** (recht op uitoefening van rechten ingeval van heridentificatie van de betrokkene op basis van door hemzelf verstrekte informatie, recht op voorafgaande informatie, recht op toegang, recht op rectificatie, recht op beperking van de verwerking, recht van verzet),
- (ii) afwijkingen **op sommige verplichtingen opgelegd door de AVG** ten gunste van de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers (terbeschikkingstelling van het register van verwerkingsactiviteiten aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, verplichting om met haar samen te werken, verplichting tot het melden van gegevenslekken, verplichting tot raadpleging van de GBA voor de voorafgaande gegevensbeschermingseffectbeoordeling die werden uitgevoerd en waaruit blijkt dat het residuair risico van de betrokken verwerking hoog blijft, afwijkingen op het hoofdstuk grensoverschrijdende gegevensstromen),
- (iii) (iii) Afwijkingen **op de uitoefening van bevoegdheden door de toekomstige Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)**.

De hiernavolgende opmerkingen dringen zich op met betrekking tot deze afwijkingen.

⁵⁸ Cf. Arrest van 16 december 2008, Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, punt 61.

⁵⁹ Art. 67 van de Loi n° 78-17 du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés

[Recht op de beperking van de verwerking](#)

182. § 3 van artikel 29 moet worden geschrapt. Het is onnodig een afwijking te voorzien op artikel 11.2 van de AVG aangezien, indien de hypothese bedoeld in artikel 11.2 van de AVG zich voordoet, de betrokkene slechts de rechten zal kunnen uitoefenen die hem door de AVG worden verleend binnen de strikte grenzen bepaald in de uitvoeringsreglementering van de AVG (die een optimaal evenwicht zal hebben bereikt voor de eerbiediging van zowel het recht op de vrije meningsuiting als dat van de gegevensbescherming).
183. § 7 van artikel 29 van het ontwerp stelt de betrokken verwerkingsverantwoordelijken vrij van het recht op beperking van de gegevensverwerking (art. 18 AVG) wanneer door de toepassing van dit recht een voorgenomen publicatie in het gedrang wordt gebracht. De toepassing van het recht op beperking van gegevensverwerking kan er in de praktijk in bestaan de gegevens tijdelijk over te brengen naar een ander informatiesysteem, de geselecteerde gegevens tijdelijk ontoegankelijk te maken, of nog om de op een website gepubliceerde gegevens tijdelijk te verwijderen⁶⁰.
184. De Commissie begrijpt de noodzaak om af te wijken van dit recht wanneer de betrokkene zijn recht van bezwaar, bedoeld in artikel 21.1 van de AVG (18.1.d van de AVG) uitoefent en wanneer de juistheid van de gegevens door de betrokkene wordt betwist (hypothese bedoeld in artikel 18.1.a van de AVG) hoewel het onderscheid dient gemaakt te worden tussen de onderwerping van een journalistieke opinie aan een waarheidstest - wat kan gebeuren zonder het recht op vrije meningsuiting en persvrijheid met voeten te treden - en de controle op de juistheid van de persoonsgegevens waarop een journalistieke opinie is gebaseerd.
185. De hypothesen bedoeld in artikel 18.1.b en c (de verwerking is onrechtmatig en de persoon eist de beperking in de plaats van de uitwissing, of de verwerkingsverantwoordelijke heeft de gegevens niet langer nodig maar de betrokkene heeft deze nog nodig voor een rechtsvordering) dienen niet te worden gedekt door de afwijking van het ontwerp voor het afwegen van het recht op de vrijheid van meningsuiting en het recht op gegevensbescherming. Artikel 29, §7 moet op dit punt worden gecorrigeerd .

[Recht van bezwaar](#)

186. Artikel 29, § 8 van het ontwerp stelt de verwerkingsverantwoordelijken vrij van de eerbiediging van het recht van bezwaar van de betrokkenen, voorzien in artikel 21.1 van de AVG. Het is overmatig hiervan onbeperkt af te wijken. In navolging van wat reeds is bepaald in de huidige Privacywet,

---

⁶⁰ Cf. overweging 67 van de AVG.

dient te worden verduidelijkt dat deze vrijstelling slechts geldt indien de uitoefening van het recht van bezwaar bedoeld in artikel 21.1 een voorgenomen publicatie in het gedrang dreigt te brengen.

[Recht op gegevenswissing](#)

187. Wat het recht op gegevenswissing betreft merkt de Commissie op dat het ontwerp in geen enkele afwijking voorziet. Zij deelt niet de interpretatie van artikel 17.3 die werd opgenomen in de Memorie van Toelichting volgens welke een afwijking niet noodzakelijk is omdat volgens artikel 17.3 het recht op uitwissing niet van toepassing zou zijn op gegevensverwerkingen voor informatiedoeleinden of doeleinden van vrijheid van meningsuiting.

188. Artikel 17.3 van de AVG bepaalt immers dat *"De leden 1 en 2 (van artikel 17) zijn niet van toepassing voor zover verwerking nodig is voor het uitoefenen van het recht op vrijheid van meningsuiting en informatie"*; wat impliceert dat een afweging moet worden gemaakt tussen de fundamentele rechten wanneer het recht op gegevenswissing wordt uitgeoefend, opdat de beperking van het recht op gegevenswissing enkel zou toegepast worden wanneer strikt noodzakelijk voor het recht van vrijheid van meningsuiting. De Memorie van Toelichting moet op dit punt⁶¹ gecorrigeerd worden en gelet op de ervaring van de Commissie ter zake, wordt daartoe een wetgevend initiatief aanbevolen. De Commissie stelt volgende formulering voor:

Voorstel: *"Artikel 17 van de Verordening is van toepassing op verwerkingen van persoonsgegevens voor journalistieke doeleinden of ten behoeve van academische, artistieke en literaire uitdrukkingsvormen indien hun informatieve inhoud niet of niet langer relevant is voor het debat van het algemeen nut of indien hun bewaring in de originele toestand niet aangewezen is gelet op hun inhoud of hun vorm of wegens de omstandigheden en de repercussies van hun informatieve inhoud op de betrokkene(n). De neemt, rekening houdend met de stand van de technologie, een van de volgende vormen aan:*

a) anonimisering van de informatieve inhoud;

b) goedkeuring van technische maatregelen die, zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om kennis te nemen van de betwiste informatieve inhoud bij de verwerkingsverantwoordelijke, op z'n minst toelaten de verspreiding ervan te beperken. (De Memorie van Toelichting zal in dit verband nuttig verwijzen naar de wijzigingen van de gewoontelijke verwijzingen, naar de toevoeging van een label No index dat belet dat het artikel van een referentie wordt voorzien door de zoekmotoren of nog naar de terbeschikkingstelling van het publiek van een gepseudonimiseerde versie...)".

---

⁶¹ De verwijzing naar het arrest Google Spain van het HvJEU zou eveneens moeten worden geschrapt aangezien dit arrest handelt over de tussenpersonen dienstverleners die de informatie verspreiden en niet over de journalistieke bron die de informatie als eerste publiceert.

Afwijkingen op de verplichtingen als verwerkingsverantwoordelijke of verwerker[Terbeschikkingstelling van het register aan de GBA](#)[Melding van inbreuken aan de GBA](#)[Voorafgaande raadpleging van de GBA](#)

189. Wat betreft de uitzondering op de terbeschikkingstelling van het register van verwerkingsactiviteiten op vraag van de GBA (artikel 30.4 van de AVG), oordeelt de Commissie dat deze niet noodzakelijk is en dus strijdig met de AVG; immers, de AVG vereist niet dat het register van verwerkingsactiviteiten de identiteit bevat van de bij de verwerking betrokken personen. De afweging van de twee voormelde fundamentele rechten rechtvaardigt dus niet deze uitzondering. Hetzelfde geldt voor de artikelen 33 (Melding van inbreuken (gegevenslekken)) en 36 (voorafgaande raadpleging van de GBA voor de DPIA). Artikel 29, § 8, van het ontwerp dient dus te worden geschrapt. In geen enkel geval mag/kan de uitvoering van deze bepalingen ertoe leiden dat de inhoud van een persartikel dat op het punt staat te worden gepubliceerd onthuld wordt aan de Gegevensbeschermingsautoriteit en potentieel leiden tot een censuurmaatregel.

[Verplichting tot samenwerking met de GBA](#)

190. Wat de uitzondering betreft op de verplichte samenwerking van de verwerkingsverantwoordelijke met de Gegevensbeschermingsautoriteit (artikel 31 van de AVG) voorzien in artikel 29, § 9 van het ontwerp en de beperking van alle bevoegdheden van de Gegevensbeschermingsautoriteit ten opzichte van deze verwerkingen wanneer hun toepassing "aanwijzingen zou verschaffen over de informatiebronnen of wanneer de toepassing ervan een controlemaatregel voorafgaandelijk aan de publicatie van een artikel zou vormen" bedoeld in artikel 29, § 11 van het ontwerp, stelt de Commissie het overmatig karakter hiervan vast. De afwijking op artikel 31 van de AVG is niet noodzakelijk aangezien de toepassing ervan geen verplichting inhoudt tot het onthullen van de informatiebronnen. Wat artikel 29, § 11 van het ontwerp betreft, dit dient als volgt opnieuw geformuleerd te worden

Voorstel: *"De Gegevensbeschermingsautoriteit oefent ten opzichte van de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers die verwerkingen van persoonsgegevens uitvoeren voor journalistieke doeleinden en ten behoeve van academische, artistieke of literaire uitdrukkingsvormen, haar bevoegdheden bedoeld in artikelen 58.1 en 2. van de Verordening uit zonder kennis te nemen van de journalistieke informatiebronnen en zonder over te gaan tot een evaluatie van een journalistieke, academische, artistieke of literaire opinie".*

191. De Commissie merkt eveneens op dat artikel 64 van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) bepaalt dat de onderzoeken van de haar

toekomstige inspectiedienst geheim zijn tot het moment van de neerlegging van het rapport van de inspecteur-generaal bij de geschillenkamer. Artikel 48 van diezelfde wet bepaalt dat zowel de leden van de gegevensbeschermingsautoriteit als de personeelsleden ervan wettelijk verplicht zijn het vertrouwelijke karakter te bewaren van de feiten, handelingen of inlichtingen waarvan zij uit hoofde van hun functie kennis hebben gehad.

CONCLUSIE van de Commissie over titel 1 van het ontwerp

192. Het advies van de Commissie is ongunstig voor heel hoofdstuk III van titel I voor de redenen uiteengezet in randnummer 145 van dit advies en gunstig voor de overige bepalingen op voorwaarde dat ontwerp wordt aangepast aan de volgende opmerkingen:

1.1. Betreffende Hoofdstuk I

1.1.1. Aanpassing van artikel 6 van het ontwerp om hierin duidelijk het toepassingsgebied van Titel I af te bakenen;

1.2. Betreffende Hoofdstuk II

1.2.1. Verduidelijken dat artikel 7 van het ontwerp artikel 8.1. van de AVG uitvoert ;

1.2.2. Schrapping van artikel 8, eerste lid, 2° van het ontwerp - deze verwerking moet omkaderd worden door een autonome wettekst conform de vereisten van artikel 9. 2. g van de AVG en die op z'n minst de waarborgen herneemt waarin reeds werd voorzien in de alinea's 2 tot 6 van § 6 van artikel 3 van de huidige Privacywet;

1.2.3. Schrapping van de litera 1° en 3° van het eerste lid van artikel 8 van het ontwerp die reeds gedekt worden door de litera d. en h. van artikel 9.2 van de AVG;

1.2.4. Herziening van artikel 9, § 1, 4° zoals aanbevolen om rekening te houden met het historisch onderzoek en de verwerkingsverantwoordelijken die belast zijn met opdrachten van openbare dienst bestaande uit archivering in het algemeen belang;

1.2.5. Toevoeging van bijzondere waarborgen voor de verwerking van genetische, biometrische of gegevens betreffende de gezondheid teneinde het beschermingsniveau dat thans wordt bereikt door de actuele wetgeving niet te verlagen.

1.2.6. In de Nederlandstalige versie van de definitie van gerechtelijk gegeven de woorden « strafbare feiten » vervangen door « strafrechtelijke inbreuken » ; Te bespreken

1.3. Betreffende Hoofdstuk IV

1.3.1. Vermindering van de in artikel 19 van het ontwerp voorziene termijn voor het versturen van de ontvangstbevestiging aan de betrokkenen;

1.3.2. Definitie van de termen "overheidsinstantie" en "overheidsorgaan" die gebruikt worden door de AVG;

1.3.3. Verbetering van de definitie van overheidsinstantie en overheidsorgaan voorgesteld in artikel 21 van het ontwerp teneinde precies en duidelijk het toepassingsgebied af te bakenen van afdeling 2 van dit hoofdstuk;

- 1.3.4. Wijziging van het facultatief systeem van protocol voor gegevensuitwisseling bedoeld in artikel 22 van het ontwerp, in een verplicht systeem beperkt tot de bedoelde gegevensstromen die risico's inhouden voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen;
- 1.3.5. Aanpassing van de inhoud van het protocol aan de opmerkingen van de Commissie;
- 1.3.6. In artikel 22 van het ontwerp uitdrukkelijk voorzien dat de adviezen van de DPO's zullen aangehecht worden aan de protocollen;
- 1.3.7. Vermelden in artikel 22 van het ontwerp dat de protocollen overeenkomstig de criteria inzake voorzienbaarheid en toegankelijkheid zullen worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.
- 1.3.8. De omkadering van de bedoelde gegevensstromen op nationaal niveau via door de wetgevers goedgekeurde samenwerkingsakkoorden;
- 1.3.9. Schraping van artikel 24 van het ontwerp (gecentraliseerd register van verwerkingen van de openbare sector en geharmoniseerd beheer);
- 1.3.10. Aanpassing van de inhoud van het register van de openbare sector (art. 23 van het ontwerp) aan de opmerkingen van de Commissie;
- 1.3.11. Schraping van de § 4 en 5 van artikel 23 van het ontwerp wegens strijdig met de AVG (gecentraliseerd houden van registers bij de GBA) en potentieel zware budgettaire impact van deze maatregel zonder echte meerwaarde in het licht van de opdrachten van openbare dienst van de GBA;
- 1.3.12. Schraping van artikel 24 van het ontwerp dat voorziet dat de Koning het publieke karakter van het register van de verwerkingen van de openbare sector bepaalt en vervanging door een systeem van actieve openbaarheid zoals aangeprezen door de Commissie;
- 1.3.13. Beperking van de verruiming van de verplichte aanwijzing van een DPO (Art. 25 van het ontwerp) overeenkomstig de risicogebaseerde benadering van sommige verplichtingen in de AVG);
- 1.3.14. Beperking van het verplichte karakter van de adviezen van de DPO (art. 26 van het ontwerp) overeenkomstig de risicogebaseerde benadering van sommige verplichtingen in de AVG en de richtsnoeren van de Groep van het Artikel 29;
- 1.3.15. Schraping van artikel 28, §1 van het ontwerp wegens redundant ten opzichte van de AVG;

1.4. Betreffende Hoofdstuk V

- 1.4.1. Toevoeging van het begrip van eerbiediging van de journalistieke gedragscode aan de definitie van de verwerking van persoonsgegevens voor journalistieke doeleinden;
- 1.4.2. Aanpassing van de Memorie van toelichting met betrekking tot de rechtmatigheidsbasis van journalistieke verwerkingen;
- 1.4.3. Schraping van artikel 29, §3 van het ontwerp;
- 1.4.4. Beperking van de afwijking op het recht van beperking van de verwerking voorzien in artikel 29, § 7 van het ontwerp tot de hypothesen bedoeld in artikel 18.1.a en d. van de AVG;
- 1.4.5. Beperking van de afwijking op het recht van bezwaar van de betrokkenen, bedoeld in artikel 21.1 van de AVG, voorzien in artikel 29, § 8 van het ontwerp, tot het geval waarin de uitoefening van dit recht een voorgenomen publicatie in het gedrang dreigt te brengen;

- 1.4.6. Toevoeging van een afwijking op het recht op gegevenswissing (art. 17 AVG) zoals door de Commissie voorgesteld en verbetering van de Memorie van Toelichting dienaangaande;
- 1.4.7. Schrapping van artikel 29, §8 van het ontwerp (afwijking van de verplichte terbeschikkingstelling van het register van verwerkingsactiviteiten op vraag van de GBA, op de verplichting tot het melden van gegevenslekken aan de GBA, op de verplichte samenwerking met de GBA, op de verplichting tot voorafgaande raadpleging van de GBA voor de DPIA);
- 1.4.8. Aanpassing van artikel 29, § 9 van het ontwerp (beperking van de bevoegdheden van de GBA tegenover de bedoelde verwerkingsverantwoordelijken tot het strikt noodzakelijke) zoals voorgesteld.

5. TITEL 2: DE BESCHERMING VAN NATUURLIJKE PERSONEN MET BETREKKING TOT DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS DOOR DE BEVOEGDE OVERHEDEN MET HET OOG OP DE VOORKOMING, HET ONDERZOEK, DE OPSPORING EN DE VERVOLGING VAN STRAFBARE FEITEN OF DE TENUITVOERLEGGING VAN STRAFFEN, MET INEBGRIP VAN DE BESCHERMING TEGEN EN DE VOORKOMING VAN GEVAREN VOOR DE OPENBARE VEILIGHEID

193. Titels 2 en 3 van het Ontwerp hebben respectievelijk betrekking op de verwerking van persoonsgegevens in de politie- en strafrechtketen enerzijds en door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de Krijgsmacht en het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse anderzijds. Gelet op de korte tijdsspanne waarin het advies van de Commissie moet worden uitgebracht, volgt in onderhavige onderdeel slechts analyse van enkele in het oog springende knelpunten.

OPMERKINGEN TITEL 2

194. Door titel 2 wordt de Richtlijn Politie & Justitie in de Belgische rechtsorde omgezet. Het betreft de verwerking van persoonsgegevens "*door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid*" (artikel 1.1. Richtlijn Politie & Justitie).

195. De Richtlijn Politie & Justitie is niet van toepassing op de verwerkingsactiviteiten van persoonsgegevens die buiten het toepassingsgebied van het Unierecht vallen en op de verwerkingen door de instellingen, organen en instanties van de Unie (artikel 1.3. Richtlijn Politie & Justitie). Bijgevolg is deze Richtlijn niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de bescherming van de nationale veiligheid en Defensie. Deze worden dan ook afzonderlijk geregeld in titel 3.

196. Het onderscheid tussen AVG en de Richtlijn Politie & Justitie is vooral gelegen in een beperking op de transparantieplichten en de rechten van de betrokkene, zoals de onrechtstreekse toegang tot de persoonsgegevens, geen recht van verzet of recht op vergetelheid en geen recht op overdraagbaarheid van de persoonsgegevens. Daarnaast wordt er ook geen dwingend systeem van administratieve sancties opgelegd.

Afbakening in het kader van de finaliteit: toepassingsgebied

197. Artikel 32 van het Ontwerp herneemt de finaliteit zoals omschreven in voornoemd artikel 1.1. van de Richtlijn Politie & Justitie. Zoals uit artikel 1.1. van de Richtlijn Politie & Justitie blijkt, is het personele toepassingsgebied beperkt tot "bevoegde autoriteiten". Volgens de Richtlijn Politie & Justitie betreft het, kort gezegd, "*iedere overheidsinstantie die bevoegd is voor de in artikel 1.1. omschreven doestelling of ieder ander orgaan of iedere andere entiteit die krachtens het lidstatelijke recht gemachtigd is openbaar gezag en openbare bevoegdheden uit te oefenen*" met het oog op deze finaliteit. Artikel 31.7.a) tot en met g) van het Ontwerp viseert de volgende entiteiten:

- a) de reguliere politiediensten;
- b) de gerechtelijke overheden, te verstaan de hoven en rechtbanken en het openbaar ministerie;
- c) de Dienst Enquêtes van het Comité P;
- d) de Algemene Inspectie van de federale en lokale politie;
- e) de Algemene administratie van de douane en accijnzen, in het kader van haar taak inzake opsporing, vaststelling en vervolging van de misdrijven;
- f) de Passagiersinformatie-eenheid, en
- g) de Cel voor Financiële Informatieverwerking

198. Wat betreft het materieel toepassingsgebied wordt in de memorie van toelichting benadrukt dat het Ontwerp restrictief moet toegepast worden zodat er zo nauw kan aangesloten worden bij het personele toepassingsgebied van de Richtlijn Politie & Justitie. Dat heeft volgens de memorie van toelichting tot gevolg dat andere "*administratieve*" overheden niet als een bevoegde overheden in de zin van deze titel worden beschouwd, ook al zijn zij "*bevoegd tot controle, inspectie, of vervolging van strafbare feiten*". Indien de verwerkingsactiviteiten van deze administratieve overheden niet onder de finaliteit van de Richtlijn Politie & Justitie vallen, is de AVG van toepassing.⁶²

199. De Commissie stelt echter vast dat er geen eenduidige criteria of aanknopingspunten worden aangegeven op basis waarvan de bevoegde autoriteiten aangeduid worden.. Waar daarentegen wel aanknopingspunten worden gezocht met de finaliteit van de Richtlijn Politie & Justitie lijkt dat niet het geval te zijn voor alle aangeduide bevoegde autoriteiten. Zo wordt in artikel 31.7.c) van het Ontwerp de Dienst Enquêtes van het Comité P als een "bevoegde overheid" beschouwd "*in het kader van zijn gerechtelijke*" opdrachten. Het Comité P heeft inderdaad een dubbele opdracht, met name een administratieve opdracht en een gerechtelijke opdracht, zodat de administratieve opdracht niet onder het toepassingsgebied van titel 2 valt.⁶³ Dezelfde redenering wordt echter niet doorgetrokken voor de Algemene Inspectie van de federale en lokale politie (AI) en de

---

⁶² MvT, p. 64 en 69.

⁶³ Art. 16, tweede en derde lid, van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op de politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreingingsanalyse.

Passagiersinformatie-eenheid (PIE). Ook de AI heeft een dubbele opdracht⁶⁴, maar de specifieke afbakening tot gerechtelijke opdrachten wordt niet uitdrukkelijk in artikel 31.7.d) vastgelegd. De Passagiersinformatie-eenheid is een administratief orgaan die in een eerste fase persoonsgegevens van luchtvaartmaatschappijen ontvangt in het kader van de toepassing van de AVG, maar in een tweede fase de persoonsgegevens koppelt aan politionele gegevens met het oog op het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van terroristische misdrijven en zware criminaliteit.⁶⁵ Vervolgens wordt in art. 31.7.e) van het Ontwerp ook de "*Algemene administratie van de douane en accijnzen*" (AADA) als bevoegde overheid beschouwd wanneer de verwerkingen gebeuren met het oog op opsporing, vaststelling en vervolging van de misdrijven die onder haar bevoegdheid vallen. In dat verband brengt de Commissie haar het advies 13/2015 van 13 mei 2015 in herinnering waarin wordt opgemerkt dat, gelet op de verschillende opdrachten die aan de AADA werden toebedeeld, alleen de onderzoeks- en opsporingsdienst van de AADA als een actor van de straf- en veiligheidsketen kan beschouwd worden.^{66 67} Om deze onduidelijkheid op te heffen, beveelt de Commissie aan om in artikel 31.7.e van het Ontwerp expliciet te refereren naar artikel 44/11/9, § 1, 4° van de wet op het politieambt, met name de onderzoeks- en opsporingsdienst en de administratie toezicht, controle en vaststellingen van de Algemene Administratie der douane en accijnzen.

200. Hoewel de Commissie begrijpt dat de afbakening van het toepassingsgebied geen sinecure is, neemt dit niet weg dat de criteria minstens in de memorie van toelichting moeten aangegeven worden.. Als bijvoorbeeld AI en de AADA zo ruim worden opgevat dat zij als een "bevoegde overheid" moeten aangeduid worden, valt niet in te zien waarom dat ook niet het geval zou zijn voor, bijvoorbeeld, de inspectiediensten van Economie, Milieu en, *a fortiori*, de Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst (SIOD). Ook deze diensten verwerken persoonsgegevens met een gerechtelijke finaliteit. Maar indien de aanvrager alle inspectiediensten onder de toepassing van de Richtlijn Politie & Justitie zou brengen, zou tot gevolg hebben dat het toepassingsgebied ruimer wordt opgevat dan wordt bedoeld.

201. Bij wijze van suggestie stelt de Commissie de volgende oplossing voor. Uit de samenlezing van de preambule en de bepalingen van de Richtlijn Politie & Politie kan afgeleid worden dat het Kaderbesluit 2008/977/JBZ van 27 november 2008 als aanknopingspunt wordt genomen.⁶⁸ Met het oog op de harmonisatie van de gegevensverwerking met politionele en gerechtelijke doeleinden

---

⁶⁴ Wet van 15 mei 2007 *op de Algemene Inspectie en houdende diverse bepalingen betreffende de rechtspositie van sommige leden van de politiediensten*.

⁶⁵ Wet van 26 december 2016 *betreffende de verwerking van passagiersgegevens*.

⁶⁶ Zie randnummers 61-65.

⁶⁷ MvT, p. 62-63.

⁶⁸ Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad van 27 november 2008 *over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van politie en justitie samenwerking in strafzaken*.

wordt het raamwerk van het Kaderbesluit 2008 uitgebreid tot de interne verwerkingsactiviteiten van de reeds onder het Kaderbesluit 2008 begrepen bevoegde autoriteiten, met name de reguliere politie, het parket en de douane.

202. Wat betreft de instanties en organen die niet onder onderhavige titel 2 worden begrepen, vallen de verwerkingsactiviteiten (met een gerechtelijke finaliteit) onder de uitzonderingen van artikel 23.1., d en h) van de AVG waarbij in hun sectorale wetgeving wordt rekening gehouden met de voorwaarden en waarborgen van artikel 23.2. AVG. Op die manier wordt beter aangesloten bij de doelstellingen van zowel de AVG als de Richtlijn Politie & Justitie.

Definities

203. In artikel 31 van het Ontwerp worden alle definities van de Richtlijn Politie & Justitie hernomen. Artikel 31.3 definieert de "verwerkingsbeperking". Daaronder wordt verstaan "*het markeren van opgeslagen persoonsgegevens met als doel de verwerking ervan in de toekomst te beperken*". In de memorie van toelichting wordt daarbij vermeld dat deze "*behandelingsbeperking als doel (heeft) om bijvoorbeeld metadata toe te voegen*".⁶⁹ De Commissie is van oordeel dat het hier een foute interpretatie van de term "markeren" betreft. Zoals uit de definitie zelf volgt, is het de bedoeling om de verwerking van de persoonsgegevens te beperken. Aldus moet de verwerkingsverantwoordelijke de gegevens als het ware 'bevrozen' (en mogen dus niet gewist worden):

- wanneer door de betrokkenen de juistheid van de persoonsgegevens wordt betwist en dat niet kan geverifieerd worden; of
- de persoonsgegevens moeten (langer) bewaard worden met oog op het gebruik als bewijsmateriaal (artikel 16.3. Richtlijn Politie & Justitie).

204. Hieruit volgt dat bij het invoeren van een verwerkingsbeperking geen persoonsgegevens, zoals metadata, aan de betreffende persoonsgegevens kunnen "toegevoegd" worden. De Commissie nodigt de aanvrager dan ook uit om dit voorbeeld in de memorie van toelichting te schrappen, teneinde geen verwarring in de hand te werken.

Verwijzingen naar "toezichthoudende autoriteit"

205. Artikel 31.15. van het Ontwerp herneemt de definitie van "toezichthoudende autoriteit" van de Richtlijn Politie & Justitie. De Commissie vraagt zich af waarom hier niet reeds de toezichthoudende autoriteit wordt aangeduid. Dit zou het begrip en de leesbaarheid van de overige bepalingen van

---

⁶⁹ MvT, p. 59.

deze titel ten goede komen. Nu wordt de toezichthoudende autoriteit, met name het Controleorgaan op de politionele informatie, pas op het einde van Titel 2, in artikel 73 van het Ontwerp, kenbaar gemaakt. Aangezien deze toezichthoudende autoriteit het aanspreekpunt is in het kader van een verzoek tot onrechtstreekse toegang (*infra*), is het van belang dat het voor de betrokkene bij de analyse van zijn rechten reeds duidelijk is wie precies dit aanspreekpunt is. De Commissie is dan ook van oordeel dat het Controleorgaan op de politionele informatie uitdrukkelijk in artikel 31.15. van het Ontwerp moet aangeduid worden.

Rechtmatigheid van de verwerking

206. Artikel 38 van het Ontwerp beoogt de omzetting van artikel 8 Richtlijn Politie & Justitie, dat uitvoering geeft aan de legaliteitsvereiste, en aldus als de kernbepaling van het Ontwerp kan beschouwd worden. De tweede paragraaf van artikel 38 vermeldt dat "*De wettelijke verplichting verduidelijkt ten minste de categorieën van persoonsgegevens die verwerkt moeten worden en doeleinden van de verwerking*". In het belang van een consequent gebruik van de juridische terminologie roept de Commissie de aanvrager op om het woord "verduidelijkt" te vervangen door "regelt", wat beter aansluit bij de legaliteitsvereiste. Dat de wetgeving bovendien "duidelijk" moet zijn, is op zichzelf reeds een aspect van de kwaliteitsvereisten waaraan de wettelijke basis voor de verwerking van persoonsgegevens moet voldoen.

Rechten van de betrokkene

207. Artikel 46 van het Ontwerp vormt de uitzondering op de rechten van de betrokkenen. Met deze bepaling wordt artikel 17 van de Richtlijn Politie & Justitie in het Ontwerp omgezet die beperkingen op het recht op informatie, recht op inzage, het recht op verbetering, wissen en het recht op verwerkingsbeperking mogelijk maakt. In die zin is artikel 46 van het Ontwerp een voorzetting van artikel 13 van de WVP, de zogenaamde onrechtstreekse toegang, waarbij de betrokkene zich tot de toezichthoudende autoriteit moet wenden zodat deze laatste in de plaats van de betrokkene een controle in de politiedatabanken kan uitvoeren.

208. Uit artikel 46 volgt dat een systeem van onrechtstreekse toegang niet door het Ontwerp wordt opgelegd, maar in sectorale wetgeving moet geregeld worden met dien verstande dat de verzoeken om onrechtstreekse toegang bij de toezichthoudende autoriteit moeten ingediend worden.

209. Wat betreft de Passagiersinformatie-eenheid is een regeling van rechtstreekse en onrechtstreekse toegang vastgelegd in artikel 15, § 3, van de wet van 25 december 2016 *betreffende de verwerking van passagiersgegevens*. Wat betreft de aangeleverde passagiersgegevens heeft de betrokkene rechtstreeks toegang tot zijn persoonsgegevens. Daarvoor wordt het verzoek ingediend bij de functionaris voor de gegevensbescherming van de Passagiersinformatie-eenheid. Het gaat hier dus om het recht van inzage zoals vastgelegd in de

AVG. Voor de toegang tot de persoonsgegevens waarop de Passagiersinformatie-eenheid de vereiste controles heeft uitgevoerd, is het systeem van onrechtstreekse toegang van toepassing waarbij het verzoek bij de Commissie/Gegevensbeschermingsautoriteit wordt ingediend. Hiermee komt opnieuw de complexiteit van de gegevensverwerking tot uiting. Zowel het toepassingsgebied van AVG als de Richtlijn Politie & Justitie komt in beeld (*supra*).

210. Wat de andere bevoegde overheden betreft, vestigt de Commissie er de aandacht op dat de WVP door het Ontwerp wordt opgeheven en bijgevolg ook artikel 3, § 5 van de WVP dat voor de politie, het de Dienst Enquêtes van het Comité P en de Algemene inspectie van de politie voorziet in een uitzondering op de rechten van de betrokkene. Aangezien het weinig waarschijnlijk is dat de sectorale wetgeving van deze bevoegde autoriteiten zal aangepast zijn wanneer het Ontwerp effectief van toepassing wordt, zal dit gevolgen hebben voor het systeem van onrechtstreekse toegang.
211. De Commissie begrijpt overigens niet waarom in de paragrafen 4 en 5 van artikel 46 van het Ontwerp opnieuw wordt vermeld dat de rechten van de betrokkene door de toezichthoudende autoriteit worden uitgeoefend, terwijl dat deze voorwaarde reeds in de tweede paragraaf van hetzelfde artikel wordt vastgelegd. Deze herhaling is niet zinvol en scheidt de foute indruk dat het ter zake een "bijzondere" afwijking betreft (of het geval zou kunnen zijn) op de "algemene" uitzondering op de rechten van de betrokkene zoals vastgelegd in artikel 46 van het Ontwerp. De Commissie is van oordeel dat de verwijzing naar de toezichthoudende autoriteit in deze paragrafen overbodig is, en bijgevolg dient geschrapt te worden.
212. Wanneer de betrokkene bij de toezichthoudende autoriteit een verzoek tot onrechtstreekse toegang indient voor zijn persoonsgegevens die door de politie, de douanediensdiensten of de Cel Financiële Informatie worden verwerkt, wordt door de dezelfde paragrafen 4 en 5 van artikel 46 van het Ontwerp voorzien dat aan de betrokkene "*bepaalde contextuele informatie*" kan worden medegedeeld. Het is de bevoegde minister die, na advies van de toezichthoudende autoriteit, de richtlijnen vastlegt inzake de "*categorieën van contextuele informatie*" die aan de betrokkene kan worden verstrekt.
213. De Commissie is voorstander van een gelaagde transparantie naar gelang de context waarbij de onrechtstreekse toegang wordt verzocht. Het aantal politiedatabanken neemt sterk toe en worden door tal van niet-politionele doeleinden geraadpleegd of bevraagd. In specifieke situaties worden zelfs de politionele antecedenten van burgers (in abstracte vorm) aan private actoren doorgegeven terwijl deze actoren op zichzelf niet tot de strafrecht- en veiligheidsketen behoren. De

betrokkenen weten daarentegen doorgaans niet of, laat staan waarom, hun persoonsgegevens in een politionele databank worden verwerkt. De maatschappelijke realiteit leert dat de persoon van wie zijn gegevens in politiedatabanken zijn opgeslagen een reëel risico loopt op negatieve gevolgen voor zowel zijn professionele leven als zijn privéleven. Een gelaagde transparantie is dus onontbeerlijk en zal ertoe bijdragen dat de toegang tot de rechter wordt versterkt, wat een van de uitgangspunten is die met het nieuwe Europees kader inzake de persoonsgegevensbescherming wordt nagestreefd.⁷⁰

214. In dat verband wijst de Commissie erop dat het verstrekken van contextuele informatie aan de betrokkene met zich meebrengt dat de betrokkene van zijn kant ook de relevante elementen en omstandigheden van het verzoek zal moeten meedelen opdat er kan worden onderzocht of en zo ja, welke informatie aan de betrokkene kan worden meegedeeld. De Commissie beveelt aan dat in de memorie van toelichting hierop wordt gewezen, met de aanbeveling dat de sectorale wetgeving in die zin wordt aangepast.

215. In artikel 47 van het Ontwerp wordt vastgelegd dat wanneer de persoonsgegevens van de betrokkene worden verwerkt in het kader van een strafrechtelijk onderzoek en strafrechtelijke procedures de rechten van de betrokkene worden uitgeoefend overeenkomstig het Gerechtelijk wet boek en het wetboek van Strafvordering. Deze mogelijk wordt voorzien in de Richtlijn Politie & Justitie. Hierbij heeft de Commissie geen bijzondere opmerkingen.

Persoonsgegevens ontvangen van andere overheden uit Titel 3

216. Artikelen 48 en 49 van het Ontwerp voorzien in een beperking op de rechten van de betrokkene in geval de bevoegde autoriteiten informatie ontvangen van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten of het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD).

217. De Commissie ziet evenwel niet in waarom deze bepaling in Titel 2 wordt opgenomen, nu ook in Titel 3 uitzonderingen op de rechten van de betrokkene worden voorzien voor de verwerkingsactiviteiten door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en het OCAD. Wanneer de bevoegde overheden van Titel 2 persoonsgegevens ontvangen met het oog op de uitoefeningen van de opdrachten van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en het OCAD, dan gelden de beperkingen op de rechten van de betrokkene uit hoofde van Titel 3 ook op doorgifte van de persoonsgegevens aan de bevoegde overheden van Titel 2. Dat zal slechts anders zijn wanneer de deze overheden de persoonsgegevens voor hun eigen, en dus andere, doeleinden gebruiken. Maar

---

⁷⁰ Vgl. R. SAELENS, 'Profiling for Tomorrowland: de screening van festivalgangers door de politie', *TPP* 2018, afl. 1, 20 – 27.

in dat geval zouden de uitzonderingen op de rechten van de betrokkene uit hoofde van Titel 2, met name via de toepassing van artikel 46 van het Ontwerp, moeten gelden.

218. Daarnaast, zoals in Titel 1 wordt opgemerkt, wijst de Commissie er op dat de definitie van ontvanger niet van toepassing is op overheden die de persoonsgegevens in het kader van hun bijzonder onderzoek conform het nationaal recht ontvangen. Het betekent dat, hoewel de mogelijkheid van gegevensuitwisseling tussen de overheden in Titel 2 en 3 in de sectorale wetgeving moet vastgelegd zijn, de betrokkene niet specifiek moet geïnformeerd worden wanneer een overheid bedoeld in Titel 3 persoonsgegevens van de betrokkene aan een bevoegde overheid in Titel 2 doorgeeft.
219. Het voorgaande geldt evenwel niet voor particulieren, die dus wel als "ontvanger" worden beschouwd wanneer zij informatie van overheden uit Titel 2 of 3 zouden ontvangen. De Commissie merkt in dat verband op dat de doorgifte van persoonsgegevens door de politiediensten aan de private sector in het kader van de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie niet in de wet op het politieambt is geregeld. Aangezien in het kader van de integrale veiligheid ook de private sector als een belangrijke actor in de veiligheidsketen wordt beschouwd, leidt dat in de praktijk tot situaties waarbij de rechtspositie van zowel de politie als de betrokkene onduidelijk is. Naar analogie met het hierboven besproken systeem van onrechtstreekse toegang zou kunnen nagedacht worden aan de mate waarin (bij de toepassing van de onrechtstreekse toegang) door de *bevoegde autoriteit* aan de betrokkene die het voorwerp uitmaakt van een negatieve beslissing of een beslissing die hem in aanmerkelijke mate treft contextuele informatie kan worden verstrekt zodat hij de beslissing desgewenst aan de rechter kan voorleggen, zonder dat er de facto toegang wordt verleend tot de politiedatabanken.
220. In artikel 50 van het Ontwerp wordt gewag gemaakt van het "controlesysteem", zonder dat dit wordt gedefinieerd. Hoewel uit de memorie van toelichting kan opgemaakt worden dat het systeem betrekking heeft op de controle van het gebruik van en de toegang tot de gegevensbanken, is de Commissie van oordeel dat het controlesysteem in artikel 31 van het Ontwerp moet gedefinieerd worden.
221. De Commissie begrijpt niet wat de ratio is van artikel 51 van het Ontwerp. Deze bepaling lijkt een afspiegeling van artikel 18 van Titel 1, maar in de memorie van toelichting ontbreekt enige duiding. Het betreft de situatie waarbij de betrokkene het voorwerp uitmaakt van aan "gemeenschappelijke verwerking", met name de situatie waarbij verschillende actoren dezelfde persoonsgegevens verwerken, ieder binnen het kader van hun bevoegdheden en finaliteit waarop de hierboven besproken beperkingen op de rechten van de betrokkene van toepassing blijken te zijn. De Commissie ziet daarbij gelijkenissen met de verwerkingen die gebeuren in het kader van

de gemeenschappelijke gegevensbank (*Foreign Terrorist Fighters*) die krachtens artikel 44/11/3*bis* van de wet op het politieambt is opgericht.

222. De Commissie is van oordeel dat de term “gemeenschappelijke verwerking” in de definities van artikel 31 van het Ontwerp moet opgenomen worden. Indien het ook gaat om een gemeenschappelijk gegevensbanken zoals bedoeld in artikel 44/11/3*bis* van de wet op het politieambt moeten deze in het Ontwerp worden aangeduid. In dat verband verwijst de Commissie naar de opmerkingen over artikel 18 van Titel 1 van het Ontwerp.

223. Wat betreft § 6 van artikel 51 van het Ontwerp begrijpt de Commissie evenmin de verwijzing naar het “*beroep*” dat bij de toezichthoudende autoriteit aanhangig wordt gemaakt. Er kan immers geen “*beroep*” bij de toezichthoudende autoriteit aanhangig worden gemaakt.

De plichten van de verwerkingsverantwoordelijke

224. In artikel 52 van het Ontwerp heeft betrekking op verplichting om passende organisatorische en technische maatregelen te nemen. Het gebruik van de term “mogen” veronderstelt een vrijheid in hoofde van de verwerkingsverantwoordelijke die door de Richtlijn Politie & Justitie niet wordt gegund. In overweging 53 van de Richtlijn Politie & Justitie, die blijkbaar in artikel 52 van het Ontwerp wordt vastgelegd, wordt gezegd dat de verwerkingsverantwoordelijke intern beleid “*dient*” vast te stellen”. Het betreft dus een *verplichting* en niet een keuzevrijheid in hoofde van de verwerkingsverantwoordelijke.

De functionaris gegevensbescherming

225. Artikel 60 van het Ontwerp heeft betrekking op de gegevensbeschermingseffectbeoordeling. De Commissie merkt op dat in de memorie van toelichting ten onrechte wordt aangenomen dat deze verplichting ook op de functionaris voor gegevensbescherming kan rusten.⁷¹ Deze verplichting rust echter louter op de verwerkingsverantwoordelijke, die uiteraard kan worden bijgestaan door de functionaris voor gegevensbescherming. De Commissie nodigt de aanvrager de toelichting in die zin aan te passen.

CONCLUSIE van de Commissie over titel 2 van het ontwerp

226. De Commissie legt de nadruk op een duidelijke afbakening van het toepassingsgebied van de Richtlijn Politie & Justitie in het Ontwerp. De keuze om bepaalde overheidsorganen of

⁷¹ MvT, p. 103.

overheidsdiensten al dan niet onder de toepassing van Titel 2 te plaatsen is niet gebaseerd op aangegeven criteria zodat deze niet kan afgetoetst worden aan het restrictief toepassingsgebied die door de aanvrager wordt vooropgesteld.

Daarnaast wordt een systeem van beperkingen op de rechten van de betrokkene uitgewerkt waarbij het voor de betrokkene moeilijk te vatten is ten opzichte van welke verwerkingen het onrechtstreekse toegang geldt, met name alleen de verwerkingsactiviteiten onder Titel 2 of tevens op, of voor zover, de persoonsgegevens ontvangen werden door overheden uit Titel 3. Daarnaast worden bepaalde concepten geïntroduceerd die naar het oordeel van de Commissie moeten gedefinieerd worden.

Daarom brengt de Commissie een **ongunstig** advies uit wat betreft de afbakening van het toepassingsgebied;

Voor het overige een **gunstig** advies uitbrengt, mits wordt voldaan aan de volgende opmerkingen:

- in toezichthoudende autoriteit het uitdrukkelijk in de definities benoemen;
- in artikel 38 van het Ontwerp het woord "verduidelijkt" vervangen door "regelt";
- de verwarring die door de paragrafen 4 en 5 van artikel 46 van het Ontwerp ontstaat, wegwerken;
- onderzoeken of de opname van de artikelen 48 en 49 van het Ontwerp, waarin wordt voorzien in een beperking op de rechten van de betrokkene in geval de bevoegde autoriteiten informatie ontvangen van overheden uit Titel 3, wel zinvol is;
- de termen "controlesysteem" en "gemeenschappelijke verwerking" definiëren;
- in artikel 52 van het Ontwerp het woord "mogen" vervangen door "dient";
- schrappen van de verplichting voor de functionaris voor gegevensbescherming om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren

6. TITEL 3 : DE BESCHERMING VAN NATUURLIJKE PERSONEN MET BETREKKING TOT DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS DOOR ANDERE OVERHEDEN DAN DIE BEDOELD IN TITELS 1 EN 2

6.1. Ondertitels 1, 2, 3 en 4

227. Titel 3 heeft betrekking op de verwerking van persoonsgegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de Krijgsmacht, OCAD en Passagiers-eenheid specifiek met betrekking tot de verwerkingsactiviteiten die onder de nationale veiligheid vallen. Zoals hierboven al uiteengezet, is in principe de AVG noch de Richtlijn Politie & Justitie van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door deze overheidsdiensten en de Defensie. Niettemin werd de verwerking van persoonsgegevens door deze diensten geregeld door de WVP. Daarnaast moet rekening worden gehouden met het Verdrag nr. 108 van 28 januari 1982 *tot bescherming van personen ten opzichte van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens* (Verdrag nr. 108).

228. Met Titel 3 van het Ontwerp bevestigt de aanvrager de toepassing van de algemene principes voor de verwerking persoonsgegevens door deze entiteiten. Daarvoor wordt mutatis mutandis een afspiegeling gemaakt van de Richtlijn Politie en Justitie. In dat verband worden de definities van artikel 31 van het Ontwerp hernomen, met uitzondering van "bevoegde overheden", "verwerkingsverantwoordelijke", "ontvanger" en "toezichthoudende autoriteit". Behalve de "ontvanger" worden deze in artikel 74 van het Ontwerp opnieuw gedefinieerd.

Bijzondere categorieën persoonsgegevens

229. Artikel 77 van het Ontwerp herneemt de basisbeginselen, met name de vereisten van rechtmatigheid, doelbindingsprincipe, noodzakelijkheid, proportionaliteit en accuraatheid. Volgens artikel 78 van het Ontwerp verwerken de inlichtingen- en veiligheidsdiensten persoonsgegevens van alle aard verwerken, inbegrepen bijzondere categorieën van persoonsgegevens, waaronder genetische en biometrische gegevens, en strafrechtelijke gegevens.

230. De Commissie begrijpt dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de mogelijkheid moeten hebben om elk type van persoonsgegeven te verwerken om te kunnen anticiperen op elke bedreiging van de nationale veiligheid.⁷² De Commissie brengt evenwel in herinnering dat de bijzondere categorieën van persoonsgegevens slechts kunnen verwerkt worden wanneer de

---

⁷² MvT, p. 143.

specifieke aard van het persoonsgegeven in verband staat met het te beschermen belang dat in de wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten is vastgelegd.

231. De Commissie stelt vast dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten rechtstreeks door artikel 78 van het Ontwerp worden gemachtigd om bijzondere categorieën van persoonsgegevens te verwerken, zonder dat in de sectorale wetgeving de noodzaak en de proportionaliteit moeten uitgewerkt en gerechtvaardigd worden. De aanvrager verantwoordt deze machtiging om bijzondere categorieën van persoonsgegevens te verwerken door te verwijzen naar artikel 3, § 4 WVP en artikel 9, § 2 van het Verdrag nr. 108.⁷³ De Commissie verwijst in dat verband naar de bezwaren over de artikelen 10 en 11 van Titel 1. Zo rijst de vraag naar de noodzaak en de proportionaliteit voor het verwerken van, bijvoorbeeld, genetische persoonsgegevens.

Recht van toegang

232. In het licht van de opdrachten van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten voorziet artikel 80 e.v. van het Ontwerp in beperkingen op de rechten van de betrokkene. Daarbij wordt verwezen naar de overeenstemmende bepalingen van de wet van 30 november 1998 *houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten*. De Commissie merkt op dat artikel 82 van het Ontwerp voor verwarring zorgt door te suggereren dat artikel 2, § 3 van de wet van 30 november 1998 betrekking heeft op het recht van toegang. In dat laatste artikel gaat het, onder voorwaarden, echter om een notificatieplicht aan de betrokkene wanneer hij het voorwerp was van bepaalde onderzoeksmethoden. Het betreft dus een informatieplicht *a posteriori* die los staat van het "recht van toegang". In dat opzicht heeft artikel 82 geen enkele meerwaarde, tenzij deze bepaling een impact heeft op artikel 83 van het Ontwerp. Nu artikel 83 van het Ontwerp voorziet in een systeem van onrechtstreekse toegang zou het samenlezen van artikel 82 en 83 immers de indruk kunnen wekken dat zelfs de onrechtstreekse toegang kan beperkt worden. Maar hiervoor wordt geen enkele rechtvaardiging gegeven. De Commissie beveelt aan om artikel 82 van het Ontwerp te schrappen of de de eventuele weerslag op de onrechtstreekse toegang aan te geven en te rechtvaardigen.

Contactpunt gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken

233. De situatie kan zich voordoen dat er sprake is van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken. In tegenstelling tot wat in Titel 2 van het Ontwerp wordt vereist, zijn de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken volgens artikel 89 van het Ontwerp vrij om al dan niet in de onderlinge overeenkomst één contactpunt voor de betrokkene aan te wijzen. De Commissie is daarentegen van oordeel dat een contactpunt *moet* aangewezen worden. Dat is niet alleen van

---

⁷³ MvT, p. 136.

belang voor de betrokkene teneinde zijn rechten te kunnen afdwingen. Daarnaast is het aanwijzen van een aanspreekpunt ook van belang voor de contacten met de toezichthoudende autoriteit.

Inbreuk op de beveiliging

234. Wat betreft de melding van een inbreuk op de beveiliging van de persoonsgegevens voorziet artikel 90 van het Ontwerp niet een termijn. De Commissie roept de aanvrager op om dezelfde termijn vast te leggen als deze die is opgelegd in Titel 2 van het Ontwerp, met name 72 uur.

Register

235. De verwerkingsverantwoordelijken onder Titel 3 moeten ook een register bijhouden. De Commissie vindt het opmerkelijk dat volgens artikel 92 van het Ontwerp de inlichtingen en veiligheidsdiensten niet de categorieën van personen en de categorie van persoonsgegevens in het register moeten opnemen. Volgens de memorie van toelichting ligt de reden in het feit dat er eigenlijk alleen sprake is van "doelwitten".

236. De Commissie begrijpt dat de registratiegrond van persoonsgegevens door de veiligheids- en inlichtingendiensten gekoppeld is aan een activiteit die een dreiging vormt zoals vastgelegd in de wet van 30 november 1998 *houdende regeling van de inlichtingen en veiligheidsdiensten*. Maar die activiteit staat ontegensprekelijk in verband met een persoon waarbij diens handeling (activiteit) een dreiging vormt voor de nationale veiligheid. De Commissie is dan ook van oordeel dat wanneer de inlichtingen en veiligheidsdiensten de handel en wandel van (natuurlijke) personen of groeperingen nagaan daarbij identificatiegegevens en andere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt, zoals extreem rechts, extreem links, geradicaliseerd, salafist, enz. De Commissie ziet dan ook niet in waarom het register niet de categorieën van personen en categorieën van persoonsgegevens zou moeten vermelden.

237. Tot slot blijkt uit hetzelfde artikel 92 van het Ontwerp dat de inlichtingen en veiligheidsdiensten de contactgegevens van verwerkingsverantwoordelijke of beheerders van andere (buitenlandse) gegevensbanken waartoe zij toegang hebben slechts in het register moeten vermelden indien zij de contactgegevens van (de verwerkingsverantwoordelijke of de beheerder) kennen.⁷⁴ De Commissie acht het zeer merkwaardig dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten ook toegang zou hebben tot gegevensbanken waarvan zij de contactgegevens (van de beheerder) niet kennen. De (rechtmatigheid van de) toegang tot persoonsgegevens zal immers afhangen van de mate waarin voorafgaand met de bevoegde (buitenlandse) overheidsdienst is afgetoetst hoe de toegang tot deze gegevensbanken kan worden afgesproken binnen het kader van de wettelijke opdrachten van de

---

⁷⁴ MvT, p. 143.

inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Er valt dan ook niet in te zien waarom de contactgegevens van (minstens) de beheerder van de gegevensbank niet in het register zou kunnen opgenomen worden.

Verwerken van bijzondere categorieën persoonsgegevens in het kader van veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen

238. Wat betreft de verwerkingen in het kader van de toepassing van de wet van 11 december 1998 *betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen* herhaalt de Commissie de noodzaak om reeds in de definitie van "toezichthoudende autoriteit" de toezichthoudende autoriteit uitdrukkelijk te benoemen (*supra*).

239. De Commissie stelt vast dat een resem overheden (kunnen) betrokken zijn bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen (art. 109 van het Ontwerp). Problematisch is dat de overheden bedoeld in artikel 109 van het Ontwerp door artikel 112 van het Ontwerp rechtstreeks worden gemachtigd om bijzondere categorieën persoonsgegevens te verwerken zonder dat wordt onderzocht in welke mate dat noodzakelijk en proportioneel is, aangezien blijkbaar *alle* (mogelijks) betrokken overheden, ongeacht het gaat om veiligheidsmachtigingen, -attesten of -adviezen, *sommige of alle* bijzondere categorieën persoonsgegevens mogen verwerken. De Commissie verwijst naar de hierboven geformuleerde opmerkingen met betrekking tot het gelijkaardig artikel 78 van het Ontwerp. Net zoals dat het geval is voor artikel 78 van het Ontwerp, brengt de redactie van artikel 112 van het Ontwerp immers met zich mee dat de noodzaak en de proportionaliteit niet meer in de sectorale wetgeving moet onderzocht worden.

Overige opmerkingen

240. Artikel 187, § 4 van het Ontwerp bepaalt dat de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) niet bevoegd is om toezicht uit te oefenen op de verwerking van persoonsgegevens door de bestuurlijke commissie in het kader van haar opdrachten.. Deze bestuurlijke commissie is belast met het toezicht op de specifieke en uitzonderlijke methoden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Daarnaast is de GBA ook niet bevoegd voor de verwerkingen in het kader van hun opdrachten door het Comité I, het Comité P en het C.O.C. Volgens de memorie van toelichting behoeft dit artikel geen commentaar. De Commissie merkt toch volledigheidshalve op dat deze organen ook persoonsgegevens verwerken die onder de toepassing van de AVG vallen en daardoor onder het toezicht van de GBA vallen, tenzij ook het toezicht op deze verwerkingsactiviteiten uitdrukkelijk aan deze controleorganen is toegekend zoals het geval is voor alle verwerkingen van de politie die onder het toezicht van het C.O.C. zouden vallen. In het onderhavige advies wordt hierop nog teruggekomen bij de analyse over het landschap van de toezichthoudende autoriteiten.

241. In dat verband vraagt de Commissie zich overigens af wat precies de plaats is van de bestuurlijke commissie nu ook dit orgaan persoonsgegevens verwerkt in het kader van de controle op het gebruik van de bepaalde onderzoeksmethoden door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Valt zij onder de controle van het Comité I als toezichthoudende autoriteit, geniet zij de uitzondering zoals voorzien voor gerechten in het kader van rechtszaken of wordt voorzien in een controle sui generis?

<p>CONCLUSIE van de Commissie over de ondertitels 1 tot en met 4 van titel 3 van het ontwerp</p>
---

242. Samenvattend neemt de Commissie akte van de bevestiging dat ook voor de verwerkingsactiviteiten die buiten het Unierecht vallen deze actoren onderworpen zijn aan de principes van het persoonsgegevensbeschermingsrecht. Niettemin heeft de Commissie enkele knelpunten opgemerkt waarmee in het Ontwerp moet rekening worden gehouden.

Wat betreft de verwerking van bijzondere categorieën persoonsgegevens zoals geregeld in de artikelen 78 en 112 van het Ontwerp brengt de Commissie **ongunstig** advies uit, gelet op de fundamentele opmerkingen ter zake.

Voor het overige brengt de Commissie een **gunstig** advies uit, mits wordt voldaan aan de volgende opmerkingen:

- uitdrukkelijk aanduiden van de toezichthoudende autoriteit;
- opnemen van de categorieën personen en categorieën persoonsgegevens in het register;
- opnemen van de contactgegevens van de gegevensbanken in het register;
- vastleggen van een termijn voor het melden van inbreuken op de beveiliging van persoonsgegevens;
- de noodzaak van artikel 82 onderzoeken en de eventuele impact ervan op artikel 83 van het Ontwerp rechtvaardigen;
- in geval van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken de verplichting opleggen om een contactpunt in het register op te nemen.

6.2. Ondertitel 5. De bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens door de passagiersinformatie-eenheid

243. Er is in een bijzonder beschermingsstelsel voorzien voor de verwerkingen van passagiersgegevens (PNR)⁷⁵ door de passagiersinformatie-eenheid (PIE) die worden verricht voor de doeleinden bedoeld onder artikel 8, §1, 4° van de wet van 25 december 2016 *betreffende de verwerking van passagiersgegevens*⁷⁶ (hierna de wet PNR), namelijk voor de opvolging door de inlichtingendiensten van activiteiten die de fundamentele belangen van de Staat kunnen bedreigen. Volgens de Memorie van Toelichting worden "*De verwerkingen in het kader van de finaliteit bedoeld in artikel 8, §1, 4° van voornoemde wet van 25 december 2016 ingedeeld onder Titel 3 daar dit verwerkingen betreffen van persoonsgegevens (passagiersgegevens), uitgevoerd in het kader van de opdrachten van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten als bedoeld in artikelen 7 en 11 van de wet van 30 november 1998 (organieke wet inlichtingen- en veiligheidsdiensten)*". De Commissie noteert dat de activiteiten van de inlichtingendiensten inderdaad niet onder het toepassingsgebied vallen van de Unie en bijgevolg niet onderworpen zijn aan de AVG of de Richtlijn Politie & Justitie. Artikel 271, 2de lid van het Ontwerp bepaalt dat de andere titels van het Ontwerp niet van toepassing zijn op de betrokken verwerkingen afgezien van sommige bepalingen betreffende de strafrechtelijke straffen⁷⁷.

244. De concrete betrokken verwerkingen zijn hier:

- de correlatie tussen de passagiersgegevens die werden verstrekt door de vervoerder of reisoperatoren met de databanken van de inlichtingendiensten of met de criteria bestemd om individuen uit te steken tijdens de voorafgaande passagiersbeoordelingen in het kader van de opvolging door de inlichtingendiensten van activiteiten die de fundamentele belangen van de Staat kunnen bedreigen;
- gerichte opzoekingen in de passagiersgegevensbank voor inlichtingendoeleinden.

245. Ondertitel 5 van Titel 3 van dit Ontwerp bepaalt:

- de algemene verwerkingsvoorwaarden: beginsels inzake rechtmatigheid, doeleinde van de verwerkingen, proportionaliteit en kwaliteit van de gegevens;
- de bewaring van de gegevens;
- de rechten van de betrokkene;
- de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke inzake de beveiliging van de verwerkingen en betreffende het bijhouden van een register van gegevensbanken van de PIE en van deze die hen ter beschikking staan;
- de voorwaarden voor de internationale doorgifte van PNR-gegevens.

---

⁷⁵ Passenger Name Record.

⁷⁶ <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2016/12/25/2017010166/justel>.

⁷⁷ Te weten de artikelen 239 en 240 van het Ontwerp.

246. De Memorie van toelichting bepaalt hierover dat "*de wet van 25 december 2016 bevat reeds verscheidene bepalingen inzake gegevensbescherming zoals het aanstellen van een functionaris voor de gegevensbescherming, het voorzien van een manuele validatie of het verbod om gevoelige gegevens te verwerken. Bepaalde punten die reeds opgenomen zijn in de wet van 25 december 2016 dienen bijgevolg niet opgenomen te worden in de huidige wet*". De Commissie noteert ook dat het recht op informatie van de betrokkenen vastgesteld is in artikel 6 van de wet PNR die het volgende bepaalt: "*De vervoerders en de reisoperatoren informeren de betrokken personen dat hun gegevens worden doorgestuurd naar de PIE en achteraf kunnen worden verwerkt voor de in artikel 8 beoogde doelen*". Hetzelfde geldt voor het recht op toegang en het recht op verbetering.

247. Voor dit laatste, herinnert de Commissie er vooreerst aan dat het recht op toegang en verbetering van de betrokkenen tot/aan de hen betreffende PNR-gegevens principieel verloopt volgens een rechtstreekse toegang (art. 15 van de PNR wet). Een afwijkende procedure van onrechtstreekse toegang is uitsluitend voorzien voor de positieve overeenstemmingen⁷⁸ en de resultaten van de gerichte opzoekingen. De Commissie is er niet zeker van of dit Ontwerp deze binaire indeling en de mogelijkheid van rechtstreekse toegang voor de betrokkene naleeft aangezien het bepaalt dat de persoon het recht heeft om verbetering of verwijdering te vragen van zijn onjuiste gegevens bij de bevoegde toezichthoudende autoriteit (artikelen 175 en 177 van het Ontwerp). Daarom verzoekt zij de aanvrager om te preciseren dat er in het Ontwerp alleen sprake is van de onrechtstreekse toegang als bedoeld in artikel 15, §3, 2de lid van de wet PNR en om de procedure van de bestaande rechtstreekse toegang⁷⁹ toe te voegen aan de opsomming in de Memorie van Toelichting van de bepalingen van de wet PNR betreffende de bescherming van gegevens die niet in het Ontwerp moeten worden opgenomen.

248. De Commissie verwondert zich daarnaast over het generieke en het uit de context gehaalde karakter van sommige bepalingen terwijl er sprake is van zeer specifieke en afgebakende verwerkingen door de wet PNR en dat er overigens wordt verwezen naar de wet PNR voor de punten die niet in het Ontwerp zijn opgenomen.

249. Zo bepaalt artikel 176 van het Ontwerp in het kader van het recht op onrechtstreekse toegang van de betrokkene "*Om de vertrouwelijkheid en de doeltreffendheid van de uitvoering van de verwerkingen zoals hierboven bedoeld⁸⁰, is de toegang van de betrokkene tot zijn persoonsgegevens beperkt tot de toegang die expliciet voorzien is bij wet*". De Commissie vraagt zich af waarom hier niet gewoon wordt verwezen naar de wet PNR. Overigens nodigt zij de

---

⁷⁸ Uit de correlatie met de gegevensbanken van de bevoegde diensten of met de criteria bestemd om individuen uit te steken

⁷⁹ Bedoeld onder artikel 15, §3, 1ste lid van de wet PNR.

⁸⁰ het zou beter zijn te vermelden "de verwerkingen als bedoeld onder deze ondertitel".

aanvrager uit om gebruik te maken van de meer geschikte verwijzing "verwerkingen bedoeld in deze ondertitel" in plaats van naar de "verwerkingen zoals hierboven bedoeld".

250. Hetzelfde geldt voor artikel 177 van het Ontwerp. Dit artikel begint met de opsomming van de nadere regels voor de onrechtstreekse toegang en verificatie conform de verwerkingen die het Comité R verricht als volgt *"de betrokkene, die zijn identiteit bewijst, richt zich kosteloos tot de bevoegde toezichthoudende autoriteit. Deze voert de verificatie uit en deelt uitsluitend aan de betrokkene mee dat de nodige verificaties werden verricht"*, alvorens te besluiten: *"de nadere regels voor de uitoefening van dit beroep zijn bepaald in de wet"*. De Commissie verzoekt de aanvrager - opdat het voor de betrokkene eenvoudig en transparant zou zijn - rechtstreeks te omschrijven dat de bevoegde toezichthoudende autoriteit het Comité R is (of anders te verwijzen naar artikel 97 van het Ontwerp) en de betrokken wet te vermelden, namelijk hetzij de organieke wet van de inlichtingendiensten hetzij de wet PNR, hetzij dit Ontwerp. De Commissie laat overigens opmerken dat artikel 177 van het Ontwerp verkeerdelijk verwijst naar de punten 2° en 3° van zijn artikel 175 terwijl dit artikel slechts twee punten bevat.
251. Ook artikel 178 dat het verbod eist van zuiver geautomatiseerde beslissingen, preciseert dat het verbod *"niet geldt indien het besluit zijn grondslag vindt in een bepaling voorgeschreven door of krachtens een wet of wanneer het noodzakelijk is vanwege een zwaarwegend openbaar belang"*. Zelfs al ziet de Commissie dat het bestaande kader - in overeenstemming met de richtlijn PNR - geen zuiver geautomatiseerde beslissingen toestaat aangezien het een validatie vereist van de PIE van de positieve overeenstemmingen uit de verrichte correlaties, wenst zij dat er wordt verwezen naar de wet PNR voor wat de eerste uitzondering betreft en dat de aanvrager op zijn minst de tweede uitzondering motiveert in de de Memorie van toelichting.
252. Hoofdstuk VI betreffende de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke bevat ook zeer algemene bepalingen over de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke zonder specificiteit met betrekking tot de verwerkingen van passagiersgegevens, buiten het register dat onderscheidt maakt tussen "de gegevensbanken van de PIE" en de "gegevensbanken die aan de PIE ter beschikking worden gesteld". Zo wordt in de verschillende bepalingen verwezen naar de "verwerkingsverantwoordelijke" terwijl de verwerkingsverantwoordelijke van de passagiersgegevens aangeduid wordt door de wet PNR als de leidende ambtenaar van de PIE. De Commissie vraagt zich af - nogmaals opdat het eenvoudig en transparant zou zijn voor de betrokkenen - waarom deze aangeduide verantwoordelijke niet als zodanig wordt vermeld. De Commissie begrijpt overigens niet waarom er sprake is van de gegevensbanken PIE terwijl de wet PNR terecht spreekt van één passagiersgegevensbank.

253. Over de internationale doorgifte van PNR-gegevens tot slot, merkt de Commissie op dat het beter zou zijn om nader te omschrijven dat de regels van de artikelen 184 en 185 de strikte regels van de wet PNR verder aanvullen, aangezien deze verwijst naar de artikelen 21 en 22 van de WVP die zal worden opgeheven.

CONCLUSIE van de Commissie over de ondertitel 5 van titel 3 van het ontwerp
--

254. De Commissie brengt een gunstig advies uit voor ondertitel 5 van titel 3 op voorwaarde dat rekening gehouden wordt met de volgende opmerkingen:

- de noodzaak te omschrijven dat het Ontwerp gaat over de onrechtstreekse toegang en verwijst naar de wet PNR voor wat de rechtstreekse toegang betreft als erkend door deze wet;
- het generieke en uit de context gehaalde karakter van sommige bepalingen;
- De noodzaak te omschrijven dat de regels betreffende de internationale doorgifte van PNR-gegevens de strikte regels van de wet PNR verder aanvullen.

7. TITEL 4: VERWERKING MET HET OOG OP ARCHIVERING IN HET ALGEMEEN BELANG, WETENSCHAPPELIJK OF HISTORISCH ONDERZOEK OF STATISTISCHE DOELEINDEN

[Algemene opmerkingen](#)

255. De AVG erkent het maatschappelijk belang van de wetenschap, net zoals Richtlijn 95/46/EG dit expliciet al deed. Overweging 113 van de Verordening stelt in dat verband dat, met betrekking tot verwerkingen *"met het oog op wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden, rekening [dient] te worden gehouden met de gerechtvaardigde verwachting van de maatschappij dat er sprake is van kennisvermeerdering"*. De AVG streeft naar een evenwicht vinden tussen de vrijheid van het onderzoek en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[De vereiste van gepaste waarborgen](#)

256. Klaar en duidelijk wijst artikel 89(1) AVG er op dat *"[de] verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden is onderworpen aan passende waarborgen in overeenstemming met deze verordening voor de rechten en vrijheden van de betrokkene"*. Onderzoekers, statistici en archivariissen moeten de Verordening naleven en net als elke andere verwerkingsverantwoordelijke de nodige waarborgen inbouwen. Artikel 89(1) AVG maant verwerkingsverantwoordelijken aan om bijzonder aandacht te schenken aan pseudonimisering en verdere verwerking van anoniem gemaakte gegevens – waar mogelijk.

[Grenzen aan de beperkingen van de rechten van de betrokken persoon](#)

257. Artikel 89(2)-(3) AVG laat de lidstaten toe afwijkingen van bepaalde rechten in te voeren in de context van de verwerking van persoonsgegevens met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden. Deze wettelijke afwijkingen zijn toegelaten *"voor zover die rechten de verwezenlijking van de specifieke doeleinden onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren, en dergelijke afwijkingen noodzakelijk zijn om die doeleinden te bereiken"*. De toevoeging *"behoudens de in lid 1 van dit artikel bedoelde voorwaarden en waarborgen"* herinnert opnieuw aan de principiële toepasselijkheid van de AVG.

258.

De Commissie leest in deze zinssnede geen toelating aan de wetgever om een omvattend afwijkend regime in te voeren, bij gebrek aan expliciete vermelding in artikel 89(1) AVG dat in het lidstatelijke recht kan worden voorzien in afwijkingen. Overweging 156 doet de Commissie evenmin besluiten tot het bestaan van een brede openingsclausule in weerwil van de tekst van artikel 89(1) AVG. De lidstaten moeten immers passende waarborgen bieden voor de verwerking van persoonsgegevens – in overeenstemming met de AVG – in alle regelgeving die zij uitvaardigen.

259. Titel 4 van het ontwerp voert een specifiek regime in voor archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden dat de grenzen van de openingsclausules gelaten door de AVG te buiten gaat. Zo verklaart artikel 190 van het ontwerp titel 4 van toepassing zelfs wanneer de verwerkingsverantwoordelijke zou beslissen om géén gebruik te maken van de afwijkingen toegelaten op grond van artikel 89(2) - (3) AVG.
260. Een sterk punt van de AVG is het opleggen van gelijke regels voor allerlei sectoren. Het kost de maatschappij dan ook minder om één gedeelde set spelregels te implementeren in de dagelijkse praktijk, dan een waaier aan verschillende spelregels die elk naargelang de omstandigheden gelden en dat binnen één en dezelfde organisatie voor activiteiten die verder nauw samenhangen (bijvoorbeeld beheren van het mobiliteitsbudget van individuele werknemers enerzijds en met statistische gegevens de mobiliteitsnoden van het bedrijf in kaart brengen anderzijds).
261. Titel 4 van het ontwerp doorkruist dit basisidee volledig. Activiteiten met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden worden overal ondernomen op grote of kleine schaal tot zeer kleine schaal. De impact van deze titel is dus niet beperkt tot universiteiten of welbepaalde innovatie-gerichte bedrijven, hetgeen de Memorie van toelichting ook erkent.⁸¹
262. Enkele voorbeelden van kleinschalige getroffen activiteiten:
- Een bedrijf nodigt een groep consumenten uit om te peilen of een nieuw ontwikkelde verpakking gebruikersvriendelijker is dan de huidige verpakking.
  - Een vereniging schrijft voor het ledenblad een artikel over hun oprichting naar aanleiding van een jubileumjaar en interviewt de stichtende leden.
  - Een heemkundige kring verzamelt getuigenissen van oudere inwoners over een lokale traditie.
  - Voor een eindwerk in de menswetenschappen nemen studenten een enquête af bij ouders en buurtbewoners over mobiliteit om zich de beginselen van statistiek eigen te maken.
  - Studenten geneeskunde, verpleegkunde en andere beroepen in de verzorging die in het kader van hun opleiding stageverslagen over de opgedane kennis opstellen.
  - Een genealoog staat een familie bij in het opstellen van hun stamboom.

---

⁸¹ “De verantwoordelijken voor verwerking met het oog op archivering, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden kunnen dus overheidsdepartementen zijn (de AD Statistiek bij de FOD Economie of het Algemeen Rijksarchief,...), private ondernemingen (farmaceuticabedrijven, universiteiten, private stichtingen, vzw’s, centra voor private archieven...), enz.”

[Rekening houden met risico](#)

263. Als uitgangspunt neemt het voorwerp blijkbaar de stelling in dat deze verwerkingen per definitie een hoog risico met zich meebrengen. Een uitgangspunt dat zonder meer haaks staat op de realiteit en niet onderbouwd wordt in de Memorie van toelichting. Het is opmerkelijk dat het ontwerp elke vorm van onderzoek strenger regelt dan verwerkingen gericht op direct marketing of deze verricht door werkgevers over hun werknemers. Met ander woorden, onderzoekers worden onderworpen aan een strenger regime dan degenen die naderhand de wetenschappelijke inzichten gebruiken voor het nemen van maatregelen of beslissingen die een bepaalde natuurlijke persoon betreffen.

[De verplichte aanduiding van een DPO](#)

264. De verplichting een functionaris voor gegevensbescherming aan te stellen - ongeacht het risicoprofiel van de verwerking - en vervolgens bij alle stappen van de verwerking in te schakelen getuigt van een verregaand formalisme. De steller van de tekst is zich daarvan trouwens bewust. Dit blijkt uit de suggestie in de Memorie van toelichting dat de functionaris voor gegevensbescherming generieke adviezen zou kunnen geven, voor meerdere onderzoeken met gelijkaardige doeleinden en methodologieën. Dit is een indicatie dat die tussenkomst verwordt tot niet meer dan een formaliteit.

[Een gebrek aan aandacht voor de internationale context van wetenschappelijk onderzoek](#)

265. Titel 4 van het ontwerp is voor een kennismaatschappij een belemmering – zonder duidelijke meerwaarde voor de bescherming van de rechten en vrijheden van betrokkenen. De gevolgen zullen zich niet alleen binnen de landsgrenzen maar ook daarbuiten laten voelen. De ontwerp-tekst is immers van toepassing van zodra een verwerker op het Belgische grondgebied een rol speelt in de verwerkingsactiviteiten (cf. artikel 4 §1 van het ontwerp). Hoe dit te rijmen valt met het vrije verkeer van persoonsgegevens in de Unie (artikel 1.3 AVG) is op zijn minst onduidelijk. De aanmaning in overweging 159 dat “de doelstelling van de Unie uit hoofde van artikel 179, lid 1, Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna VWEU), te weten de totstandbrenging van een Europese onderzoeksruimte, in acht [moet] worden genomen”⁸² heeft in het ontwerp geen

---

⁸² Artikel 179, lid 1 en lid 2 VWEU luiden: “1. De Unie heeft tot doel haar wetenschappelijke en technologische grondslagen te versterken door de totstandbrenging van een Europese onderzoeksruimte waarbinnen onderzoekers, wetenschappelijke kennis en technologieën vrij circuleren, tot de ontwikkeling van het concurrentievermogen van de Unie en van haar industrie bij te dragen en de onderzoeksactiviteiten te bevorderen die uit hoofde van andere hoofdstukken van de Verdragen nodig worden geacht.

2. Te dien einde stimuleert zij in de gehele Unie de ondernemingen, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, de onderzoekcentra en de universiteiten bij hun inspanningen op het gebied van hoogwaardig onderzoek en hoogwaardige technologische ontwikkeling; zij ondersteunt hun streven naar onderlinge samenwerking, waarbij het beleid er vooral op gericht is onderzoekers in staat te stellen vrijelijk samen te werken over de grenzen heen, en ondernemingen in staat te stellen de mogelijkheden van de interne markt ten volle te benutten, in het bijzonder door openstelling van de nationale overheidsopdrachten, vaststelling van

weerklink gevonden. Een groot aantal Belgische onderzoekers nemen deel aan projecten in Europese samenwerkingsverbanden. De Commissie vreest dat Belgische onderzoekers benadeeld zullen worden. Over intra-Europese grensoverschrijdende verwerkingen voor *wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden* wordt met geen woord gerept in het ontwerp of in de Memorie van toelichting.

266. De Commissie is van oordeel dat de wetgever het territoriaal toepassingsgebied dient te heroverwegen. Minstens zou in titel 4 het oorsprongslandbeginsel⁸³ ingevoegd kunnen worden voor de afwijkingen die gelden voor verwerkingen in deze context, bijvoorbeeld in volgende bewoordingen:

“In afwijking van artikel 4, § 1 zijn van deze titel uitgezonderd de verwerkingen van persoonsgegevens die grensoverschrijdend zijn in de zin van artikel 4.23 AVG en die gebeuren in het kader van de activiteiten van een hoofdvestiging gevestigd buiten het Belgische grondgebied.”

***

267. Zoals hierna in de artikelsgewijze bespreking wordt toegelicht is de Commissie van oordeel dat titel 4 grotendeels in strijd is met de AVG. Wat de overige artikelen betreft, zijn een heel aantal overbodig of minstens onvoldoende gemotiveerd.

7.1. Hoofdstuk I - Algemene bepalingen

[Artikel 188 Definities](#)

268. Artikel 188 van het ontwerp definieert 12 begrippen voor gebruik in deze titel, waarbij legistische vraagtekens geplaatst kunnen worden.

269. Zo krijgt het kernbegrip ‘verwerkingsverantwoordelijke’ een eigen invulling die enkel geldt voor Titel 4, hetgeen in de praktijk onvermijdelijk tot enorme begripsverwarring zal leiden en juridisch in strijd is met de definitie bepaald in artikel 4, 7° AVG. Deze definitie⁸⁴ is overbodig, daar uit artikel

---

gemeenschappelijke normen en opheffing van de wettelijke en fiscale belemmeringen welke die samenwerking in de weg staan.”

⁸³ Naar het voorbeeld van hetgeen geregeld wordt in artikel 3 en 4 van de Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt. De geldende Oostenrijkse gegevensbeschermingswet huldigt binnen de EU reeds het oorsprongslandbeginsel (zie het tweede lid van § 3 ‘Räumlicher Anwendungsbereich’, *Bundesgesetz über den Schutz personenbezogener Daten*).

⁸⁴ Art. 188, 5°: “verwerkingsverantwoordelijke”: *verantwoordelijke voor de verwerking met het oog op archivering of onderzoek of statistische doeleinden.*

190 van het ontwerp al blijkt dat de bepalingen van titel 4 enkel gelden voor "*de verwerking met het oog op archivering of onderzoek of statistische doeleinden*".

270. Ook het begrip 'toestemming' krijgt een eigen invulling voor titel 4, namelijk "*toestemming in de zin van artikel 4, 11° en van overweging 33 van de Verordening*". Ook met deze definitie ligt begripsverwarring voor de hand en ook deze definitie is overbodig. Deze herdefiniëring is in strijd met artikel 4, 11° AVG en dient geschrapt te worden. Indien gewenst kan overweging 33 van de AVG in herinnering gebracht worden in de Memorie van toelichting bij titel 4.

271. Artikel 188, 3° definieert "*verwerking met het oog op onderzoek*" als "*verwerking van persoonsgegevens met het oog op wetenschappelijk of historisch onderzoek*". Deze definitie bespaart luttele woorden in de rest van de wettekst, maar de asymmetrie met de bepalingen van de AVG die telkens voluit "*wetenschappelijk of historisch onderzoek*" vermelden stelt de opmerkzaamheid van de lezer danig op de proef. Daar het ontwerp niet gericht is aan een kleine groep experts, maar aan iedereen die onderzoek verricht moet terminologische coherentie met de AVG bijzonder bewaakt worden.

272.

Wenst de wetgever de tekst in te korten, dan is het zinvoller één term te zoeken die lading "*wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden*" geheel dekt. Geen van de bepalingen van het ontwerp maakt immers een onderscheid tussen "*verwerking met het oog op onderzoek*" (waaronder wetenschappelijk én historisch onderzoek valt) en "*verwerking met het oog op statistische doeleinden*". In hetgeen volgt worden voornoemde doelstellingen tezamen met de doelstelling 'archivering in het algemeen belang' aangeduid als 'kennisdoeleinden'.

273. Artikel 188, 1° definieert "*verwerking met het oog op archivering*" als "*verwerking van persoonsgegevens met het oog op archivering in het algemeen belang*". Ook deze definitie heeft tot gevolg dat de daaropvolgende bepalingen van het ontwerp de lezer op het verkeerde been zetten. De expert gegevensbeschermingsrecht uitgezonderd, zal alleen de meest opmerkelijke lezer zich realiseren dat het ontwerp net als artikel 89 AVG alléén voor archivering *in het algemeen belang* een bijzondere regeling treft. De leesbaarheid die de Memorie van toelichting hiermee zegt na te streven wordt niet vergroot, daar het toepassingsgebied van de regels aan het oog onttrokken wordt. Coherentie met de AVG en duidelijkheid moeten ook hier zonder enige twijfel voorrang krijgen.

274. Artikel 188, 2° definieert verder "*archivering in het algemeen belang*" als "*statische archieven, gesorteerd omwille van hun permanente waarde en bewaard voor onbepaalde duur teneinde ze toegankelijk te maken in het algemeen belang*". Deze definitie belicht één aspect van overweging 158 bij de AVG, namelijk de activiteiten van instanties belast met de opdracht om door hen geselecteerde gegevens van blijvende waarde voor het algemeen belang te beheren en

toegankelijk te maken. Een tweede en minstens even belangrijk aspect vermeld in overweging 158 wordt evenwel verzwegen in deze definitie: *"de lidstaten moeten tevens worden gemachtigd om te bepalen dat persoonsgegevens voor archiveringsdoeleinden verder mogen worden verwerkt"*

De Memorie van toelichting stelt:

"Voor documenten bestaan er twee opvattingen omtrent de term archief: volgens de eerste opvatting bestaat het archief uit alle administratieve documenten, volgens de tweede opvatting uit de documenten die de eindfase van hun administratieve levensduur bereikt hebben.

Artikel 89 van de Verordening heeft enkel betrekking op de documenten in hun eindfase. Er is immers geen enkele reden om te voorzien in uitzonderingen op de rechten van de betrokkenen voor de documenten die nog in de fase van de administratieve levensduur verkeren"

275. Het standpunt ingenomen in het ontwerp en in de memorie miskent de archiefreglementering die benadrukt dat archiefbeheer start van het ogenblik waarop de stukken gecreëerd worden én vindt verder geen steun in de AVG.⁸⁵ Door in overweging 158 precies te erkennen dat de verdere verwerking voor archiveringsdoeleinden ook door deze verwerkingsverantwoordelijken ingeroepen mag worden, vermijdt men dat na afloop van de operationele doeleinden alles vernietigd wordt, nog voor de bevoegde archiefinstantie tot selectie en inbewaringneming kon overgaan. Door ook in deze fase al een aantal uitzonderingen op de rechten van betrokkenen strikt ter vrijwaring van archieven in het algemeen belang te regelen, vermijdt men dat de geschiedenis probleemloos herschreven wordt zolang dit maar wordt doorgevoerd vóór de overdracht aan de archiefinstelling. De AVG bepaalt trouwens zelf expliciet een uitzondering op het recht op wissing van persoonsgegevens ter vrijwaring van archivering in het algemeen belang (art. 17(3)(d) AVG).

---

⁸⁵ Het K.B. van 18 augustus 2010 definieert in artikel 1, 2° archieven als *"alle documenten die ongeacht hun datum, materiële vorm, ontwikkelingsstadium of drager naar hun aard bestemd zijn om te berusten onder een overheid of een privaat persoon, een vennootschap of een vereniging van privaat recht die ze heeft ontvangen of opgemaakt uit hoofde van zijn of haar activiteiten, zijn of haar taken of tot vastlegging van zijn of haar rechten en plichten;"*. Artikel 3, 2° van het Vlaams Archiefdecreet van 9 juli 2010 definieert archiefdocumenten als *"alle documenten die ongeacht hun datum, vorm, ontwikkelingsstadium of drager naar hun aard bestemd zijn om te berusten onder de zorgdrager die ze heeft ontvangen, verworven of opgemaakt uit hoofde van zijn activiteiten of taken of ter handhaving van zijn rechten;"* en vervolgt in artikel 5, §2 als volgt *"Elke zorgdrager brengt en bewaart de onder hem berustende archiefdocumenten in goede, geordende en toegankelijke staat gedurende de volledige levenscyclus, van de creatie, verwerving of ontvangst tot aan de eventuele vernietiging."* Art. 1 van het Waals decreet van 6 december 2001 betreffende overheidsarchieven definieert archieven als *"alle documenten die ongeacht hun datum, vorm of drager opgemaakt of ontvangen uit hoofde van zijn activiteiten door enig archiefvormer bedoeld in artikel 2"*.

276. De Commissie is van oordeel dat de definitie van artikel 188, 2° van het ontwerp geschrapt moet worden. Overweging 158 van de AVG, waarnaar in de memorie verwezen wordt, licht voldoende toe wat bedoeld wordt met archivering in het algemeen belang.

277. Indien deze definitie niet geschrapt wordt, dient ze aangepast te worden om beide aspecten van archivering te omvatten. Bijkomend dient de term 'toegankelijk te maken' gehanteerd in de Nederlandse tekst vertaald te worden door 'donner accès' (zoals het geval is in overweging 158 AVG). De notie 'rendre publique' impliceert een veel verdergaande toegang tot archiefstukken dan de huidige archiefpraktijk toepast.

278.

De in deze context gangbare term 'geselecteerd' dient ingevoegd te worden in plaats van 'gesorteerd' in de Nederlandse tekst.

[Artikelen 189-190](#)

[Gepaste waarborgen](#)

279. Artikel 189 van het ontwerp luidt: *"Dit hoofdstuk bepaalt de passende waarborgen die vereist zijn op grond van artikel 89 van de Verordening."*

280. Artikel 190 van het ontwerp luidt: *"Dit hoofdstuk is van toepassing op de verwerking met het oog op archivering of onderzoek of statistische doeleinden, met uitzondering van de verwerkingen verricht door de diensten bedoeld in titel 3 van deze wet."*

281. Beide artikelen spreken over "dit hoofdstuk", terwijl ongetwijfeld bedoeld wordt "deze titel".

282. De Commissie verwijst naar de opmerkingen gemaakt hierboven in nrs. 256 - 264 en is van oordeel dat beide bepalingen geschrapt moeten worden wegens in strijd met de AVG.

7.2. Hoofdstuk II - Algemene waarborgen

[Artikel 191](#)

[Functionaris voor de gegevensbescherming](#)

283. Artikel 191 van het ontwerp verplicht elke verwerkingsverantwoordelijke die zich waagt aan een verwerking voor kennisdoeleinden een functionaris voor gegevensbescherming aan te stellen. Zoals hierboven toegelicht geldt deze plicht ongeacht hoe bescheiden de verwerking, ongeacht het risico dat ermee gepaard gaat en ongeacht of de onderzoeker uitsluitend gepseudonimiseerde gegevens in handen krijgt. Enige verantwoording voor het uitbreiden van de plicht tot aanstellen van een functionaris voor gegevensbescherming ontbreekt in de Memorie van toelichting. Ten onrechte stelt

de Memorie van toelichting dat voor het merendeel van verwerkingen voor kennisdoeleinden de plicht tot aanstelling van een functionaris voor gegevensbescherming toch al zou gelden op grond van artikel 37 AVG. De hierboven gegeven voorbeelden illustreren dit (zie nr. 262).

284. De Commissie is van oordeel dat deze bepaling overmatig is en geschrapt moet worden. Vroeg of laat gaat elke verwerkingsverantwoordelijke over tot een verwerking voor kennisdoeleinden, zodat virtueel elke verwerkingsverantwoordelijke ook een functionaris voor gegevensbescherming zou moeten aanstellen. Gelet op het ruim omschreven territoriaal toepassingsgebied van het ontwerp, stelt de problematiek zich ook voor verwerkingen voor kennisdoeleinden aangestuurd vanuit een andere EU-lidstaat (zie nr. 265 e.v.).

285. Als er al nood zou zijn aan het uitbreiden van de plicht tot aanstellen van een functionaris voor gegevensbescherming, dan mag dit enkel opgelegd worden voor verwerkingen die een bijzonder risico met zich meebrengen. Zo'n bijzonder risico kan bestaan bij bepaalde – maar niet noodzakelijk alle - verwerkingen met het oog op pseudonimisering of anonimisering van gegevens (zie de kanttekening gemaakt in nr. 299) – in het bijzonder indien er sprake zal zijn van publicatie van de geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens samen met de resultaten van het onderzoek in kwestie. Evenwel is de Commissie van oordeel dat de gegevensbeschermingseffectbeoordeling een geschikter instrument is om deze risico's te ondervangen in functie van de aard, de omvang, de context en de doeleinden.

[Artikel 192](#)

[Register van de verwerkingsactiviteiten](#)

286. Artikel 192 van het ontwerp verplicht elke verwerkingsverantwoordelijke die een verwerking voor kennisdoeleinden uitvoert om een register van de verwerkingsactiviteiten bij te houden. De beperkte vrijstelling vervat in artikel 30(5) AVG – incidentele verwerkingen verricht door kleinschalige verwerkingsverantwoordelijken - wordt bijgevolg geschrapt binnen de context van titel 4. Enige verantwoording voor deze schrapping ontbreekt in de Memorie van toelichting, nochtans mogen de gevolgen hiervan op het terrein niet onderschat worden.

287. Een redelijke veronderstelling is dat vrijwel elke verwerkingsverantwoordelijke vroeg of laat een verwerking voor kennisdoeleinden onderneemt. De draagwijdte van artikel 30(5) AVG is op zich al moeilijk uit te leggen aan alle kleine entiteiten die er menen gebruik van te kunnen maken. Artikel 192 § 1 van het ontwerp voegt hier – zonder duidelijke reden – de onnodige complicatie aan toe dat de vrijstelling voor incidentele verwerkingen soms vervalft én bovendien aangevuld wordt met bijkomende verplichtingen (zie verder). Dat deze verplichting door de GBA in de praktijk handhaafbaar zou zijn, is vrijwel ondenkbaar.

[Transparantie](#)

288. Artikel 192 § 2 van het ontwerp luidt als volgt: *"In het kader van een verdere verwerking van verdere persoonsgegevens maakt de verwerkingsverantwoordelijke de naam van de verwerkingsverantwoordelijke, de naam en de contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming en het doel van de verwerking openbaar."*

289. De Memorie van toelichting stelt dat bijkomende transparantie nodig is als *"een passende maatregel als tegengewicht voor de beperking van de rechten van de betrokkenen en omdat de voorkeur wordt gegeven aan verdere verwerking"* en verwijst verderop naar de mogelijkheden die artikel 89 AVG aan de wetgever geeft. (Over de draagwijdte van de term 'verdere verwerking' in het ontwerp, zie nr. 344.)

290. Transparantieverplichtingen worden geregeld in artikelen 13 en 14 AVG:

- Artikel 13 AVG regelt de transparantieverplichting in die gevallen waarin een verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens rechtstreeks bij de betrokkene heeft ingezameld en vervolgens verder wil verwerken voor een nieuwe doelstelling. Art. 13(3) AVG bepaalt dat *"de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene vóór die verdere verwerking informatie over dat andere doel en alle relevante verdere informatie als bedoeld in lid 2"* verstrekt. Artikel 13 AVG bevat geen uitzonderingen voor verwerkingen voor kennisdoeleinden.
- Artikel 14 AVG regelt de transparantieverplichting in die gevallen waarin een verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens niet rechtstreeks bij de betrokkene heeft ingezameld en vervolgens verder wil verwerken voor een nieuwe doelstelling. In beginsel moet de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene informeren vooraleer over te gaan tot verdere verwerking voor een ander doel dan dat waarvoor de persoonsgegevens zijn verkregen (art. 14(4) AVG). Artikel 14(5)(b) AVG bevat een beperking van de informatieverplichting – onder voorwaarden – voor verwerkingen voor kennisdoeleinden in het bijzonder. In dit laatste geval moet de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen nemen om de rechten, de vrijheden en de gerechtvaardigde belangen van de betrokkene te beschermen, waaronder het openbaar maken van de informatie.

291. Het ontwerp legt met artikel 192 § 2 de lat globaal genomen lager voor transparantie dan artikelen 13 en 14 AVG. De verwerkingsverantwoordelijke die enkel de publiciteitsplicht vervat in artikel 192 §2 van het ontwerp naleeft komt bedrogen uit. Daar artikel 89(2)-(3) AVG de wetgever niet toelaat een beperking in te voeren op de daarin vervatte informatieverplichtingen naar

betrokkenen toe⁸⁶, kan er alvast geen sprake zijn van een ‘tegengewicht’ voor de beperking van deze rechten.

292. Zelfs indien de plicht van artikel 192 § 2 van het ontwerp gelezen moet worden als een aanvullende plicht die geldt “*onverminderd artikelen 13 en 14 AVG*” stellen zich nog ernstige vragen over de verenigbaarheid met de AVG.

De Memorie van toelichting omschrijft deze bepaling als een gedeeltelijke plicht tot publicatie van het register van de verwerkingsactiviteiten. Artikel 30 AVG bevat geen marge voor nationale afwijkingen.

Wat de verplichting tot bekendmaking van de naam van de functionaris voor gegevensbescherming betreft, gaat het ontwerp in tegen artikel 37(7) AVG dat enkel de bekendmaking van contactgegevens oplegt.

293. De Memorie van toelichting geeft als verantwoording enkel het volgende mee: “*Niettemin hebben de lidstaten op grond van artikel 89 van de Verordening de mogelijkheid om verder te gaan dan de passende waarborgen, en dus het register openbaar te maken.*” Hiermee toont de wetgever in het geheel niet aan dat de grenzen voor nationale afwijkingen gerespecteerd worden.

294. De Commissie meent dat de publicatie van bepaalde informatie een passende waarborg is in die gevallen waar het rechtstreeks informeren van betrokkenen uitblijft, waar artikel 14(5)(d) AVG dit toelaat. Hieruit kan evenwel niet zomaar afgeleid worden dat publicatie van bepaalde informatie moet opgelegd worden bij elke ‘verdere verwerking’ voor kennisdoeleinden. De maatschappelijke kosten voor de toepassing en de handhaving kunnen niet anders dan zeer hoog ingeschat worden, terwijl er nauwelijks baten te verwachten zijn boven de regeling van de AVG. Het ontwerp verwacht van elke verwerkingsverantwoordelijke om zorgvuldig te bewaken wanneer er een verdere verwerking voor kennisdoeleinden – hoe bescheiden ook – voorgenomen wordt en te investeren in een interne procedure die ervoor zorgt dat een publicatie conform artikel 192 § 2 van het ontwerp gebeurt. De gevraagde inspanning weegt het zwaarst door op kleine entiteiten, zoals bijvoorbeeld innovatieve KMO's of individuele onderzoekers, daar zij in de regel geen gespecialiseerde juridische hulp onmiddellijk ter beschikking hebben.

295. Ervaring met het openbaar register van verwerkingen leert dat algemene publicatieverplichtingen een eerder bescheiden rol spelen als waarborg van transparantie naar individuele betrokkenen toe.

296. De Commissie is van oordeel dat artikel 192 in zijn geheel geschrapt dient te worden. De verplichting tot het houden van een register zoals bepaald in artikel 30 AVG volstaat ook voor de

---

⁸⁶ Hoewel artikel 14(5)(b) AVG verwijst naar “*de in artikel 89, lid 1, bedoelde voorwaarden en waarborgen*”, leest de Commissie hierin geen impliciete toelating aan de wetgever om een afwijkende regeling in te voeren, bij gebrek aan vermelding in artikel 89(1) AVG dat “*in het lidstatelijke recht [kan] worden voorzien in afwijkingen*”.

context van titel 4, daarnaast regelen artikel 13 en 14 AVG reeds een hoger transparantieniveau ten aanzien van de betrokkene ingeval van hergebruik van persoonsgegevens (zowel intern als extern).

297. Indien de wetgever vasthoudt aan artikel 192 § 2 van het ontwerp, dan moeten de bedoeling en draagwijdte van de bepaling verduidelijkt worden én minstens ingeperkt tot verwerking door een andere verwerkingsverantwoordelijke dan degene die instond voor de oorspronkelijke verwerking. Overigens stelt de Commissie vast dat de Nederlandstalige en de Franstalige versie niet overeenstemmen.

7.3. Hoofdstuk III - Minimale gegevensverwerking

[Artikel 193](#)

298. Artikel 193 van het ontwerp herneemt het beginsel "minimale gegevensverwerking" vervat in artikel 5(1)(c) AVG en artikel 89(1) AVG en giet het samen met artikel 195 van het ontwerp in een strakker keurslijf (zie verder nrs. 309-313).

299. Het koninklijk besluit van 13 februari 2001 bevat in de artikelen 3-5 inderdaad een cascadesysteem voor latere verwerkingen voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden (bij voorkeur anonieme gegevens, zoniet gecodeerde gegevens, zoniet niet-gecodeerde gegevens). Artikel 193 van het ontwerp heeft als doel de verwerkingsverantwoordelijken "*aan te sporen om de verschillende mogelijkheden die hij heeft om zijn doeleinden te bereiken te onderzoeken om zijn doeleinden te bereiken*" (aldus de Memorie van toelichting). Voor zover deze bepaling louter gelezen moet worden als een artikel van pedagogische aard, heeft de Commissie geen principiële bezwaar tegen de herneming van de regeling uit artikelen 3-5 van het K.B. Volgende kanttekening moet hierbij wel gemaakt worden: persoonsgegevens deugdelijk anonimiseren zodat heridentificering praktisch wordt uitgesloten, blijkt zéér moeilijk te zijn.⁸⁷ Ook deugdelijk pseudonimiseren is geen evidentie. De meerwaarde die deze bepaling kan bieden voor de bescherming van betrokkenen is op zijn minst relatief te noemen.

300. De Commissie heeft zich in het verleden – behoudens marginale toetsing – niet geroepen gevoeld zich systematisch in te mengen in de wijze waarop onderzoek gevoerd werd. De Commissie beveelt haar opvolger aan deze lijn aan te houden, zeker nu het ontwerp zowel verdere verwerking als oorspronkelijke verwerking voor kennisdoeleinden omvat. Dit om een ontradingseffect op onderzoek dat - geheel volgens de regels van de kunst – bouwt op rechtstreeks contact met betrokkenen te vermijden.

---

⁸⁷ Zie bv. Paul Ohm, "*Broken Promises of Privacy: Responding to the Suprising Failure of Anonymization*", UCLA Law Review, 2010, p. 1701 e.v.

301. De Commissie is van oordeel dat artikel 193 van het ontwerp minstens dient beperkt te worden tot hergebruik van persoonsgegevens. Zie ook verder – afdeling 3 ‘Anonimisering of pseudonimisering van de gegevens verwerkt met het oog op onderzoek of statistische doeleinden’ (zie nr. 358 e.v.).

[Artikel 194](#)

302. Artikel 194 van het ontwerp luidt als volgt:

"Eerder dan de gegevens te verzamelen bij de betrokkene hanteert de verwerkingsverantwoordelijke met het oog op onderzoek of statistische doeleinden bij voorkeur de verdere verwerking.

Wanneer het niet mogelijk is om met een verdere verwerking het onderzoeksdoel of het statistische doel te bereiken, gaat hij over tot een nieuwe verzameling van gegevens bij de betrokkenen."

303. Uit de Memorie van toelichting blijkt dat de voorkeur voor hergebruik algemeen moet gelden, ook wanneer er sprake is van een mededeling van persoonsgegevens door *"de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking"* aan de *"verantwoordelijke voor de verdere verwerking"*. De Commissie licht verder bij Afdeling 2 ‘Gegevensverzameling via verdere verwerking van gegevens’ toe waarom de term ‘verdere verwerking’ ongeschikt is en hanteert hierna de term ‘hergebruik’ (zie nr. 344).

304. De invoering van een algemene geldende voorkeur voor hergebruik is een inperking van de vrijheid om onderzoek te doen. Historici die hedendaagse geschiedenis beschrijven en getuigen wens te interviewen zullen eerst afdoende moeten verantwoorden dat het bestuderen van bestaande geschreven bronnen het onmogelijk maakt hun onderzoeksdoel te bereiken. Wetenschappers uit allerlei humane disciplines zullen de keuze voor kwalitatieve onderzoek in rechtstreeks contact met betrokkenen moeten verdedigen, net als klinische studies in het medisch domein.

305. Deze inperking is niet terug te voeren op één van de beginselen van de AVG. Rechtstreeks een aantal vragen stellen aan de betrokkene voor een onderzoek zal in heel wat omstandigheden net beter stroken met de beginselen van transparantie, doelbinding en proportionaliteit (minimale gegevensverwerking) dan dezelfde informatie inzamelen uit andere bronnen met het oog op hergebruik.

De Memorie van toelichting erkent uitdrukkelijk dat het ontwerp een gebrek aan transparantie veroorzaakt, maar voert aan dat het dit gebrek compenseert via artikel 192 §2 en artikel 202 en volgende van het ontwerp. De deugdelijkheid van deze compensaties wordt elders besproken (zie hiervoor en hierna).

306. De verwijzingen in de Memorie van toelichting naar artikel 5(1)(b), artikel 89(1) AVG, overweging 162 en advies nr. 11/2003 van de Commissie overtuigen niet als verantwoording. Artikel 5(1)(b) verduidelijkt dat het doelbindingsbeginsel verdere verwerking voor kennisdoeleinden niet in de weg staat, het poneert evenwel geen algemene voorkeur voor hergebruik. Artikel 89(1) AVG herinnert onderzoekers aan het beginsel van minimale gegevensverwerking als volgt: "*Wanneer die doeleinden kunnen worden verwezenlijkt door verdere verwerking die de identificatie van betrokkenen niet of niet langer toelaat, moeten zij aldus worden verwezenlijkt.*" Uit deze zin kan geen algemene voorrang afgeleid worden voor verdere verwerking of hergebruik daar waar anonieme gegevens niet volstaan. Overweging 162 stelt inderdaad "*dat statistische resultaten ook voor andere doeleinden [kunnen] worden gebruikt, onder meer voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden*", maar er kan geen voorkeur voor hergebruik in gelezen worden.⁸⁸
307. Advies nr. 11/2003 van de Commissie⁸⁹ zegt uitdrukkelijk dat een voorkeur voor hergebruik geen operationele vertaling is van het proportionaliteitsprincipe, maar erkent inderdaad de waarde ervan binnen de specifieke context van de wet van 4 juli 1962 betreffende de openbare statistiek.
308. De Commissie acht artikel 194 van het ontwerp in strijd met artikel 6(4) AVG dat de verdere verwerking voor andere doelstellingen regelt en behoudens toepassing van artikel 23 AVG geen ruimte laat voor nationale afwijkingen. Verder strookt dit artikel ook niet met artikel 5 AVG, met name de beginselen transparantie, doelbinding en proportionaliteit (minimale gegevensverwerking) en de verantwoordingsplicht.
- [Artikel 195](#)
309. Artikel 195 verplicht de verwerkingsverantwoordelijke in bijlage bij diens register van de verwerkingsactiviteiten bij te houden welke toepassing hij maakt van artikelen 193 en 194 van het ontwerp. Daarenboven moet de verwerkingsverantwoordelijke steeds het advies inwinnen van zijn functionaris voor gegevensbescherming en dit eveneens toevoegen aan het register.
310. De Commissie stelt vast dat waar de Europese regelgever komaf maakt met tal van formalistische bepalingen, de Belgische wetgever tegen deze tendens ingaat in de context van titel 4. Nochtans is er geen reden om aan te nemen dat meer formalisme ook leidt tot een betere naleving van de gegevensbeschermingsregels.
311. De AVG huldigt de verantwoordingsplicht (artikel 5(2) AVG) dat de verwerkingsverantwoordelijke opdraagt de AVG na te leven en dit te kunnen aantonen. In het licht

---

⁸⁸ "... Onder statistische doeleinden wordt verstaan het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens die nodig zijn voor statistische onderzoeken en voor het produceren van statistische resultaten. ..."

⁸⁹ Advies nr. 11/2003 van de Commissie van 27 februari 2003 *betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 4 juli 1962 betreffende de openbare statistiek.*

hiervan is het dan ook zonder meer aan te bevelen dat de verwerkingsverantwoordelijke documenteert welke keuzes hij maakt inzake de verwerking van persoonsgegevens. De flexibiliteit waarmee artikel 24(1) AVG dit invult – rekening houdend met de aard, de omvang, de context en het doel van de verwerking en de eraan verbonden risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen, ontbreekt in het ontwerp.

312. Zoals eerder toegelicht is dit strikte regime virtueel op elke verwerkingsverantwoordelijke van toepassing en kan de maatschappelijke kost ervan – niet in het minst voor KMO's en individuele onderzoekers – enkel als zeer hoog ingeschat worden.

De Commissie herhaalt dat het inschakelen van een functionaris voor gegevensbescherming voor elke verwerking voor kennisdoeleinden manifest overmatig is (zie nr. 283-285).

313. De Commissie ziet geen meerwaarde in artikel 195 van het ontwerp en is van oordeel dat het geschrapt moet worden wegens in strijd met artikel 24 AVG.

[Artikel 196](#)

314. Artikel 196 van het ontwerp luidt als volgt:

“Voorafgaand aan de verzameling verantwoordt de verantwoordelijke voor de verwerking met het oog op archivering het algemeen belang van de bewaarde archieven.

De verantwoording wordt bij het register van de verwerkingsactiviteiten gevoegd.”

315. Uit de Memorie van toelichting blijkt dat ook deze bepaling enkel geschreven is met de activiteiten van publieke archiefinstanties in gedachten. De volgorde van de acties – verantwoording van het algemeen belang voorafgaand aan de verzameling van archieven – wijst hier eveneens op. De Commissie verwijst naar de hierboven gemaakte opmerkingen hierover (zie nr. 274).

316. In het licht van de verantwoordingsplicht (artikel 5(2) AVG) is het zonder meer aan te bevelen dat de verwerkingsverantwoordelijke de verwerking voor archiefdoeleinden in het algemeen belang goed documenteert. Het formalisme van artikel 196 doorkruist de flexibele regeling van artikel 24(1) AVG.

317. De Commissie ziet geen meerwaarde in artikel 196 van het ontwerp en is van oordeel dat het geschrapt moet worden wegens in strijd met artikel 24 AVG.

7.4. Hoofdstuk IV - Gegevensverzameling

7.4.1. Afdeling 1 - Gegevensverzameling bij de betrokkene

[Artikel 197](#)

[Rechtstreekse gegevensverzameling](#)

318. Artikel 197 van het ontwerp bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke die gegevens verzamelt bij de betrokkene hem hiervan op de hoogte stelt – een verplichting die reeds volgt uit artikel 13 AVG.

319. Betreft het een inzameling van gevoelige gegevens dan moet de verwerkingsverantwoordelijke in beginsel verplicht de toestemming van de betrokkene verkrijgen. De vereiste van toestemming is volgens de Memorie van toelichting een passende en specifieke maatregel bij wet te treffen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkene zoals vereist door artikel 9.2.j AVG.

320. Evenwel komt de vereiste van toestemming neer op het schrappen van artikel 9.2.j AVG als uitzonderingsgrond die de verwerking van gevoelige gegevens toelaat. Geen soelaas bieden de uitzonderingen op de toestemmingsvereiste vervat in artikel 197, 2^e lid van het ontwerp voor de gevallen waarin:

- 1. de gegevens door de betrokkene zelf openbaar zijn gemaakt; of*
- 2. de verzameling door een wet of een openbaar belang verplicht is geworden; of*
- 3. de verzameling wordt verricht in het vitaal belang van de betrokkene.*

321. De oplettende lezer stelt vast dat deze opsomming deels - maar allerm minst volledig - bewoordingen herneemt van artikel 9.2 AVG, zonder hiermee een uitweg te vinden uit de kringredenering gecreëerd door artikel 197 van het ontwerp. Het probleem wordt treffend geïllustreerd door hetgeen de Memorie van toelichting stelt over de gevolgen te geven aan de intrekking van de toestemming in deze context. Omdat de toestemming hier geldt als waarborg en niet als rechtsgrondslag, heeft intrekking geen gevolgen:

“Wanneer de persoon zijn toestemming intrekt behoudt de verwerking met het oog op archivering, onderzoek en statistische doeleinden zijn rechtsgrond : de wet aangenomen krachtens artikel 9.2 j) van de Verordening.

In dit geval bepaalt artikel 17.3 .d) van de Verordening uitdrukkelijk dat het recht op vergetelheid niet van toepassing is “voor zover die verwerking noodzakelijk is (...) met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden overeenkomstig artikel 89, lid 1, voor zover het in lid 1 bedoelde recht de verwezenlijking van de doeleinden van die verwerking onmogelijk dreigt te maken of ernstig in het gedrang dreigt te brengen”.

322. Hoe verwerkingsverantwoordelijken de draagwijdte van deze toestemmings-als-waarborg op een begrijpelijke manier zullen kunnen uitleggen aan betrokkenen is een groot vraagteken. Ook handhaving van deze verplichting door de GBA zal geen sinecure zijn.

323. Het ontwerp beperkt de gevallen opgesomd in artikel 9.2 AVG waarin de verwerking van gevoelige gegevens is toegelaten en gaat hiermee verder dan de openingsclausule opgenomen in artikel 9.4 AVG die toelaat dat lidstaten "*bijkomende voorwaarden, waaronder beperkingen, met betrekking tot de verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens of gegevens over gezondheid handhaven of invoeren*" en niet voor andere types gevoelige gegevens.

324. De Commissie is van oordeel dat artikel 197 van het ontwerp minstens strijdig is met artikel 9 AVG, en voor het overige onnodig artikel 13 AVG herneemt, en geschrapt moet worden.

[Artikel 198](#)

325. Artikel 198 van het ontwerp verplicht tot enkele aanvullingen op artikel 13 AVG.

326. Wat betreft de kennisgeving van "*het algemene belang van de verzamelde gegevens, voor de verwerkingen met het oog op archivering*" herneemt de Commissie de opmerking dat de rechtstreekse inzameling van persoonsgegevens slechts één geval is waarin archivering in het algemeen belang aan de orde is (zie nr. 274).

327. Wat betreft een kennisgeving van de nadere regels inzake de uitoefening van de rechten van de betrokkene, volgt deze verplichting reeds uit artikel 12.2 AVG.

328. De Commissie raakt elders in het advies de overige elementen van de kennisgeving aan:

- de anonimisering of eventuele pseudonimisering van de gegevens na verzameling ervan, voor de verwerking met het oog op onderzoek of statistische doeleinden (nr. 299-301);
- de beperkingen inzake de verspreiding en de mededeling van de gegevens (nr. 377-388);
- de beperkingen van de rechten van de betrokkene (nr. 332 e.v., nr. 355 e.v., nr. 373 e.v.);

329. De Commissie is van oordeel dat dit artikel naar aanleiding van de opmerkingen waarnaar hierboven verwezen dient geschrapt of minstens herschreven te worden.

[Artikelen 199 en 200](#)

330. Het ontwerp verplicht de verwerkingsverantwoordelijke ertoe zijn kennisgeving ter advies voor te leggen aan de functionaris voor gegevensbescherming, en vervolgens de kennisgeving, het advies én eventuele motivering voor het niet volgen van dat advies in bijlage bij het register van de verwerkingsactiviteiten te voegen.

331. Deze bepaling is in grote mate overlappend met artikel 195 van het ontwerp. De Commissie herneemt haar opmerkingen bij die bepalingen (zie nrs. 309-313). De Commissie ziet geen

meerwaarde in de artikelen 199 en 200 van het ontwerp en is van oordeel dat ze geschrapt moeten worden wegens in strijd is met artikel 24 AVG.

[Artikel 201](#)

332. Artikel 201, §1 van het ontwerp maakt toepassing van artikel 89(2)-(3) AVG en bepaalt dat de artikelen 15 en 16 AVG niet van toepassing zijn op verwerkingen voor kennisdoeleinden in twee gevallen.
333. Het eerste geval is wanneer *“de verwerkingsverantwoordelijke motiveert dat de uitoefening van die rechten de verwezenlijking van die archiverings-, onderzoeks- of statistische doeleinden onmogelijk dreigt te maken of ernstig te belemmeren”*. In dat geval moet *“[de] verantwoording, het advies van de functionaris voor gegevensbescherming van de verwerkingsverantwoordelijke en de verantwoording van de verwerkingsverantwoordelijke wanneer hij het advies van de functionaris voor gegevensbescherming niet volgt, worden [gevoegd] bij het register van de verwerkingsactiviteiten”*. Deze formalistische insteek is in grote mate overlappend met de artikelen 195, 199 en 200 van het ontwerp, de Commissie herneemt haar opmerkingen bij die bepalingen en meent dat de tweede zin geschrapt moet worden wegens in strijd met artikel 24 AVG.
334. Het tweede geval is wanneer er een wettelijke basis te vinden is voor de verwerking in Europese regelgeving, een wet, decreet of ordonnantie die:
- *de verwerkingsverantwoordelijke een mandaat geeft om gegevens te verwerken met het oog op archivering, onderzoek of statische doeleinden, en*
  - *regels inzake veiligheid en vertrouwelijkheid oplegt aan de personen die werken onder de verantwoordelijkheid of voor rekening van de verwerkingsverantwoordelijke, en*
  - *het hergebruik van de gegevens voor andere doeleinden verbiedt.*
335. Met opzet is in dit tweede geval geen sprake van een afwijking “voor zover die rechten de verwezenlijking van de specifieke doeleinden onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren” (art. 89(2)-(3) AVG), immers het “wetsontwerp gaat ervan uit dat de uitoefening van die rechten op inzage en op rectificatie de verwerking met het oog op archivering of statistische doeleinden ernstig belemmert” aldus de Memorie van toelichting. Deze bepaling is om deze reden alleen al problematisch.
336. Veiligheid en vertrouwelijkheid worden reeds opgelegd door artikel 32.4 AVG dat expliciet verwijst naar *“iedere natuurlijke persoon die handelt onder het gezag van de verwerkingsverantwoordelijke of van de verwerker”*. In artikelen 28.3.b en 29 AVG komt dit eveneens aan bod. Het tweede verplicht element is overbodig.
- Overigens voldoet de Archiefwet van 24 juni 1955 – in de Memorie van toelichting vermeld als voorbeeld – niet aan deze vereiste.

337. Hoogst opmerkelijk is het laatste element – het verbod op hergebruik van de gegevens voor andere doeleinden. De stelling in de Memorie van toelichting dat de persoonsgegevens kunnen *"hergebruikt worden door andere verwerkingsverantwoordelijken met het oog op historisch of sociologisch onderzoek of statistische doeleinden"* – verwijzend naar overweging 158 – stemt niet overeen met de ontwerptekst.

De Archiefwet van 24 juni 1955 vervult deze voorwaarde niet. Volgens de definitie van 'archivering in het algemeen belang' opgenomen in het ontwerp is de bedoeling hiervan precies om bronnen toegankelijk te maken in het algemeen belang, hetgeen minstens een hergebruik laat veronderstellen voor andere doeleinden dan deze die het Rijksarchief als wettelijke opdracht heeft. Ook de wet van 4 juli 1962 betreffende de openbare statistiek organiseert zelf hergebruik voor andere doeleinden dan deze die het Nationaal Instituut voor de Statistiek als wettelijke opdracht heeft. Minstens zal de onderzoeker die gegevens verkrijgt uit het Rijksarchief of vanwege het Nationaal Instituut voor de Statistiek twijfelen over de toepassing van de uitzondering.

338. Artikel 201, § 2 bepaalt: *"De artikelen 17, 18 en 21 van de Verordening zijn niet van toepassing op verwerkingen met het oog op onderzoek of statistische doeleinden die vervat zijn in de kennisgeving opgelegd in artikel 14 van de Verordening."*

339. Artikel 201, § 3 bepaalt: *"De artikelen 17, 18, 20 en 21 van de Verordening zijn niet van toepassing op verwerkingen met het oog op archivering die vervat zijn in de kennisgeving betreffende de gegevensverzameling, opgelegd in artikel 14 van de Verordening."*

340. De vermelding van een afwijking op artikel 17 AVG is in strijd met de AVG daar dit artikel niet vermeld wordt in de openingsclausules van artikel 89(2)-(3) AVG. Artikel 17 AVG bevat reeds een uitzondering voor kennisdoeleinden (in 17.3.d AVG) zodat een afwijking niet nodig is.

341. Artikel 201, §2-3 van het ontwerp staat in de afdeling gewijd aan 'gegevensverzameling bij de betrokkene', maar is van toepassing op verwerkingen *"die vervat zijn in de kennisgeving betreffende de gegevensverzameling opgelegd in artikel 14 van de Verordening"*, dat geldt in geval van onrechtstreekse verzameling. De Memorie van Toelichting zwijgt over deze zinssnede zodat de Commissie in het duister tast over de achterliggende bedoeling.

342. Het ontwerp schrapt de rechten van de betrokkene binnen deze context, hetgeen verder gaat dan een afwijking invoeren *"voor zover die rechten de verwezenlijking van de specifieke doeleinden onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren"* (art. 89(2)-(3) AVG).

343. De Commissie is van oordeel dat artikel 201 van het ontwerp in strijd is met de AVG en herwerkt dient te worden. De Commissie beveelt de ontwerp-steller aan aansluiting te zoeken bij de regeling

die reeds uitgevaardigd werd in andere Europese lidstaten, bijvoorbeeld de Duitse of Oostenrijkse regeling.⁹⁰

7.4.2. Afdeling 2 - Gegevensverzameling via verdere verwerking van gegevens

344. Het opschrift van afdeling 2 'Gegevensverzameling via verdere verwerking van gegevens' is intern contradictorisch. De term 'verdere verwerking'⁹¹ moet in het licht van de AVG als een verwijzing naar artikel 6.4 AVG begrepen worden – dat slaat op verwerking voor een ander doel door één en dezelfde verwerkingsverantwoordelijke. De Memorie van toelichting gaat daarentegen uit van onderscheiden verwerkingsverantwoordelijken: een "*verantwoordelijke voor de verdere verwerking*" die met "*de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking*" verplicht een overeenkomst moet afsluiten. In termen van de AVG is er in dit geval sprake van onrechtstreekse inzameling (hergebruik) van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 14 AVG.

345. Gelet op het hoogst problematisch karakter van het door artikel 194 van het ontwerp ingevoerd beginsel van voorkeur voor hergebruik van persoonsgegevens, is de Commissie van oordeel dat Afdeling 2 geschrapt dient te worden.

[Artikel 202](#)

346. Artikel 202 van het ontwerp verplicht tot het afsluiten van een overeenkomst tussen de "verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking" en de hergebruiker ("verantwoordelijke voor de verdere verwerking").

347. De Memorie van toelichting motiveert niet welke bepaling van de AVG toelaat dergelijke verplichting op te leggen. De Commissie meent dat dit artikel overbodig is en geschrapt moet worden.

[Artikel 203](#)

348. Artikel 203 van het ontwerp voert het begrip 'openbare verwerking van gegevens' ten tonele om een vrijstelling van de verplichting tot afsluiten van een overeenkomst te kunnen verlenen. De Memorie van toelichting blijft vaag over de invulling van dit begrip en omschrijft het enerzijds als elke "verwerking zonder beperking tot toegang, noch voor de betrokken personen, noch voor derden" en vult anderzijds aan met de semi-publieke plaatsen beschreven in een arrest van het Hof van Cassatie van 28 maart 2017.

⁹⁰ Zie § 26 en § 27 van de Duitse Datenschutz-Anpassungs- und –Umsetzungsgesetz, gepubliceerd in het BGB I NR. 44/2017; § 7 van de Oostenrijkse *Bundesgesetz über den Schutz personenbezogener Daten* zoals aangepast door de *Datenschutz-Anpassungsgesetz 2018*, gepubliceerd in het BGBl. I Nr. 120/2017.

⁹¹ Deze terminologie werd vermoedelijk overgenomen uit het K.B. van 13 februari 2001 dat spreekt over 'latere verwerking' net als Richtlijn 1995/46/EC in de context van kennisdoeleinden.

349. De Commissie meent dat dit artikel onnodige complicaties met zich meebrengt en net als het voorgaande geschrapt moet worden.

[Artikel 204](#)

350. Artikel 204 van het ontwerp bevat een tweede vrijstelling van de verplichting tot afsluiten van een overeenkomst in dezelfde bewoordingen als artikel 201, §1, b van het ontwerp.

351. De Commissie verwijst naar de opmerkingen hierboven gemaakt bij artikel 201, §1, b en 203 van het ontwerp en is van oordeel dat deze bepaling geschrapt moet worden.

[Artikelen 205-207](#)

352. Gelet op de opmerkingen hierboven geformuleerd is de Commissie van oordeel dat de artikelen 205 tot en met 207 die de inhoud van de overeenkomst of kennisgeving opgelegd bij artikelen 202 en 204 van het ontwerp geschrapt dienen te worden.

353. In het bijzonder moeten de bepalingen geschrapt worden die de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking een zekere zeggenschap geven over de activiteiten van 3de verantwoordelijke voor de verdere verwerking". Van de eerstgenoemde moet voorafgaand akkoord gevraagd worden bij de inschakeling van een verwerker door de hergebruiker en voor een nieuwe verdere verwerking. Hiermee mengt het ontwerp zich verregaand in met het opzet en de uitvoering van onderzoek, zonder hiervoor enige rechtvaardiging te bieden.

354. De verantwoordingsplicht verwoord in de artikelen 5.2 en 24 AVG zal de verwerkingsverantwoordelijke ertoe brengen een overeenkomst af te sluiten met de bron van de onderzoeksgegevens, met een inhoud gepast voor de aard, de omvang, de context en het doel van de verwerking. Het keurslijf opgelegd door artikelen 205-207 van het ontwerp is overbodig en de Commissie is van oordeel dat het geschrapt moet worden.

[Artikel 208](#)

355. Artikel 208 van het ontwerp herneemt de inhoud van artikel 201 §1 van het ontwerp dat geldt voor rechtstreekse inzameling van persoonsgegevens voor kennisdoeleinden, met toevoeging van artikel 14 AVG in de opsomming. De vermelding van een afwijking op artikel 14 AVG is in strijd met de AVG daar dit artikel niet vermeld wordt in de openingsclausules van artikel 89(2)-(3) AVG. Artikel 14 AVG bevat reeds een uitzondering voor kennisdoeleinden (in 14.5.b AVG) zodat een afwijking niet nodig is.

356. De Commissie verwijst voor het overige naar de opmerkingen gemaakt hierboven bij artikel 201, §1 van het ontwerp en afdeling 2 'Gegevensverzameling via verdere verwerking van gegevens' en is van oordeel dat deze bepaling herschreven moet worden.

[Artikel 209](#)

357. Artikel 209 van het ontwerp herneemt grotendeels de inhoud van artikel 201, §2 en §3 van het ontwerp dat geldt voor rechtstreekse inzameling van persoonsgegevens voor kennisdoeleinden. De Commissie verwijst naar de opmerkingen gemaakt hierboven bij artikel 201, §2 van het ontwerp en afdeling 2 'Gegevensverzameling via verdere verwerking van gegevens' en is van oordeel dat deze bepaling herschreven moet worden.

7.4.3. Afdeling 3 - Anonimisering of pseudonimisering van de gegevens verwerkt met het oog op onderzoek of statistische doeleinden

358. De Memorie van toelichting geeft volgende bestaansredenen voor afdeling 3 van het ontwerp:

Artikel 89 van de Verordening bepaalt dat de passende waarborgen:

- *pseudonimisering inhouden;*
- *de voorkeur geven aan verdere verwerkingen die de identificatie van betrokkenen niet of niet langer toelaten.*

[Deze] afdeling brengt die principes ten uitvoer.

359. De gebruikte bewoordingen verwijzen naar artikel 89(1) AVG, zoals hierboven toegelicht leest de Commissie hierin slechts een herinnering aan de toepasselijkheid van de AVG in deze context en geen toelating aan de wetgever om een omvattend afwijkend regime in te voeren (zie nrs. 256, 257 e.v.).

De Memorie van toelichting motiveert niet welke bepaling(en) van de AVG toelaat (toelaten) de in afdeling 3 opgenomen verplichting op te leggen.

360. De Commissie meent dat deze afdeling geschrapt moet worden gelet op het problematisch karakter van de erin opgenomen bepalingen.

[Artikelen 210, 211, 213 en 214](#)

361. Artikelen 210, 211, 213 en 214 van het ontwerp bepalen dat de allereerste stap in elke verwerking voor wetenschappelijk of historisch onderzoek of voor statistische doeleinden moet bestaan in de anonimisering of pseudonimisering van persoonsgegevens. Artikel 210 van het ontwerp regelt dit voor het geval van rechtstreekse inzameling, artikel 211 van het ontwerp voor verwerkingen "door een verantwoordelijke voor een latere verwerking die dezelfde is als de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking".

362. De verwerkingsverantwoordelijke die via onrechtstreekse inzameling (hergebruik) persoonsgegevens bekomt voor deze doeleinden komt aan bod in artikel 213 van het ontwerp. De

verwerkingsverantwoordelijke die via onrechtstreekse inzameling (hergebruik) persoonsgegevens bekomt uit verschillende bronnen is onderworpen aan artikel 214 van het ontwerp.

363. Het ligt voor de hand dat persoonsgegevens zo vroeg mogelijk gepseudonimeerd moeten worden – waar mogelijk – om in overeenstemming te zijn met de bepalingen van de AVG. Dermate gedetailleerde regels over wie dit wanneer moet doen zijn evenwel overbodig. De betrokken partijen zijn het best geplaatst om te bepalen hoe de lasten die pseudonisering met zich meebrengt te verdelen.
364. De Memorie van toelichting stelt dat deze bepalingen *"niet van toepassing [zijn] op de verwerkingen voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden waarvan de verwerkingsverantwoordelijke, overeenkomstig artikel 100 van dit ontwerp, aantoont dat hij de doeleinden van de verwerking niet kan verwezenlijken met enkel beroep te hebben op niet gepseudonymiseerde of niet geanonymiseerde persoonsgegevens."*⁹²
Dit stemt niet overeen met de tekst van deze bepalingen die geen enkele uitzondering bevatten⁹³, hetgeen vanzelfsprekend voor historisch onderzoek - maar even goed in andere gevallen – neerkomt op een verbod van bepaalde gangbare onderzoeksmethoden.
365. In heel wat gevallen is voor de praktische organisatie van het onderzoek de identificatie van de betrokkenen op welbepaalde momenten nodig is: bijvoorbeeld om respondenten voor interviews te contacteren, opvolgingsenquêtes te doen, een panel samen te stellen voor onderzoeken of om kandidaten voor klinische proeven te werven en te selecteren. Een voorzichtige onderzoeker zal identificatiegegevens – waar mogelijk – afzonderlijk bewaren van de overige gegevens om te voldoen aan de vereisten van de AVG, ook zonder expliciete bepaling in het nationale recht.
366. De Commissie herneemt de kanttekening die eerder gemaakt werd over anonimisering en pseudonisering (zie nr. 299). De Commissie meent dat de inmenging in de wijze waarop verwerkingsverantwoordelijken hun onderzoeksactiviteiten vorm geven – en het gedeeltelijk verbod op onderzoeksmethoden - niet gerechtvaardigd wordt door de Memorie van toelichting en daarenboven ingaat tegen het basisbeginsel verwoord door artikelen 5.2 en 24 AVG. De verantwoordingsplicht houdt immers in dat de verwerkingsverantwoordelijke effectief verantwoordelijk is voor de naleving van de AVG en dit kan aantonen. Bijgevolg is de Commissie van oordeel dat deze bepalingen geschrapt moeten worden.

[Artikel 212](#)

---

⁹² De verwijzing naar artikel 100 moet hier vermoedelijk als artikel 193 gelezen worden.

⁹³ Artikel 213 en 214 bevatten wel de zinsnede "[onverminderd] bijzondere bepalingen" maar dit kan moeilijk als een uitzondering geïdentificeerd worden.

367. Artikel 212 van het ontwerp bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke de gegevens slechts mag depseudonimiseren indien dat noodzakelijk is voor het onderzoek of de statistische doeleinden en na advies van de functionaris voor gegevensbescherming.

368. De Commissie herneemt haar opmerking hierboven gemaakt bij artikel 195 van het ontwerp en is van oordeel dat het artikel 212 geschrapt moet worden (zie nrs. 309-313).

[Artikel 215](#)

369. Artikel 215 van het ontwerp luidt als volgt :

“De derde vertrouwenspersoon mag geen belangenconflict hebben met de verantwoordelijke voor de verdere verwerking.

De derde vertrouwenspersoon is verwerker van de oorspronkelijke verwerkingsverantwoordelijken.”

370. Het eerste lid volgt reeds uit de definitie van “derde vertrouwenspersoon”. Het tweede lid geeft een bepaalde invulling aan het begrip ‘verwerker’ die niet noodzakelijk overeenstemt is met de criteria bepaald door artikel 4.8 AVG, zodat dit lid hiermee in strijd is. De Commissie meent dat dit artikel geschrapt moet worden.

[Artikel 216](#)

371. Volgens artikel 216 van het ontwerp controleert de functionaris voor gegevensbescherming het gebruik van de pseudonimiseringsleutels.

372. De Commissie herneemt de eerder gemaakte opmerkingen over de verplichte inschakeling van een functionaris voor gegevensbescherming en is van oordeel dat dit artikel geschrapt moet worden (zie nrs. 283-285).

[Artikel 217](#)

373. Artikel 217 van het ontwerp bevat net als artikelen 201, 208 en 209 afwijkingen op bepaalde rechten van de betrokkene wanneer de gegevens geanonimiseerd of gepseudonimiseerd zijn.

374. Eens gegevens deugdelijk geanonimiseerd zijn is de AVG niet langer van toepassing, zodat een afwijking overbodig is.

Eens gegevens gepseudonimiseerd zijn, geldt de beperking van artikel 11 AVG op de rechten vervat in artikelen 15 tot en met 20 AVG, behalve wanneer de betrokkene aanvullende gegevens verstrekt die het mogelijk maken hem te identificeren. Artikel 217 beperkt de rechten van betrokkenen ook in deze gevallen.

375. De vermelding van een afwijking op artikel 14 AVG is in strijd met de AVG daar dit artikel niet vermeld wordt in de openingsclausules van artikel 89(2)-(3) AVG. Artikel 14 AVG bevat reeds een uitzondering voor kennisdoeleinden (in 14.5.b AVG) zodat een afwijking niet nodig is.

376. De Commissie verwijst voor het overige naar de opmerkingen gemaakt hierboven bij artikel 201 van het ontwerp en meent dat artikel 217 geschrapt moet worden

7.4.4. Afdeling 4 - Verspreiding van gegevens verwerkt met het oog op archivering, onderzoek of statistische doeleinden

377. De Memorie van toelichting bevat geen verwijzing naar bepalingen van de AVG die door deze afdeling geïmplementeerd zouden worden, maar verwijst naar twee overwegingen die verband houden met artikel 89 AVG. Zoals hierboven toegelicht bevat artikel 89(1) AVG geen openingsclausule voor de lidstaten (zie nrs. 256, 257 e.v.). Deze afdeling voert een afwijkend regime in voor de verwerking van niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens voor kennisdoeleinden – meer bepaald de verspreiding ervan – en is bij gebrek aan rechtvaardiging strijdig met de AVG.

378. Overigens regelt Hoofdstuk V van titel 1 de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van academische uitdrukkingsvormen reeds, zonder dat in deze afdeling het verband daarmee gelegd wordt. De Commissie is van oordeel dat de regeling die geldt voor de publicatie van onderzoeksresultaten parallel moet lopen met de regeling die geldt voor de publicatie van journalistieke artikelen, omdat het onderscheid tussen beide activiteiten maken in de praktijk vrijwel onmogelijk is.

379. De Commissie herhaalt nogmaals dat de draagwijdte van de artikelen 218 en 219 van het ontwerp moeilijk te doorgronden is door het dubbel onderscheid dat gemaakt wordt in toepassingsgebied.

380. Artikel 218 van het ontwerp regelt de publicatie van persoonsgegevens in niet-gepseudonimiseerde vorm – zowel voor gevoelige als niet-gevoelige gegevens. Dit is toegelaten onder bepaalde voorwaarden geïnspireerd op de huidige regeling⁹⁴:

- a) de betrokkene zijn toestemming heeft verleend; of*
- b) de gegevens door de betrokkene zelf openbaar zijn gemaakt; of*
- c) de gegevens nauw samenhangen met het openbare of historische karakter van de betrokkene; of*

---

⁹⁴ Art. 23 van het K.B. van 13 februari 2001.

d) de gegevens nauw samenhangen met het openbare of historische karakter van feiten waarbij de betrokkene betrokken was.

381. Artikel 219 van het ontwerp bepaalt dat voor zover het gaat om niet-gevoelige gegevens, de publicatie in gepseudonimiseerde vorm toegelaten is. Aan te nemen is dat voor gevoelige gegevens de publicatiemogelijkheid geregeld in artikel 218 van het ontwerp alsnog van toepassing is.
382. De Commissie dringt er op aan dat deze artikelen geschrapt worden.

7.4.5. Afdeling 5 - Mededeling van de gegevens verwerkt met het oog op archivering, onderzoek of statistische doeleinden

383. De Memorie van toelichting bevat geen verwijzing naar bepalingen van de AVG die door deze afdeling geïmplementeerd zouden worden. Zoals hierboven toegelicht bevat artikel 89(1) AVG geen openingsclausule voor de lidstaten (zie nrs. 256, 257 e.v.). Deze afdeling voert een afwijkend regime in voor de verwerking van niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens voor kennisdoeleinden – meer bepaald voor de mededeling ervan aan een derde - en is hierdoor strijdig met de AVG.
384. Ten overvloede stelt de Commissie vast dat de draagwijdte van artikel 220 van het ontwerp – een verbod op het reproduceren van niet-gepseudonimiseerde gegevens – in die mate vaag gesteld wordt zodat de handhaving ervan problematisch is. Zeker is dat reproductie van gegevens een onontkoombare noodzaak is in elk informaticasysteem, al was het maar om gegevens van het opslagmedium op een scherm te kunnen tonen. Het verbod niet-gepseudonimiseerde gegevens te reproduceren komt in elk geval neer op een algeheel verbod op het gebruik van geautomatiseerde middelen voor de verwerking – zelfs indien deze middelen net dienen om de persoonsgegevens te pseudonimiseren.
385. Verder stelt de Commissie vast dat deze bepaling niet verenigbaar is met artikel 214 van het ontwerp dat ingeval van koppeling van verschillende initiële verwerkingen regelt wie tot pseudonimisering moet over gaan – hetgeen moeilijk te realiseren is zonder reproductie van de persoonsgegevens.
386. De Memorie van toelichting stelt dat het de bedoeling is “safe rooms” te verplichten, waar de onderzoeker geen foto’s of scans mag nemen, maar wel notities mag nemen. Dit strookt niet met de inhoud van de ontwerp-tekst, daar handgeschreven notities wel degelijk ook ‘reproducties’ zijn.

387. Het verbod geldt weliswaar niet voor elke verwerking voor kennisdoeleinden, het geldt van zodra er sprake is van “mededeling van de gegevens”, waarmee onrechtstreekse inzameling van persoonsgegevens bedoeld wordt ogenschijnlijk⁹⁵ en het één van drie criteria vervuld zijn:

- a) het om gevoelige gegevens gaat; of*
- b) de overeenkomst tussen de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking en de verantwoordelijke voor de verdere verwerking zulks verbiedt; of*
- c) die reproductie de veiligheid van de betrokkene in het gedrang kan brengen.*

388. De drempel voor toepasselijkheid van deze ontwerp-bepaling is zodanig laag, dat een onvoorstelbaar groot aantal verwerkingen voor kennisdoeleinden hierdoor getroffen worden, ongeacht hoe hoog of hoe laag het risico ook is die deze met zich meebrengen voor betrokkenen. Een systeem van “safe rooms” opleggen als algemeen geldende verplichting is vanzelfsprekend overmatig. De uitzonderingen vermeld in artikel 221 zijn niet meer dan een doekje voor het bloeden.

De Commissie dringt aan op de schrapping van deze artikelen.

CONCLUSIE van de Commissie over titel 4 van het ontwerp

389. In het licht van de bovenstaande bemerkingen is advies van de Commissie ongunstig voor de totaliteit van titel 4 van het ontwerp.

---

⁹⁵ Het ontwerp definieert “mededeling van gegevens” als “mededeling van gegevens aan geïdentificeerde derde” (artikel 188, 10° van het ontwerp).

8. TITEL 5 : RECHTSMIDDELEN EN VERTEGENWOORDIGING VAN DE BETROKKENEN

8.1. Hoofdstuk I - Vordering tot staking

Bevoegdheidsregeling (art. 222)

390. Art. 222 regelt de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zitting houdende zoals in kortgeding, wanneer een verwerking inbreuk maakt op een wettelijke of reglementaire bepaling betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens⁹⁶.

391. De Commissie verwelkomt de keuze van de wetgever om in een doeltreffende voorziening in rechte te voorzien via een procedure zoals in kortgeding. De bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg wordt algemeen omschreven. Bijgevolg is de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg op grond van deze bepaling bevoegd om kennis te nemen van vorderingen ingesteld door de GBA ingevolge art. 6 GBAW.⁹⁷ Dit wordt overigens uitdrukkelijk bevestigd door art. 224.3.2.

392. De Memorie van toelichting verwijst enkel naar de vordering tot staking zoals thans voorzien in art. 14 WVP (dat vanaf 25 mei 2018 wordt opgeheven). Om de lezer een beter begrip te geven van de werkelijke draagwijdte van deze bepaling, raadt de Commissie de wetgever aan om uitdrukkelijk toe te lichten dat art. 222 de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bevoegd maakt om kennis te nemen van vorderingen ingesteld door de GBA ingevolge art. 6 GBAW.

393. Ook verdient het aanbeveling om in de Memorie van Toelichting te preciseren dat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg via art. 222 ook kan worden gevat om, overeenkomstig art. 267 VWEU, een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie. Overeenkomstig het Schrems arrest (C-362/14), moet de nationale wetgever immers beroepsgangen voorzien waarmee de bevoegde autoriteit grieven omtrent de geldigheid van een handeling van de Unie aan de nationale rechter kan voorleggen, zodat die laatste, wanneer hij twijfelt ten aanzien van de geldigheid van de handeling, de vraag naar de geldigheid ervan prejudicieel kan verwijzen.⁹⁸

---

⁹⁶ De Commissie merkt op dat de Franstalige versie spreekt van “*dispositions légales ou réglementaires*”, terwijl de Nederlandstalige versie spreekt van “*wettelijke en reglementaire bepaling*”. De Nederlandstalige versie dient te worden aangepast door het woord “of” te gebruiken, aangezien hier geen cumulatieve voorwaarde kan worden gesteld.

⁹⁷ De lidstaten zijn op grond van artikel 58(5) AVG verplicht om bij wet te bepalen dat hun toezichthoudende autoriteit bevoegd is om “*inbreuken op deze verordening ter kennis te brengen van de gerechtelijke autoriteiten en, waar passend, daartegen een rechtsoverheidsvordering in te stellen of anderszins in rechte op te treden, teneinde de bepalingen van deze verordening te doen naleven*”.

⁹⁸ HVJEU, Maximilian Schrems t. Data Protection Commissioner, Zaak C-362/14, paragraaf 65.

Lacune: dreiging van ernstige inbreuk

394. Indien het waarschijnlijk is dat een voorgenomen verwerking, die op punt staat om te gebeuren, een ernstige inbreuk zal maken op een wettelijke of reglementaire bepaling betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens, moet men de (verdere) uitvoering van die verwerking kunnen voorkomen.

395. Een gelijkaardige mogelijkheid wordt voorzien in art. 1 van de Wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu⁹⁹, welk bepaalt dat:

"Onverminderd de bevoegdheid van andere rechtscolleges op basis van andere wetsbepalingen, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op verzoek van de procureur des Konings, van een administratieve overheid of van een rechtspersoon zoals omschreven in artikel 2, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende handeling, die een kennelijke inbreuk is of een ernstige dreiging vormt voor een inbreuk op één of meer bepalingen van wetten, decreten, ordonnanties, verordeningen of besluiten betreffende de bescherming van het leefmilieu. Hij kan de staking bevelen van handelingen waarvan de uitvoering reeds is begonnen of maatregelen opleggen ter preventie van de uitvoering ervan of ter voorkoming van schade aan het leefmilieu. Voor elk debat over de grond van de zaak moet een verzoeningspoging plaatshebben. De voorzitter kan aan de overtreder een termijn toestaan om aan de opgelegde maatregelen te voldoen."

396. Art. 222 regelt enkel de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg indien er sprake is van een verwerking. Strikt genomen zou de voorzitter van de rechtbank dan ook niet bevoegd zijn om uitspraak te doen wanneer de verwerking als zodanig nog niet is aangevangen, zelfs wanneer het waarschijnlijk is dat een voorgenomen verwerking een ernstige inbreuk zal maken op een wettelijke of reglementaire bepaling betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens.

397. De Commissie raadt aan om, naar analogie van voornoemde bepaling van de Wet betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, een bepaling toe te voegen die luidt als volgt:

"De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg kan de staking bevelen van verwerkingen waarvan de uitvoering reeds is begonnen of maatregelen opleggen ter preventie van de uitvoering ervan of ter voorkoming van een ernstige inbreuk op een wettelijke of reglementaire bepaling betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens."

De territoriaal bevoegde rechter (art. 224.2)

---

⁹⁹ B.S., 19 februari 1993.

398. Art. 224.2 regelt de territoriale bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg. Het betreft een gespecialiseerde bevoegdheid die om kwaliteitsredenen best ook wordt toegekend aan gespecialiseerde magistraten. De territoriale versnippering van de bevoegdheid voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zal bovendien leiden tot disparate rechtspraak; immers zijn er kortgedingprocedures in alle 27 afdelingen van de gerechtelijke arrondissementen.

399. Het lijkt de Commissie aangewezen om deze procedures zo veel mogelijk te concentreren in Brussel, wat de Nederlandstalige zaken betreft bij de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel en wat de Franstalige zaken betreft bij de voorzitter van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (en wat de Duitstalige zaken betreft bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Eupen).

400. In het licht van het voorgaande raadt de Commissie de wetgever aan om ontwerp art. 224.2 als volgt te herformuleren:

*"§ 2. In afwijking van artikel 624 van het Gerechtelijk wetboek wordt de vordering gebracht : wat de Nederlandstalige zaken betreft voor de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, wat de Franstalige zaken betreft voor de voorzitter van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel en wat de Duitstalige zaken betreft voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Eupen."*¹⁰⁰

Wie stelt de vordering in? (art. 224.3)

401. Art. 224.3 van het voorontwerp bepaalt dat de vordering gegrond op art. 222 ingesteld kan worden door de betrokkene of door de "voorzitter van de bevoegde toezichthoudende autoriteit".

402. De Commissie merkt op dat deze bepaling ogenschijnlijk een vorderingsrecht toekent aan iedere bevoegde toezichthoudende autoriteit die door het voorontwerp wordt beoogd (handelend in het kader van haar resp. bevoegdheden) en dus niet enkel aan de GBA. Het Controleorgaan, het Comité I en het Comité P vallen hier bijgevolg ook onder. De Commissie verwijst in dit verband naar haar opmerkingen wat betreft het gebruik van de aanduiding "bevoegde toezichthoudende autoriteit".

403. Wat het vorderingsrecht van de GBA betreft, merkt de Commissie op dat de GBA ingevolge art. 3 GBAW over rechtspersoonlijkheid beschikt. Aangezien de GBA over rechtspersoonlijkheid zal beschikken, dienen de woorden "de voorzitter van" te worden geschrapt (althans wat de GBA

---

¹⁰⁰ Zie ook naar analogie artikel 627, 11°, 16° en 17° Ger.W. wat betreft de territoriale bevoegdheid van de Nederlandstalige respectievelijk Franstalige rechtbanken te Brussel. Zie ook naar analogie de artikelen 632, 632bis, 633sexies en 633septies Ger. W. wat betreft de territoriale bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg te Eupen wanneer de procedure in het Duits wordt gevoerd.

betreft).¹⁰¹ Art. 18 GBAW bepaalt immers reeds dat het de voorzitter is die de GBA vertegenwoordigt in rechte. Bovendien moet er procesrechtelijk een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds de procespartij en anderzijds het orgaan van de procespartij dat de procespartij vertegenwoordigt in rechte. De procespartij zal de GBA zijn, en het orgaan dat de GBA vertegenwoordigt, zal de voorzitter ervan zijn. Het zou merkwaardig zijn dat 224.3 zou bepalen dat de procespartij niet de GBA maar de vertegenwoordiger van de GBA is.

Lacune: administratiefrechtelijke bevoegdheid voor de beslissing om in rechte op te treden

404. Zowel in de GBAW als in het voorontwerp ontbreekt een bepaling die stipuleert welk orgaan van de GBA bevoegd is om de beslissing te nemen om in rechte op te treden. Het is niet omdat art. 18 GBAW bepaalt dat de voorzitter of het oudste lid van het directiecomité procesrechtelijk de GBA vertegenwoordigt in rechte, dat hij meteen ook administratiefrechtelijk bevoegd is om de beslissing te nemen om in rechte op te treden. Dat zijn twee onderscheiden zaken. Het kan immers zijn dat orgaan X van een overheidsinstelling bevoegd is om de beslissing te nemen in rechte op te treden maar dat de instelling dan in rechte wordt vertegenwoordigd door orgaan Y.

405. Wie de bevoegdheid heeft om die beslissing te nemen, kan ook niet louter in het reglement van interne orde worden geregeld, omdat dit louter intern geldt en geen juridische werking heeft ten aanzien van derden. Dit moet dus bij wet worden geregeld. Een wet die een staatsinstelling opricht, moet een bepaling bevatten die stelt welk orgaan van die instelling bevoegd is om te beslissen om in rechte op te treden (los van wie de instelling in rechte vertegenwoordigt).

406. Zo bepaalt art. 193 § 1 van het Gemeentedecreet bijvoorbeeld :

*"Het college van burgemeester en schepenen vertegenwoordigt de gemeente in gerechtelijke en buitengerechtelijke gevallen **en** beslist om op te treden in rechte namens de gemeente."*

407. Uit deze bepaling blijkt dat de beslissing om in rechte op te treden, moet worden genomen door het college, en dat het daarnaast ook het college is dat de gemeente vervolgens vertegenwoordigt bij dat optreden in rechte.

408. Als de wetgever niet duidelijk bepaalt welk orgaan van de GBA de bevoegdheid heeft om te beslissen om in rechte op te treden, bestaat er het risico dat iedere partij die door de GBA wordt gedagvaard, vraagt om de vordering onontvankelijk te verklaren (omdat niet geldig is beslist om

---

¹⁰¹ De situatie is anders onder artikel 32, §3 WVP, dat sprak van "de voorzitter van" en niet "de Commissie" omdat de Commissie geen rechtspersoonlijkheid heeft.

tot dagvaarding over te gaan). De Belgische wetgever zou daarmee tekortkomen aan haar verplichtingen ingevolge art. 58.5 AVG. Om hieraan te verhelpen, raadt de Commissie aan om aan het voorontwerp een bepaling toe te voegen dat art. 18 van de GBAW vervolledigt met de volgende toevoeging (naar analogie van de desbetreffende bepaling in het Gemeentedecreet) :

"De voorzitter van het directiecomité en, in diens afwezigheid, het oudste aanwezige lid van het directiecomité, met uitzondering van de voorzitter van de geschillenkamer, vertegenwoordigt de Gegevensbeschermingsautoriteit in rechte. De beslissing om op te treden in rechte namens de Gegevensbeschermingsautoriteit wordt genomen door het directiecomité."

Beslissingen over de rectificatie, schrapping of beperking in geval van een strafonderzoek of -procedure (art. 223)

409. Art. 223 voorziet in een uitzondering op de algemene bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg om kennis te nemen van verwerkingen die inbreuk maken op een wettelijke of reglementaire bepaling betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens, toch minstens wat betreft vorderingen met betrekking tot de rectificatie, schrapping, beperking van de behandeling, het verbod op gebruik of verwijdering van persoonsgegevens. De uitzondering zal van toepassing zijn "vanaf het moment" dat de gegevens worden verwerkt "in de loop van een opsporingsonderzoek, van een gerechtelijk onderzoek, een strafrechtelijke procedure voor de bodemrechter of een procedure voor de uitvoering van een strafrechtelijk vonnis".¹⁰² Vanaf dat ogenblik zou de bevoegdheid om te beslissen over de rectificatie, schrapping, beperking van de behandeling, het verbod op gebruik of verwijdering van persoonsgegevens echter uitsluitend, volgens de fase van de procedure, aan het openbaar ministerie of de bevoegde strafrechter toebehoren.

410. De Commissie heeft hierbij twee bedenkingen. Ten eerste ziet de Commissie niet in hoe de behandeling van de vordering door het openbaar ministerie een doeltreffende voorziening in rechte uitmaakt in de zin van art. 79 AVG, te meer wanneer het opsporingsonderzoek onder de verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie zelf zou plaatsvinden. Ten tweede meent de Commissie dat deze bepaling bijzonder onduidelijk is opgesteld.

411. In het licht van het voorgaande raadt de Commissie aan om art. 223 als volgt te herformuleren:

"In afwijking van artikel 222, is de strafrechter, in zoverre deze reeds is gevat, bevoegd om uitspraak te doen over een vordering betreffende de rectificatie, schrapping, beperking van de verwerking, het verbod op gebruik of de verwijdering van persoonsgegevens."

---

¹⁰² De Commissie merkt op dat de Franse term "traitement" in art. 223 telkens zou moeten worden vertaald met het Nederlandse woord "verwerking".

412. Art. 224-232 vereisen geen bijzondere opmerkingen.

8.2. Hoofdstuk II - Vertegenwoordiging van betrokkenen

413. Art. 233 regelt de mogelijkheid tot vertegenwoordiging van betrokkenen in rechte. De Commissie betreurt dat het voorontwerp daarbij geen gebruik maakt van de mogelijkheid voorzien in art. 80.2 AVG, dat toelaat om te bepalen dat een orgaan, organisatie of vereniging als bedoeld in art. 80.1 AVG, over het recht beschikt om *onafhankelijk van de opdracht* van een betrokkene, klacht in te dienen of een vordering in rechte in te stellen, indien het/zij van mening is dat de rechten van een betrokkene uit hoofde van deze verordening zijn geschonden ten gevolge van de verwerking. De Commissie raadt aan om van deze mogelijkheid alsnog gebruik te maken.

CONCLUSIE van de Commissie over titel 5 van het ontwerp

414. De Commissie brengt een gunstig advies uit over Titel 5 van het wetsontwerp wat betreft de bevoegdheidsregeling , mits rekening wordt gehouden met zowel de algemene opmerkingen als de opmerkingen die artikelsgewijs zijn geformuleerd, meer bepaald wat betreft de art. 222, art. 223 en art. 224 en brengt een ongunstig advies uit over Titel 5 van het wetsontwerp wat betreft de lacunes in geval van dreiging van ernstige inbreuk en wat betreft de administratiefrechtelijke bevoegdheid voor de beslissing om in rechte op te treden.

9. TITEL 6 : SANCTIES

[Algemene opmerkingen](#)

[Afwijking voor de publieke sector](#)

415. Artikel 83.7 AVG noopt de lidstaten ertoe om expliciet te bepalen of en in hoeverre administratieve geldboeten kunnen worden opgelegd aan overheidsinstanties en overheidsorganen.

416. Art. 234, § 2 van het ontwerp luidt "*Het artikel 83 van de Verordening is niet van toepassing op de overheidsinstanties en openbare organen.*" De Memorie van toelichting geeft geen verantwoording voor de gemaakte keuze, maar stelt enkel het volgende:

"Het is duidelijk dat de publieke sector niet uitgesloten is van de verplichtingen voorzien in de Verordening en dit wetsontwerp. Er is echter voor geopteerd om geen administratieve geldboetes op te leggen aan de publieke sector."

417. Wat de opening betreft die de AVG aan de nationale wetgever laat, is de Commissie er in beginsel voorstander van om de private en de publieke sector gelijk te behandelen op vlak van handhaving. Het is moeilijk te verdedigen dat de GBA minder handhavingsmogelijkheden heeft ten aanzien van de publieke sector, zeker wanneer het gaat om overheden die dwingende beslissingen kunnen nemen ten aanzien van rechtsonderhorigen of wanneer de betrokkenen geen keuze hebben op wie ze beroep doen voor de verstrekking van een openbare dienst. .

418. Dat het de bedoeling zou zijn van de wetgever om een verwerkingsverbod of –beperking te beschouwen als ultieme handhavingsmogelijkheid voor de GBA ten aanzien van de publieke sector, valt niet uit de Memorie van toelichting af te leiden. Evenmin voor de hand liggend is dat het vrijwaren van de continuïteit van de publieke dienstverlening hiermee het best gediend is. Enerzijds dient de verwerkingsbeperking om de schending van de rechten van de betrokkene inzake gegevensbescherming te doen ophouden, anderzijds is kan diezelfde verwerkingsbeperking de betrokkene raken in zijn belangen – zodat moet vastgesteld worden dat de betrokkene riskeert tweemaal de dupe te zijn.

419. Indien de wetgever meent een afwijking te moeten invoeren voor 'overheidsinstanties en openbare organen' is de Commissie van oordeel dat het toepassingsgebied van deze afwijking zorgvuldig moet afgepakt worden in het belang van de rechtszekerheid (zie ook de opmerkingen gemaakt bij titel 1, hoofdstuk IV, afdeling 2, randnummers 149-152). Bij gebrek aan enige definitie van 'overheidsinstanties en openbare organen' in het ontwerp moet de Commissie vaststellen dat een grote grijze zone ontstaat die effectieve handhaving in de weg staat.

420. Op basis van het ontwerp valt geen antwoord te geven op de vraag of de uitzondering geldt voor openbare diensten verricht door privaatrechtelijke entiteiten (bv. vzw's en stichtingen belast door of krachtens de wet met taken van algemeen belang) of voor de autonome overheidsbedrijven zoals geregeld in de wet van 21 maart 1991.¹⁰³ Nochtans ligt voor de hand dat organisaties die in essentie dezelfde activiteiten hebben op gelijke wijze behandeld worden. Een louter organiek criterium kan bijvoorbeeld niet verantwoorden dat een OCMW-ziekenhuis geen administratieve boete kan opgelegd worden, terwijl dit wel kan ten aanzien ziekenhuizen die opgericht zijn in de vorm van een vzw.
421. De wijze waarop het ontwerp gebruik maakt van de openingsclausule vervat in artikel 83.7 AVG is in strijd met het AVG en het legaliteitsbeginsel. In haar richtlijnen over de functionaris voor gegevensbescherming, heeft de Werkgroep artikel 29 gesteld dat deze notie in het nationaal recht moet bepaald worden.¹⁰⁴
422. De Commissie dringt aan op een heroverweging van deze bepaling. Indien de afwijking gehandhaafd wordt dient dit uitvoeriger toegelicht te worden en stelt de Commissie voor de afwijking af te bakenen door te verwijzen naar artikel 5, 4^e lid van het Strafwetboek dat een opsomming bevat van een aantal instanties¹⁰⁵.

[Strafsancties in de publieke sector](#)

423. Daar het ontwerp ervoor opteert om administratieve geldboeten uit te sluiten voor de publieke sector, moet artikel 84.1 AVG des te zorgvuldiger nageleefd worden¹⁰⁶. Er moet een systeem van sancties bestaan dat doeltreffend, evenredig en afschrikkend is. De artikelen 235-242 van het ontwerp dienen om uitvoering hieraan te geven door bepaalde inbreuken te beteugelen met strafsancties.
424. Wat het afschrikkend karakter betreft, stelt de Memorie van toelichting het volgende over het vastgestelde maximumniveau van de strafrechtelijke boetes als volgt:

---

¹⁰³ Wet van 21 maart 1991 *betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven*. .

¹⁰⁴ Werkgroep artikel 29, "Guidelines on Data Protection Officers ('DPOs')", WP243 rev. 01, p. 6.

¹⁰⁵ Het gaat om de federale staat, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, de hulpverleningszones, de prezones, de Brusselse agglomeratie, de gemeenten, de meergemeentezones, de binnengemeentelijke territoriale organen, de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. .

¹⁰⁶ Artikel 84.1 AVG luidt als volgt "De lidstaten stellen de regels inzake andere sancties vast die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening, in het bijzonder op inbreuken die niet aan administratieve geldboeten onderworpen zijn overeenkomstig artikel 83, en treffen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat zij worden toegepast. Die sancties zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend."

“Om de strafsancties te versterken en ze afschrikkend te maken in het licht van de administratieve sancties worden de bedragen als dusdanig behouden, zulks op grond van artikel 2 van de wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet: de bedragen uitgedrukt in BEF worden geacht te zijn uitgedrukt in euro, zonder omrekening. Er wordt tevens op gewezen dat de bedragen sedert 1 januari 2017 worden vermenigvuldigd met 8 ingevolge artikel 1, eerste en tweede lid, van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdecimen op de strafrechtelijke geldboetes, gewijzigd door artikel 59 van de wet van 25 december 2016.”

425. Ondanks het voorgaande kan de Commissie enkel vaststellen dat het maximumniveau van de strafrechtelijke boetes markant lager is dan de administratieve geldboetes. De wetgever is er niet toe gehouden een identiek maximumniveau vast te stellen, zolang het vastgelegd niveau toelaat doeltreffend, evenredig en afschrikkend te reageren. De Memorie van toelichting is onvoldoende om tot deze conclusie te komen. In andere domeinen is overigens gebruikelijk dat het niveau van administratieve boetes lager ligt dan de strafrechtelijke boetes, die als ultieme remedie gelden. De Commissie is van oordeel dat het ontwerp op dit punt herzien moet worden.
426. Het inperken van administratieve geldboetes ten aanzien van de publieke sector wordt in erg beperkte mate ondervangen door de strafbepalingen. Volgens artikel 5, 4^e lid van het Strafwetboek gelden een belangrijk aantal instanties niet als strafrechtelijk verantwoordelijke rechtspersoon.¹⁰⁷
427. Het ontwerp legt een verband tussen de corrigerende maatregelen die de toezichthoudende autoriteit kan opleggen en de strafbepalingen. Artikel 235, e) van het ontwerp beteugelt het niet respecteren van de door de toezichthoudende autoriteit vastgestelde corrigerende maatregel voor de definitieve beperking van stromen in overeenstemming met artikel 58.2.f) AVG strafbaar te stellen. De schending van een tijdelijke beperking van gegevensstromen kan dan weer niet bestraft worden, hetgeen de effectiviteit van deze maatregel ten aanzien van de publieke sector verder ondermijnt. De Commissie meent dat het ontwerp op dit punt moet herzien worden.
428. De Commissie meent verder dat hieraan minstens toegevoegd moet worden het negeren van een corrigerende maatregel in de zin van artikel 58.2.d) AVG (de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker gelasten op een nader bepaalde manier en binnen een nader bepaalde termijn, verwerkingen in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de AVG).

---

¹⁰⁷ Het gaat om de federale staat, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, de hulpverleningszones, de prezones, de Brusselse agglomeratie, de gemeenten, de meergemeentezones, de binnengemeentelijke territoriale organen, de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

429. Op grond van het voorgaande is de Commissie van oordeel dat niet aan de plicht is voldaan om te zorgen voor sancties die doeltreffend, evenredig en afschrikkend in de publieke sector. De Commissie meent dat het ontwerp op dit punt moet herzien worden, bijvoorbeeld door één van volgende pistes op te nemen.
430. De Europese Commissie heeft een regeling voorgesteld waarbij de instellingen of organen van de Europese Unie onderworpen zouden kunnen worden aan administratieve geldboeten tot 50 000 EUR per inbreuk en tot een totaal van 500 000 EUR per jaar voor bepaalde inbreuken.¹⁰⁸
431. Naast het vastleggen van een ander plafond, zou de wetgever de toezichthoudende autoriteit de bevoegdheid kunnen geven om overheidsinstanties en openbare organen op te leggen hetzij een som, hetzij een aandeel van hun budget voor één of meerdere daaropvolgende periodes aan te wenden voor de uitvoering van de corrigerende maatregel die zij uitspreekt of heeft uitgesproken. Als stok achter de deur zou niet-naleving van deze maatregel als gevolg kunnen hebben hetzij omzetting ervan in een administratieve geldboete hetzij de gedwongen uitvoering door of in opdracht van de toezichthoudende autoriteit.

[Artikelsgewijze opmerkingen](#)

[Artikel 234](#)

432. De corrigerende bevoegdheden van de toezichthoudende autoriteit krachtens artikel 58.2 van de Verordening zijn tevens van toepassing op volgende bepalingen:
- op de artikelen 7, 8, 9, 19, 23, 25, 26, 28 en 29 van titel 1;
  - op de artikelen 33 tot 72 van titel 2;
  - op titel 4.
433. Wat de verwijzing betreft naar artikelen van titel 1 betreft het een gevolgtrekking van hetgeen artikel 2, 2^e lid van het ontwerp bepaalt over de uitbreiding van het toepassingsgebied van de Verordening naar de verwerkingen bedoeld in de artikelen 2.2.a) en 2.2.b) van de AVG.
434. De Commissie is van oordeel dat artikel 22 van het ontwerp dient opgenomen te worden, zie opmerkingen hierboven over het verplicht karakter van het protocol voor de mededeling van persoonsgegevens door overheidsinstanties (nr. 159).

---

¹⁰⁸ Voorstel van een Verordening van het Europese Parlement en de Raad *en betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG, COM(2017)8.*

[Artikel 235](#)

435. De strafbepaling vervat in artikel 235 van het ontwerp viseert onder andere de 'vertegenwoordiger in België' van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker.
436. De vraag stelt zich in welke mate de vermelding van de vertegenwoordiger werkzaam kan zijn, daar de vertegenwoordiger in de AVG als contactpersoon fungeert maar geen op zichzelf staande verplichtingen heeft. De gevallen waarin een vertegenwoordiger in de praktijk strafbare feiten zal aangewreven kunnen worden mogen dan al zeldzaam lijken, het signaal dat de wetgever geeft is dat de rol van vertegenwoordiger opnemen in België dit risico met zich meebrengt.
437. De Memorie van toelichting verheldert de beweegredenen niet voor deze vermelding. De Commissie is van oordeel dat de wetgever dit dient te heroverwegen.

[Artikel 238](#)

438. Artikel 238 luidt: *"Bij veroordeling wegens een misdrijf omschreven in de artikelen 236 of 237, kan de rechtbank bevelen dat het vonnis in zijn geheel of bij uittreksel wordt opgenomen in een of meerdere dagbladen op de wijze die zij bepaalt, zulks op kosten van de veroordeelde."*
439. Deze bepaling is een overname van artikel 40 WVP aldus de Memorie van toelichting. De Commissie stelt vast dat in dat geval verwezen moet worden naar de artikelen 235 en 236 van het ontwerp. Artikel 237 van het ontwerp is een herneming van artikel 37 WVP, waarnaar niet verwezen wordt door artikel 40 WVP. De Commissie is van oordeel dat deze materiële fout dient rechtgezet te worden.

[Artikelen 239 - 240](#)

440. De artikelen 239 en 240 van het ontwerp straffen bepaalde inbreuken op de gegevensverwerkingen geregeld in titel 3.
441. De Commissie stelt vast dat de straffen vermeld in de artikelen 239 en 240, 1° en 2° van het ontwerp inbreuken begaan door de verwerker, door personen die handelen onder het gezag van de overheid bedoeld in titel 3 of van diens verwerker beteugelen. Opvallende afwezige is de verwerkingsverantwoordelijke zelf, die per slot van rekening verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens conform de geldende regels. De Memorie van toelichting stelt in dit verband: *"De strafbepaling is niet van toepassing op de verwerkingsverantwoordelijke, aangezien een overheidsinstantie zonder rechtspersoonlijkheid niet strafrechtelijk veroordeeld kan worden."*¹⁰⁹ De Commissie meent dat de verwerkingsverantwoordelijke vermeld dient te worden.

---

¹⁰⁹ Zoals hierboven toegelicht sluit artikel 5, 4^e lid van het Strafwetboek de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een aantal benoemde overheidsinstanties uit.

442. Artikel 240, 4° van het ontwerp viseert bepaalde inbreuken begaan door *"hij die persoonsgegevens doorgeeft"*. Artikel 240, 5° van het ontwerp richt zich op *"elke persoon die toegang heeft tot persoonsgegevens bedoeld in artikelen 101, 134 en 164"*. De Commissie stelt vast dat niet duidelijk is of deze bepalingen een andere personele scope hebben dan artikel 240, 1° en 2° van het ontwerp.

[Artikel 242](#)

443. Artikel 242 van het ontwerp regelt de samenloop tussen administratieve en strafrechtelijke procedures. Bij gebrek aan protocolakkoord beschikt de procureur des Konings over een termijn van twee maanden om te beslissen welk vervolg zij geeft aan een proces-verbaal. Tijdens deze termijn én indien de procureur het dossier effectief opneemt is *"de mogelijkheid vervallen voor de toezichthoudende autoriteit om haar corrigerende bevoegdheden uit te oefenen"*.

444. De Commissie is van oordeel dat een dergelijk verval van corrigerende bevoegdheden – zelfs tijdelijk – in strijd is met artikel 58.2 AVG en bijgevolg geschrapt dient te worden.

CONCLUSIE van de Commissie over titel 6 van het ontwerp

445. In het licht van de bovenstaande bemerkingen is advies van de Commissie ongunstig voor de totaliteit van titel 6 van het ontwerp.

10. TITEL 7 : HET CONTROLEORGaan OP DE POLITIONELE INFORMATIE

De oprichting van drie bijkomende Belgische DPA's¹¹⁰

A. *Algemeen*

446. De Commissie stelt vast dat in het Ontwerp drie nieuwe DPA's worden opgericht: het C.O.C., het Comité I en het Comité P. Dit evident bovenop de reeds door de GBAW opgerichte DPA, met name de GBA (en ook bovenop een apart toezicht op de gerechten in het kader van hun gerechtelijke taken¹¹¹). **In totaal zou de federale wetgever dus vier DPA's creëren** (en wellicht nog een apart toezichtsorgaan voor de gerechten).

447. De Commissie wees er in haar advies nr. 45/2016 van 31 augustus 2016 reeds op dat het bestaande Controleorgaan op de Politionele Informatie (hierna "C.O.C.") een hybride statuut heeft: enerzijds lijkt het C.O.C. op een DPA specifiek voor de politie-sector en anderzijds oefent het C.O.C. niet alle bevoegdheden uit die krachtens de Richtlijn aan een DPA worden opgelegd. De Commissie drong er toen op aan dat er in de toekomst een duidelijk keuze zou gemaakt worden: ofwel wordt het C.O.C. een volwaardige DPA voor alle politionele gegevensverwerkingen, ofwel wordt het aspect gegevensbescherming in de politionele sector volledig behandeld door de Commissie¹¹². Het was de Commissie toen ook reeds duidelijk dat de huidige situatie van het C.O.C. ongunstig/onlogisch is – in die zin dat het qua taken en bevoegdheden 'gewrongen' zit tussen de taken en bevoegdheden van de Commissie en het Comité P – en dat een hervorming zich hoe dan ook opdringt. Het C.O.C. gaf in 2016 overigens ook zelf aan dat het wenste te evolueren in de richting van een volwaardige DPA, en dat het deze hervorming budgetneutraal kon doorvoeren¹¹³. Het lag dan ook reeds in de lijn der verwachtingen dat het C.O.C. zou gereorganiseerd worden.

¹¹⁰ Zie in hoofdzaak de artikelen 73, 97 t.e.m. 100, 107.8, 130 t.e.m. 133, 163, 186 & Titel 7 & Titel 8 van het Ontwerp.

¹¹¹ Cf artikel 4, §2, eerste lid GBAW en overweging 20 AVG.

¹¹² Zie randnummers 6 tot en met 13 van advies nr. 45/2016.

¹¹³ Zie advies nr. 01/2016 van het C.O.C. van 15 september 2016 (randnummer 8): "Om volledig als een TA in de zin van de Richtlijn te worden beschouwd, ontbreekt enkel nog de mogelijkheid voor het C.O.C. om klachten te behandelen, waaronder de behandeling van de verzoeken tot al dan niet rechtstreekse toegang, en de mogelijkheid om dwingende maatregelen op te leggen. (...) Dit kan daarenboven budgetneutraal gebeuren, aangezien het C.O.C. van oordeel is deze bijkomende werkzaamheden binnen het huidige budget te kunnen uitoefenen"

448. De Commissie stelt tegelijk vast dat krachtens het Ontwerp niet alleen het C.O.C. DPA zou worden, maar dat dit ook het geval zou zijn voor het Comité I en voor het Comité P.

De Commissie neemt akte van deze beleidskeuzes, die op zich stroken met het principe dat er in een lidstaat meerdere DPA's kunnen aangeduid worden (Cf art. 51.1, AVG en art. 41.1, Richtlijn). De Commissie gaat hierna wel na in welke mate de concretisering van deze politieke keuzes in de tekst van het Ontwerp

- leidt tot een duidelijke/coherente/efficiënte bevoegdheidsverdeling tussen de DPA's¹¹⁴;
- strookt met alle regels die in de AVG en in de Richtlijn aan DPA's worden opgelegd en coherent is met de GBAW.

B. De bevoegdheidsverdeling tussen de DPA's

449. De Commissie is van oordeel dat het uittekenen van een sluitende bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende Belgische DPA's cruciaal is. Gezamenlijke/overlappende bevoegdheden moeten hierbij zoveel mogelijk vermeden worden omdat dit tot rechtsonzekerheid leidt en omdat dit ook hoogst inefficiënt is: indien twee DPA's gezamenlijk moeten optreden – bv. naar aanleiding van een adviesaanvraag/klacht/onderzoek – impliceert dit immers dat er achterliggend twee verschillende diensten het dossier moeten analyseren en ook onderling moeten overleggen om zoveel mogelijk tot een coherent standpunt te komen. In het bijzonder in tijden van budgettaire restricties zou het de bedoeling moeten zijn om efficiëntiewinsten te realiseren en om zeker geen nieuwe inefficiënties, zoals dubbele dossiers bij verschillende diensten, te creëren. De Commissie acht het dan ook vanzelfsprekend dat aan elk van de DPA's een homogeen bevoegdheidspakket zou toebedeeld worden.

450. Indien de Commissie het Ontwerp goed begrepen heeft – wat absoluut geen evidentie is aangezien de bepalingen over de bevoegde DPA verspreid zitten over de hele tekst van het Ontwerp (en van de GBAW)– zou de bevoegdheidsverdeling tussen de vier DPA's er als volgt uit zien:

- C.O.C. wordt DPA voor¹¹⁵
  - de politiediensten;
  - de Dienst Enquêtes van het Comité P;
  - de Algemene Inspectie van de federale en lokale politie;
  - de Passagiersinformatie-eenheid,

¹¹⁴ De Commissie heeft er evident alle belang bij dat er een duidelijke regeling wordt voorzien, aangezien haar rechtsopvolger – de GBA – vanaf 25 mei 2018 in dit landschap een centrale rol zal moeten opnemen.

¹¹⁵ Cf artikel 31, punt 7, artikel 73, §1, artikel 248, §1, artikel 280 van het Ontwerp & Artikel 4, §2, derde lid, van de GBAW.

en dit voor verwerkingen van deze vier diensten die vallen onder Titel 2 en/of onder Afdeling 2 van Hoofdstuk IV van Titel 1 van het Ontwerp. Voor de drie eerst geciteerde diensten komen hier ook nog de verwerkingen bij die onder de AVG en de uitvoeringswetten bij de AVG vallen. Voor verwerkingen die onder de AVG vallen en die uitgevoerd worden door de Passagiersinformatie-eenheid, is dus niet het C.O.C. maar de GBA bevoegd.

- Comité I¹¹⁶ wordt DPA voor
  - de inlichtingen –en veiligheidsdiensten, voor zover het verwerkingen betreft die onder Ondertitel 1 van Titel 3 van het Ontwerp vallen;
  - verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van veiligheidsmachtigingen, attesten en adviezen (bedoeld in de wet van 11 december 1998) door vijf instanties/personen die in artikel 109 van het Ontwerp worden opgesomd;
  - De Passagiersinformatie-eenheid, voor zover het verwerkingen betreft die onder Ondertitel 5 van Titel 3 van het Ontwerp vallen.
- Comité P wordt samen met het Comité I DPA voor het OCAD¹¹⁷, voor zover het verwerkingen van het OCAD betreft die onder Ondertitel 4 van Titel 3 van het Ontwerp vallen (en dit terwijl het Comité P zelf – zoals hoger aangehaald – gedeeltelijk onder het toezicht van C.O.C. valt).
- GBA¹¹⁸ is DPA voor alle andere gegevensverwerkingen die niet onder de bevoegdheid van C.O.C. of Comité I of Comité P vallen (*de facto* krijgt GBA dus een residuaire bevoegdheid).

451. De Commissie is van oordeel dat deze bevoegdheidsverdeling bijzonder complex is en bovendien niet op basis van logische/objectieve criteria is uitgewerkt¹¹⁹. De regeling voor het OCAD en voor de Passagiersinformatie-eenheid vormt hier een mooie illustratie van. Het Comité I en het Comité P¹²⁰ worden met name gezamenlijk bevoegd verklaard als zijnde DPA van het OCAD en dit enkel voor de verwerkingen van het OCAD die onder Ondertitel 4 van Titel 3 van het Ontwerp vallen¹²¹.

¹¹⁶ Cf. artikel 97, artikel 109, artikel 130, §1, artikel 186, van het Ontwerp.

¹¹⁷ Cf. artikel 163 van het Ontwerp.

¹¹⁸ Cf. Artikel 4 GBAW.

¹¹⁹ Hierbij worden soms zelfs argumenten gebruikt om bepaalde bevoegdheden aan een orgaan toe te wijzen, terwijl diezelfde argumenten genegeerd worden om andere bevoegdheden juist niet aan datzelfde orgaan toe te bedelen. Het C.O.C is voor de politiediensten bijvoorbeeld bevoegd voor verwerkingen die onder de Richtlijn vallen én voor de verwerkingen die onder de AVG en de uitvoeringswetten bij de AVG vallen. Op p. 129 van de Memorie wordt dit als volgt gemotiveerd: “(...) *het Controleorgaan eveneens bevoegd te maken als GBA onder meer uit eenvoud en efficiëntie naar de politiediensten toe. Zo kan vermeden worden dat deze laatste te maken zouden krijgen met twee toezichtautoriteiten (...)*” Nochtans zou het argument dat een instantie beter onder één DPA valt even goed kunnen gebruikt worden voor andere instanties die onder toezicht van het C.O.C. vallen (zoals de Passagiersinformatie-eenheid), maar voor hen geldt dit argument blijkbaar niet.

¹²⁰ En dit terwijl de Dienst Enquêtes van het Comité P zelf onder het C.O.C. valt.

¹²¹ Artikel 163 van het Ontwerp.

Voor andere verwerkingen (bv. verwerkingen in het kader van het personeelsbeleid) van het OCAD is de GBA bevoegd¹²². Ook voor de Passagiersinformatie-eenheid zijn er potentieel drie DPA's bevoegd.

452. Het hoeft hoe dan ook weinig betoog dat de bevoegdheidsregeling tussen de vier DPA's complex is en tot discussies tussen de DPA's zal leiden. De Commissie dringt er dan ook ten stelligste op aan dat het Ontwerp op dit punt volledig herzien zou worden.

453. De Commissie stelt overigens vast dat de stellers van het Ontwerp kennelijk ook inzien dat een dergelijke regeling onvermijdelijk tot discussies zal leiden, aangezien pogingen worden ondernomen – zoals het afsluiten van overeenkomsten tussen de verschillende DPA's¹²³ – om tot werkbare oplossingen te komen. Artikel 281 van het Ontwerp bevat bijvoorbeeld ook de volgende regeling: met het oog op de consequente toepassing van de regelgeving inzake dataprotectie worden de vier DPA's uitgenodigd om nauw samen te werken wanneer dossiers overlappen en wordt ook verzocht om in een 'één loket principe' te voorzien. De Commissie gelooft niet dat dergelijke maatregelen op zich een degelijke oplossing zullen bieden en herhaalt haar pleidooi om in de eerste plaats in een duidelijke wettelijke bevoegdheidsregeling te voorzien, in het bijzonder voor de Passagiersinformatie-eenheid en voor het OCAD. Een belangrijk deel van de oplossing zou er overigens kunnen in bestaan om het aantal DPA's te reduceren (zie ook infra punt E). Een reductie tot drie DPA's zou alvast eenvoudig gerealiseerd kunnen worden door het Comité P te ontlasten van zijn slechts kleine rol van DPA (enkel voor het OCAD). De DPA-functie voor het OCAD zou immers gezamenlijk kunnen worden uitgeoefend door het Comité I en het C.O.C¹²⁴.

454. In ondergeschikte orde dringt de Commissie er ook op aan om de bevoegde DPA in het Ontwerp telkens nominatief te benoemen en om te vermijden om de algemene term "toezichthoudende autoriteit" te gebruiken (waaraan dan ook nog een vage definitie wordt gegeven¹²⁵). Ter illustratie kan verwezen worden naar artikel 107.8 van het Ontwerp, waar de verwerkingen van persoonsgegevens door de Krijgsmacht onderworpen worden aan het toezicht van de "toezichthoudende autoriteit". Wellicht wordt hiermee de GBA geïsoleerd, maar om dat te weten te

¹²² Artikel 280 Ontwerp.

¹²³ Zie bv bovenaan p. 107 van de Memorie: "(...) *Overeenkomsten tussen de verschillende toezichthoudende autoriteiten moeten worden afgesloten als het dossier wordt ingediend bij verschillende bevoegde toezichthoudende autoriteiten (...)*"

¹²⁴ Nu reeds zorgen deze twee instellingen immers voor de controle op de gemeenschappelijke gegevensbanken terrorisme en extremisme dat tot terrorisme kan leiden – waarvan het OCAD de beheerder is – en werd recent een eerste controle beëindigd.

¹²⁵ Zie bv artikel 31, punt 15 & artikel 108 in fine van het Ontwerp.

komen is een analyse nodig van minstens artikel 31, artikel 73, §1, artikel 97, artikel 109, artikel 130, §1, artikel 163 en artikel 248, §1, van het Ontwerp, wat evident niet de bedoeling kan zijn.

C. De conformiteit met de DPA-vereisten in de Europese regelgeving & de coherentie met de GBAW

a. Het C.O.C

455. De Commissie stelt vast dat de wijze waarop de hervorming van het C.O.C. in het Ontwerp is uitgewerkt, positieve elementen bevat:

- Er wordt eindelijk een duidelijke keuze gemaakt (cf. supra punt A): het C.O.C wordt DPA;
- Binnen het C.O.C. werd de voorbije jaren een zekere dataprotectie-expertise opgebouwd en in die zin is de keuze om het C.O.C. tot een volwaardige DPA om te vormen ook een begrijpelijke nieuwe stap in het hervormingstraject dat al sinds 2014 aan de gang is;
- Er wordt een eigen secretariaat opgericht, waardoor een einde zou komen aan de huidige, onlogische/moeilijk werkbare situatie waarbij het C.O.C. deels gebruik maakt van het secretariaat van de Commissie^{126 127};
- De onafhankelijkheid wordt versterkt, aangezien de leden die afkomstig zijn van de politie onder het gezag van de andere leden worden geplaatst en aangezien die leden ook slechts een minderheid (2/6) van het totaal aantal leden uitmaken.

456. **Tegelijk constateert de Commissie ook nog tal van hiaten/knelpunten/onlogische elementen in de geplande hervorming (en dit bovenop de hoger besproken problematische bevoegdheidsverdeling):**

- Het C.O.C. dient – specifiek ten aanzien van de politie – niet alleen toe te zien op de naleving van de Richtlijn, maar ook op de naleving van de AVG¹²⁸. Dit heeft twee belangrijke implicaties waarmee in het Ontwerp geen rekening wordt gehouden:
  - Conform de artikelen 57 en 58 van de AVG dient een DPA alle taken en bevoegdheden te kunnen uitoefenen die in deze twee artikels worden opgesomd, wat niet het geval is voor het C.O.C. De volgende taken en bevoegdheden werden bijvoorbeeld niet in het Ontwerp voorzien¹²⁹:

¹²⁶ Zie randnummers 11 & 12 van advies nr. 30/2015.

¹²⁷ Dit strookt overigens ook met artikel 52.5 AVG.

¹²⁸ Artikel 4, §2, derde lid, GBAW.

¹²⁹ Cf. artikel 57.1. k), m), n), o), p), q) AVG.

- Verplichte opstelling van een lijst van verwerkingen waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling vereist is;
- Bevorderen, adviseren en goedkeuren van gedragscodes;
- Bevorderen van certificeringsmechanismen;
- Opstellen en bekendmaken van criteria voor de accreditatie van toezichtsorganen op gedragscodes;
- Toetsing van afgegeven certificeringen;
- De corrigerende maatregelen als bedoeld in artikel 58.2. AVG.

De Commissie merkt op dat omwille van deze zware AVG-vereisten alleen al, het absurd is om het C.O.C. bevoegd te verklaren voor gegevensverwerkingen die onder de AVG vallen. Dit type van verwerkingen (het betreft bv. het HR-beheer bij politiediensten) vormt immers maar een fractie van alle verwerkingen bij de politie. De operationele verwerkingen van bv politiediensten vallen allen onder de Richtlijn en voor die verwerkingen is het daarentegen wel enigszins logisch dat het C.O.C. de bevoegde toezichthouder wordt (zie in dit verband ook infra punt E).

Maar als artikel 4, §2, derde lid GBAW, artikel 73, §1, punt 2, en artikel 280 van het Ontwerp ongewijzigd zouden blijven, dan moet het C.O.C. dus alle taken en bevoegdheden kunnen uitoefenen die in de artikelen 57 en 58 van de AVG worden opgesomd. Idealiter worden deze taken en bevoegdheden ook in de tekst van het Ontwerp opgenomen (zoals dit ook het geval is voor de GBA in de GBAW).

- Artikel 51.3. AVG schrijft voor dat – wanneer er in een lidstaat meer dan één DPA gevestigd is – de nationale wetgever moet aanduiden welke DPA in het Europees Comité voor Gegevensbescherming zetelt. Uit het Ontwerp kan echter niet worden afgeleid of de GBA dan wel het C.O.C. in dit Comité zullen zetelen. Artikel 41.4. van de Richtlijn bevat overigens een gelijkaardige bepaling als artikel 51.3. AVG, en deze wordt dus evenmin in het Ontwerp geïmplementeerd.
- De Richtlijn schrijft in haar artikelen 46 en 47 voor welke taken en bevoegdheden aan een DPA dienen toebedeeld te worden. Voor het C.O.C. werden de bevoegdheden tot het treffen van corrigerende maatregelen (Artikel 47.2. Richtlijn) vergeten¹³⁰, en wordt de Richtlijn op dit vlak aldus niet correct in nationaal recht omgezet;

---

¹³⁰ In artikel 279 van het Ontwerp lijken deze bevoegdheden nochtans wel aan het Comité I toebedeeld te worden.

- De Commissie neemt er akte van dat het C.O.C. verzoeken tot onrechtstreekse toegang zal behandelen op basis van artikel 46 Ontwerp en dat het tegelijk ook tot opdracht heeft om alle internationale verplichtingen uit te voeren die voortvloeien uit de taken en bevoegdheden die haar in het Ontwerp worden toebedeeld¹³¹. De Commissie stelt zich de vraag wat dit exact impliceert voor verzoeken tot onrechtstreekse toegang die betrekking hebben op SIS II¹³²-seiningen (bv de zogenaamde artikel 24-seiningen¹³³). Hetzelfde geldt voor de zgn. Schengen-evaluatie. Het lijkt logisch dat het C.O.C. hiervoor bevoegd wordt en de Commissie adviseert om deze aspecten expliciet in het Ontwerp te regelen.
- De Commissie heeft ernstige bedenkingen aangaande bepaalde voorwaarden waaraan sommige leden van het C.O.C. dienen te voldoen.

Noch de AVG, noch de Richtlijn leggen de voorwaarde op dat DPA-leden magistraat zouden moeten zijn. Het Ontwerp legt deze vereiste nochtans wel op voor wat twee leden (waaronder de voorzitter) van het C.O.C betreft¹³⁴. De magistraat-voorwaarde wordt naar aanleiding van onderhavige hervorming wel wat versoepeld voor wat de Voorzitter van het C.O.C. betreft, aangezien er voor deze functie geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen zittende en staande magistratuur en dit *“teneinde het potentieel aantal kandidaten voor de functie te verhogen”*¹³⁵. De Commissie meent dat deze redenering nog verder zou moeten doorgetrokken worden: teneinde het aantal potentiële kandidaten nog te verhogen zouden deze twee functies perfect kunnen opengesteld worden voor niet-magistraten.

Samengevat voorzien de Europese regels voor DPA-leden twee grote voorwaarden: kennis inzake dataprotectie en onafhankelijkheid. Wat de expertise inzake dataprotectie betreft, kan worden opgemerkt dat dit een vakgebied betreft dat geen bijzondere aandacht krijgt in de opleiding tot magistraat en er zijn dan ook geen objectieve argumenten om aan te nemen dat magistraten over een grotere expertise in dit domein zouden beschikken dan personen die niet onder dit statuut vallen. Ook het feit dat de Europese regels de nadruk leggen op de onafhankelijkheid van DPA-leden, verantwoordt niet dat deze functies enkel door magistraten zouden kunnen uitgeoefend

---

¹³¹ Artikel 255 van het Ontwerp.

¹³² Cf. Verordening (EG) nr. 1987/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II).

¹³³ Dit artikel bevat de voorwaarden voor signaleringen met het oog op weigering van toegang of verblijf.

¹³⁴ Artikel 243, §1.

¹³⁵ P. 251 Memorie.

worden. Een expert dataprotectie kan de functie van DPA-lid in alle onafhankelijkheid uitoefenen, ongeacht of hij al dan niet het statuut van magistraat geniet. De assumptie dat een magistraat meer waarborgen zou bieden qua onafhankelijkheid, weegt in elk geval niet op tegen het feit dat dit criterium het aantal potentiële kandidaten sterk doet dalen en dat deze daling van het aantal kandidaten het andere essentiële criterium – met name expertise inzake dataprotectie – *de facto* teveel onder druk dreigt te zetten.

Ook het argument dat C.O.C.-leden quasi jurisdictionele bevoegdheden zouden hebben¹³⁶, overtuigt de Commissie overigens niet. De taken van de C.O.C.-leden zijn immers niet sterk verschillend van die van de GBA-leden en voor laatstgenoemden geldt de magistraat-vereiste niet.

Daarom is de Commissie van oordeel dat de toegang tot de functies van DPA-leden niet beperkt zouden mogen worden tot magistraten. Dit criterium verengt onnodig de groep van potentiële kandidaten en houdt het risico in dat niet de meest geschikte, onafhankelijke dataprotectie-experts toegang krijgen tot deze functie.

- De Commissie stelt vast dat het hervormde C.O.C. ook opdrachten zal vervullen die geen DPA-taken zijn, maar die eerder te maken hebben met de efficiëntie/effectiviteit van gegevensverwerkingen. In dit verband waarschuwt zij er voor dat dit risico's inhoudt: de meest efficiënte/effectieve oplossing voor een gegevensverwerking is niet noodzakelijk de meest privacy-vriendelijke en het C.O.C. zal aldus steeds moeten proberen om tot evenwichtige oplossingen te komen waarin dataprotectie centraal staat. En aansluitend hierbij, wijst de Commissie er ook op dat in artikel 259 van het Ontwerp – dat handelt over de aanstelling van personeelsleden die belast zijn met het beheer van de AVG – aan het C.O.C. taken worden toebedeeld die in essentie aan een verwerkingsverantwoordelijke en zijn functionaris voor gegevensbescherming zouden moeten toekomen en niet aan een DPA.
- Het aantal voltijdse mandaten bij het C.O.C. en haar Dienst Onderzoeken wordt weliswaar teruggebracht van acht naar zes, maar dat is nog altijd één voltijds mandaat meer dan bij de GBA. Het is aldus de Commissie onlogisch dat het C.O.C. meer voltijdse mandaathouders zal tellen dan de GBA, aangezien het takenpakket van het C.O.C. maar een fractie omvat van de taken van de GBA¹³⁷. Bovendien is het aantal mandaatsfuncties (zes) in deze structuur groter dan het aantal secretariaatsmedewerkers (drie).

---

¹³⁶ P. 251 Memorie.

¹³⁷ Het feit dat er een opdeling wordt gemaakt tussen de leden van het C.O.C. en de leden van de Dienst Onderzoeken binnen het C.O.C. doet overigens geen afbreuk aan het feit dat het in totaal om zes voltijdse mandaten gaat.

- Het statuut van de leden van het C.O.C. wordt in het Ontwerp logischerwijze gealigneerd op dat van de GBA¹³⁸, aangezien de rol van beide instanties sterk gelijkaardig zal zijn. Deze alineëring is echter slechts partieel (functionele drietaligheid wordt bijvoorbeeld niet voorzien voor de leden van het C.O.C.). De Commissie adviseert aldus om het statuut in al zijn aspecten maximaal op dat van de GBA te aligneren.

b. Het Comité P en het Comité I

457. De Commissie constateert dat het Comité P en het Comité I tot DPA worden omgevormd¹³⁹.

Onverminderd de in punt B uiteengezette fundamentele bezwaren tegen de complexe bevoegdheidsverdeling tussen alle Belgische DPA's (zie in het bijzonder randnummer 454), heeft de Commissie hieromtrent een stuk minder inhoudelijke opmerkingen dan bij het C.O.C. en dit heeft onder andere te maken met het feit dat de toezichtsrol van beide Comités –op basis van de huidige tekst van het Ontwerp –los staat van de AVG en van de Richtlijn en dat het Verdrag nr. 108 aldus de enig toetssteen betreft. Onderhavig standpunt kan dus wijzigen, mocht in de toekomst beslist worden om aan deze organen ook een toezichtsrol toe te bedelen die betrekking heeft op gegevensverwerkingen die onder de Richtlijn of onder de AVG vallen.

458. De Commissie stelt vast dat beide Comités vandaag reeds over bevoegdheden beschikken die in lijn liggen met die van een DPA (bv onderzoeksbevoegdheden, bevoegdheid om advies te verlenen op ontwerpen van regelgeving¹⁴⁰). In het Ontwerp worden daar een aantal typische DPA-taken aan toegevoegd, zoals de behandeling van verzoeken tot onrechtstreekse toegang¹⁴¹ en van andere "verzoeken"¹⁴². Ook wordt expertise inzake dataprotectie een vereiste om aangesteld te kunnen worden als lid van de Comités P & I¹⁴³.

459. Verder vestigt de Commissie er de aandacht op dat de bevoegdheid van het Comité I in artikel 130, §1, eerste lid, van het Ontwerp potentieel bijzonder ruim kan geïnterpreteerd worden. Het Comité I zou met name moeten instaan voor "(...) *de controle van de verwerking van*

---

¹³⁸ Hierdoor zal ook terecht een einde komen aan de actuele, incoherente statutaire situatie van de leden. (Zie p. 257 Memorie en zie ook advies nr. 30/2015).

¹³⁹ Cf. supra punt B.

¹⁴⁰ Artikelen 9 & 33 van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie –en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse.

¹⁴¹ Cf. Artikelen 83 & 149 van het Ontwerp.

¹⁴² Artikel 271, tweede lid van het Ontwerp. De Commissie adviseert om het vage woord "verzoeken" te vervangen door een meer duidelijke term zoals "vragen om informatie".

¹⁴³ Artikel 266.2. van het Ontwerp.

persoonsgegevens uitgevoerd door de overheden en personen bedoeld in artikel 109, eerste lid". In artikel 109, eerste lid, van het Ontwerp worden overheden opgesomd die betrokken zijn bij de toekenning/intrekking van veiligheidsmachtigingen, attesten en adviezen zoals bedoel in de wet van 11 december 1998¹⁴⁴. Deze overheden verrichten daarnaast nog andere gegevensverwerkingen en om te vermijden dat het Comité I ook voor deze verwerkingen als de bevoegde DPA wordt aanzien, kan overwogen worden om artikel 130, §1, eerste lid, van het Ontwerp als volgt te formuleren: "(...) de controle van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van artikel 109, eerste lid, door de overheden en personen bedoeld in hetzelfde artikel".

D. Besluit: ongunstig advies

1. Gelet op de hoger geschetste problemen, verleent de Commissie een **ongunstig advies** op de bepalingen van het Ontwerp die betrekking hebben op de drie nieuwe DPA's¹⁴⁵, gelet op het feit dat:
- de bevoegdheidsverdeling tussen de 4 federale DPA's chaotisch en volstrekt onlogisch geregeld is (cf. supra punt B);
  - de hervorming van het C.O.C. niet ver genoeg gaat en op sommige punten niet conform is aan de Europese regels (cf. supra punt C.a. en infra punt E);

460. Infra onder punt E schuift de Commissie twee alternatieve pistes naar voor om toch tot een Belgisch dataprotectie-landschap te kunnen komen dat logisch en efficiënt geordend is.

E. Voorstellen van oplossing

461. De Commissie maakt zoals – hoger aangehaald – evident geen beleidskeuzes, maar zij ziet het wel als haar plicht om de aanvrager zo goed mogelijk te adviseren over alle voor –en nadelen die aan bepaalde beleidsopties verbonden zijn. Na analyse van de bepalingen in het Ontwerp betreffende de hervorming van het C.O.C, het Comité P & het Comité I, en de bevoegdheidsverdeling tussen de vier DPA's, maakt zij zich – zoals hoger aangehaald – grote zorgen over de werkbaarheid van deze voorgestelde regeling en over haar conformiteit met de Europese rechtsnormen. Aangezien het Ontwerp de grootste hervorming van het privacy-landschap in jaren omvat (die bovendien tegen 25 mei 2018 een feit zou moeten zijn) en aangezien haar

¹⁴⁴ Wet van 11 december 1998 *betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen*.

¹⁴⁵ Zie in hoofdzaak artikelen 73, 97 t.e.m. 100, 107.8, 130 t.e.m. 133, 163, 186 & Titel 7 & Titel 8 van het Ontwerp.

rechtsoptvolger – met name de GBA – een centrale rol zal opnemen in dit landschap, neemt zij zich de vrijheid om twee alternatieve oplossingen voor te stellen.

462. Het eerste voorstel van de Commissie is meteen het meest eenvoudige en het meest efficiënte. Het is ook de oplossing die in quasi alle andere Europese landen wordt gekozen. Er zou met name kunnen voor geopteerd worden om geen bijkomende DPA's op te richten en de GBA aldus de volheid van bevoegdheid te verlenen. Hiermee zouden de hoger geschetste knelpunten volledig worden vermeden. Dit voorstel zou ook als voordeel hebben dat de toezichtstaken – en dus ook de expertise – inzake dataprotectie binnen één organisatie gecentraliseerd zouden worden. In deze hypothese dient wel nog een gepaste oplossing gevonden te worden voor het bestaande C.O.C., dat zoals hoger gezegd hoe dan ook 'gewrongen' zit tussen de taken en bevoegdheden van de Commissie en van het Comité P.

463. De Commissie ziet ook een tweede mogelijke oplossing, die volgens haar eveneens werkbaar kan zijn, op voorwaarde dat ze goed is uitgewerkt: de GBA enkel laten toezien op verwerkingen die onder de AVG (en de nationale uitvoeringsbepalingen bij de AVG) vallen en een tweede DPA oprichten die bevoegd is voor alle andere gegevensverwerkingen, met name (in hoofdzaak) de verwerkingen die in artikel 2, tweede lid, en in Titels 2 & 3 van het Ontwerp geïntegreerd worden, behalve de verwerkingen bij de gerechtelijke overheden. Op die manier wordt de Europese logica (opdeling AVG - Richtlijn) gerespecteerd, wordt expertise op een meer logische/efficiënte manier gecentraliseerd dan vandaag in het Ontwerp het geval is, dient ook niet noodzakelijk aan de regelgeving op het Comité P & I geraakt te worden, en kunnen de bevoegdheidsdiscussies tussen Belgische DPA's tot een minimum beperkt worden¹⁴⁶.

464. Laatstgenoemd voorstel zou ook als voordeel hebben dat er tegelijk een oplossing wordt gevonden voor het C.O.C. Het C.O.C. heeft immers een plaats verworven in het nationale institutionele landschap en het heeft ook een zekere dataprotectie-expertise opgebouwd. Maar het mist vandaag een homogeen/logisch takenpakket, gelet op de overlappende bevoegdheden met het Comité P en met de Commissie (toekomstige GBA). Na een nog meer doorgedreven hervorming dan wat in het Ontwerp wordt voorgesteld¹⁴⁷ — zou het C.O.C. de taak van de tweede Belgische DPA kunnen opnemen. Deze hervorming van het C.O.C. zou aldus de Commissie kunnen gerealiseerd worden door:

---

¹⁴⁶ In deze constellatie zullen er wel nog bevoegdheidsproblemen blijven opduiken, maar de omvang ervan zal veel beperkter zijn dan het kluwen dat in de huidige tekst van het Ontwerp gecreëerd wordt.

¹⁴⁷ Zoals dat overigens ook in de GBAW gebeurde voor de Commissie.

- Artikel 73 en Titel 7 van het Ontwerp als vertrekbasis te nemen en
- de bevoegdheden van het C.O.C te herijken – wat zowel een uitbreiding als een kleine beperking van haar geplande bevoegdheden impliceert¹⁴⁸ - tot alle verwerkingen die in artikel 2, tweede lid, en in Titels 2 & 3 van het Ontwerp geïmplementeerd worden, behalve de verwerkingen bij de gerechtelijke overheden, en
- de opmerkingen te implementeren die hoger in punt C.a. gemaakt worden, en
- erover te waken dat deze DPA ook de nodige expertise in huis heeft om eveneens te kunnen toezien op de gegevensverwerkingen door de inlichtingendiensten (en door meer reguliere overheidsdiensten, zoals de Douane¹⁴⁹).

465. De Commissie is er overigens van overtuigd dat dit de enige twee valabele pistes zijn om tot een Belgisch data-protectie-landschap te komen dat logisch en efficiënt geordend is. Alle andere scenario's – zoals bijvoorbeeld de regeling die wordt voorzien in het Ontwerp – zullen onherroepelijk leiden tot

- bevoegdheidsproblemen;
- een versplintering van expertise;
- complexe dossierbehandeling;
- divergenties in de rechtspraak.

CONCLUSIE van de Commissie over titel 7 van het ontwerp

466. De Commissie een ongunstig advies op de bepalingen van het ontwerp die betrekking hebben op de drie nieuwe DPA's omwille van de hierboven aangehaalde redenen en in het bijzonder gelet op het feit dat:

- de bevoegdheidsverdeling tussen de 4 federale DPA's chaotisch en volstrekt onlogisch geregeld is;
- de hervorming van het C.O.C. niet ver genoeg gaat en op sommige punten niet conform is aan de Europese regels;

De Commissie nodigt de aanvrager uit om de twee alternatieve pistes die zij naar voor schuift ernstig te overwegen om toch tot een Belgisch dataprotectie-landschap te kunnen komen dat logisch en efficiënt geordend is.

¹⁴⁸ De enige beperking van de bevoegdheden van het C.O.C., betreft de schrapping van artikel 4, §2, derde lid, van de GBAW en van de artikelen 73, §1, punt 2, en 280, van het Ontwerp, aangezien het C.O.C. AVG-bevoegdheden toebedeeld kreeg en dit enkel voor vier instanties. Deze bevoegdheid zou moeten geschrapt worden en deze diensten zouden – enkel voor wat de verwerkingen betreft die onder de AVG vallen (bv voor HR-verwerking, wat slechts een fractie vormt van alle gegevensverwerkingen door deze diensten) – voor dat luik aldus onder toezicht van de GBA komen te vallen (cf. supra punt C.a.).

¹⁴⁹ Cf. artikel 31, punt 7, punt e), van het Ontwerp.

11. BESLUIT

OM DEZE REDENEN,

Brengt de Commissie een advies uit in overeenstemming met haar afzonderlijke eindconclusies voor elkeen van de titels van het voorliggende ontwerp. Dit houdt in:

- M.b.t. de voorafgaande titel van het ontwerp een **ongunstig** advies omwille van de redenen uiteengezet in randnummer 87;
- M.b.t. titel 1 van het ontwerp een **ongunstig** advies voor hoofdstuk drie en een **gunstig** advies voor de overige hoofdstukken op voorwaarde dat de opmerkingen vermeld in randnummer 192 integraal worden opgenomen;
- M.b.t. titel 2 van het ontwerp een **ongunstig** advies voor de afbakening van het toepassingsgebied en een **gunstig** advies voor de overige bepalingen op voorwaarde dat de opmerkingen vermeld in randnummer 226 integraal worden opgenomen;
- M.b.t. titel 3 van het ontwerp een **ongunstig** advies over de artikelen 78 en 112 van het ontwerp en een **gunstig** advies voor de overige bepalingen op voorwaarde dat de opmerkingen vermeld in randnummers 242 en 254 integraal worden opgenomen;
- M.b.t. titel 4 een **ongunstig** advies over de hele lijn (zie randnummer 389);
- M.b.t. titel 5 een **ongunstig** advies over de lacunes in geval van dreiging van ernstige inbreuk en wat betreft de administratiefrechtelijke bevoegdheid voor de beslissing om in rechte op te treden en een **gunstig** advies voor de overige bepalingen op voorwaarde dat de opmerkingen vermeld in randnummer 414 integraal worden opgenomen;
- M.b.t. titel 6 een **ongunstig** advies over de hele lijn (zie randnummer 445);
- M.b.t. titel 7 een **ongunstig** advies over de hele lijn (zie randnummer 466).

Gelet op het grotendeels ongunstige karakter van haar advies herhaalt de Commissie dat zij zich ter beschikking houdt van de aanvrager om dit ontwerp grondig bij te sturen om te komen tot een kaderwet die de *ratio legis* van de AVG en de Richtlijn respecteert en bijdraagt tot een transparant, coherent en daadkrachtig privacyregime in België.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Willem Debeuckelaere